

Utbildningsutskottets betänkande 2022/23:UbU10

Högskolan

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om högskolan med hänvisning till gällande bestämmelser, pågående arbete och vidtagna åtgärder. Motionerna tar upp frågor om bl.a. styrning, kvalitet, resurstilldelning, dimensionering och högskoleutbildningars innehåll.

I betänkandet finns 41 reservationer (S, SD, V, C, MP) och ett särskilt yttrande (SD) om vilket alternativ partiet avser att stödja i huvudomröstningen i kammaren (punkten 8).

Behandlade förslag

Cirka 130 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	10
Ärendet och dess beredning.....	10
Utskottets överväganden.....	11
Övergripande frågor om universitet och högskolor	11
Utskottets ställningstagande.....	21
Lärosätesfrågor	24
Utskottets ställningstagande.....	29
Resurstilldelningssystemet	30
Utskottets ställningstagande.....	33
Dimensionering	34
Utskottets ställningstagande.....	44
Rekrytering och tillträde.....	46
Utskottets ställningstagande.....	51
Högskoleutbildningars innehåll.....	52
Utskottets ställningstagande.....	55
Vissa studentfrågor.....	56
Utskottets ställningstagande.....	61
Reservationer	62
1. Styrning och akademisk frihet, punkt 1 (SD)	62
2. Styrning och akademisk frihet, punkt 1 (C).....	63
3. Kvalitet och studieval, punkt 2 (SD)	64
4. Kvalitet och studieval, punkt 2 (C).....	65
5. Internationalisering, punkt 3 (C).....	66
6. Huvudmannaskap samt antalet universitet och högskolor, punkt 4 (SD).....	66
7. Huvudmannaskap samt antalet universitet och högskolor, punkt 4 (C)	67
8. Anställningsfrågor, punkt 5 (SD)	68
9. Anställningsfrågor, punkt 5 (V).....	69
10. Anställningsfrågor, punkt 5 (C).....	69
11. Jämställdhetsintegrering, punkt 6 (V, MP).....	70
12. Nationellt centrum för kvinnofrid m.m., punkt 7 (C)	70
13. Nationellt centrum för kvinnofrid m.m., punkt 7 (MP)	71
14. Resurstilldelningssystemet, punkt 8 (S, MP).....	72
15. Resurstilldelningssystemet, punkt 8 (SD).....	73
16. Resurstilldelningssystemet, punkt 8 (V).....	74
17. Resurstilldelningssystemet, punkt 8 (C)	75
18. Antal och fördelning av högskoleplatser, punkt 9 (S)	75
19. Antal och fördelning av högskoleplatser, punkt 9 (SD).....	76
20. Särskilda utbildningsformer, punkt 10 (S).....	77
21. Särskilda utbildningsformer, punkt 10 (C)	79
22. Teach for Sweden, punkt 11 (S, MP)	79
23. Särskilda ämnesområden och utbildningar, punkt 12 (S)	80
24. Särskilda ämnesområden och utbildningar, punkt 12 (SD)	81
25. Särskilda ämnesområden och utbildningar, punkt 12 (C).....	82
26. Särskilda ämnesområden och utbildningar, punkt 12 (MP).....	83
27. Behörighet och antagning, punkt 13 (S)	84

28. Behörighet och antagning, punkt 13 (SD)	85
29. Behörighet och antagning, punkt 13 (MP).....	86
30. Breddad rekrytering, punkt 14 (S)	86
31. Breddad rekrytering, punkt 14 (V)	87
32. Breddad rekrytering, punkt 14 (MP)	87
33. Högskoleutbildningars innehåll, punkt 15 (SD)	88
34. Högskoleutbildningars innehåll, punkt 15 (C).....	89
35. Högskoleutbildningars innehåll, punkt 15 (MP).....	90
36. Studentinflytande och studentföreningar, punkt 16 (S, MP).....	90
37. Studentinflytande och studentföreningar, punkt 16 (V).....	91
38. Studenthälsa och stöd, punkt 17 (S, MP).....	92
39. Studenthälsa och stöd, punkt 17 (V).....	93
40. Studenthälsa och stöd, punkt 17 (C)	94
41. Fysisk tillgänglighet, punkt 18 (MP)	95
Särskilt yttrande	96
Resurstilldelningssystemet, punkt 8 (SD).....	96
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	97
Motioner från allmänna motionstiden 2022/23	97

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Övergripande frågor om universitet och högskolor

1. Styrning och akademisk frihet

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 73,

2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 1–3, 6, 15 och 16 samt

2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 10.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (C)

2. Kvalitet och studieval

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:480 av Gunilla Svantorp och Tomas Kronståhl (båda S),

2022/23:537 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkande 1,

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 76 och 84,

2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 5, 7, 13 och 14,

2022/23:1406 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 7 och

2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (C)

3. Internationalisering

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 83,

2022/23:2026 av Mattias Vepsä m.fl. (S) yrkande 4 och

2022/23:2028 av Mattias Vepsä m.fl. (S) yrkande 13.

Reservation 5 (C)

Lärosättesfrågor

4. Huvudmannaskap samt antalet universitet och högskolor

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:700 av Carina Ödebrink m.fl. (S),

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 74 och 75,

2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 11,

2022/23:1072 av Alexandra Anstrell m.fl. (M),

2022/23:1440 av Serkan Köse m.fl. (S),

2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 9,

2022/23:2028 av Mattias Vepsä m.fl. (S) yrkande 9 och

2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkandena 6–8.

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (C)

5. Anställningsfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:611 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 8,

2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 12 och

2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 11.

Reservation 8 (SD)

Reservation 9 (V)

Reservation 10 (C)

6. Jämställdhetsintegrering

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkande 6 och

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 34.

Reservation 11 (V, MP)

7. Nationellt centrum för kvinnofrid m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 12,

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 57 och

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 31.

Reservation 12 (C)

Reservation 13 (MP)

Resurstilldelningssystemet

8. Resurstilldelningssystemet

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkandena 2, 3 och 5,

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 77 och 90,

2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 4 och 8,

2022/23:1772 av Jytte Guteland m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 3 och

2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 2 och 9.

Reservation 14 (S, MP)

Reservation 15 (SD)

Reservation 16 (V)

Reservation 17 (C)

*Dimensionering***9. Antal och fördelning av högskoleplatser**

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:267 av Peder Björk och Malin Larsson (båda S),

2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 9 och 10,

2022/23:1353 av Kristoffer Lindberg m.fl. (S),

2022/23:1547 av Patrik Björck och Marcus Andersson (båda S),

2022/23:2079 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 4 och

2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 1.

Reservation 18 (S)

Reservation 19 (SD)

10. Särskilda utbildningsformer

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:236 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2022/23:478 av Gunilla Svantorp och Tomas Kronståhl (båda S),

2022/23:537 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkande 3,

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 60 och 89,

2022/23:937 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 18,

2022/23:1672 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 44,

2022/23:1968 av Johanna Rantsi (M),

2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 9 och

2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 3, 5–8 och 11.

Reservation 20 (S)

Reservation 21 (C)

11. Teach for Sweden

Riksdagen avslår motion

2022/23:2128 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 14.

Reservation 22 (S, MP)

12. Särskilda ämnesområden och utbildningar

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:678 av Carina Ödebrink m.fl. (S),

2022/23:848 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 35,

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 34,

2022/23:901 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 20,

2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 37 och 38,

2022/23:943 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 3 och 4,

2022/23:1023 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 11,

2022/23:1326 av Carita Boulwén (SD) yrkande 3,

2022/23:1735 av Gudrun Brunegård (KD) yrkande 2,

2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkandena 1 och 27,
2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 5,
2022/23:2087 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 3,
2022/23:2140 av Gunilla Svantorp m.fl. (S) yrkande 48,
2022/23:2170 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 4 och
2022/23:2171 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 12.

Reservation 23 (S)
Reservation 24 (SD)
Reservation 25 (C)
Reservation 26 (MP)

Rekrytering och tillträde

13. Behörighet och antagning

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:45 av Hans Wallmark (M) yrkande 4,
2022/23:133 av Louise Meijer (M),
2022/23:552 av Markus Wiechel m.fl. (SD),
2022/23:1023 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3,
2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 10 och 23 samt
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 30.

Reservation 27 (S)
Reservation 28 (SD)
Reservation 29 (MP)

14. Breddad rekrytering

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkande 8,
2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 24 och
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 29.

Reservation 30 (S)
Reservation 31 (V)
Reservation 32 (MP)

Högskoleutbildningars innehåll

15. Högskoleutbildningars innehåll

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:313 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4,
2022/23:551 av Markus Wiechel och Mats Nordberg (båda SD),
2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 29,
2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkandena 1 och 3,
2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 23 och 65,
2022/23:993 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 1,
2022/23:1471 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 5,
2022/23:1841 av Maria Stockhaus (M) yrkande 2 och

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 32.

Reservation 33 (SD)

Reservation 34 (C)

Reservation 35 (MP)

Vissa studentfrågor

16. Studentinflytande och studentföreningar

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkandena 9 och 10,

2022/23:476 av Niklas Karlsson och Adrian Magnusson (båda S),

2022/23:479 av Gunilla Svantorp och Tomas Kronståhl (båda S) och

2022/23:1777 av Jytte Guteland m.fl. (S).

Reservation 36 (S, MP)

Reservation 37 (V)

17. Studenthälsa och stöd

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkandena 7, 11 och 13,

2022/23:374 av Stina Larsson (C),

2022/23:856 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 10 och 11,

2022/23:882 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 10,

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 85 och 86,

2022/23:1214 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 13 och

2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 4.

Reservation 38 (S, MP)

Reservation 39 (V)

Reservation 40 (C)

18. Fysisk tillgänglighet

Riksdagen avslår motion

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 33.

Reservation 41 (MP)

Stockholm den 27 april 2023

På utbildningsutskottets vägnar

Fredrik Malm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Malm (L), Åsa Westlund (S), Patrick Reslow (SD), Linus Sköld (S), Robert Stenkvist (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Noria Manouchi (M), Mats Wiking (S), Jörgen Grubb (SD), Aylin Fazelian (S), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Daniel Riazat (V), Mathias Bengtsson (KD), Anders Alftberg (SD), Camilla Hansén (MP), Anders Ådahl (C) och Joanna Lewerentz (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utbildningsutskottet 133 motionsyrkanden om högskolefrågor från allmänna motionstiden 2022/23. En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilagan. Motionsyrkandena tar upp frågor om bl.a. styrning, kvalitet, resurstilldelning, dimensionering och högskoleutbildningars innehåll.

Utskottets överväganden

Övergripande frågor om universitet och högskolor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. styrning, kvalitet och studieeval.

Jämför reservation 1 (SD), 2 (C), 3 (SD), 4 (C) och 5 (C).

Motionerna

Styrning och akademisk frihet

I kommittémotion 2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1 framförs att undervisningsfriheten bör öka. Det är läraren för en kurs som ska ha det slutgiltiga ansvaret för den litteraturlista som kursen ska innehålla, enligt motionärerna. I yrkande 2 anser motionärerna att det inte ska förekomma kvotering inom högskolan, vare sig av tjänster eller av styrelseplatser. Detta bör enligt motionärerna framgå av regleringsbrev och högskolelag. I yrkande 3 påpekar motionärerna att det ska råda likvärdighet mellan discipliner och ämnen. Alla discipliner ska stå på egen vetenskaplig grund och en disciplin ska inte ifrågasättas av någon annan disciplin utifrån en politisk agenda, anser motionärerna. I yrkande 6 vill motionärerna att lärosätena i fråga om akademiska frågor blir friare och att det kollegiala ledarskapet ökar jämfört med hur det är i dag. Motionärerna föreslår bl.a. att en högskolestyrelse ska bestå till en tredjedel av lärare och forskare från det aktuella lärosätet och till en tredjedel av lärare och forskare från andra lärosäten. I yrkande 15 framför motionärerna att styrelserna på universitet, och en del högskolor, bör ansvara för att ta fram en plan mot risker för kunskaps- och forskningsspionage på det egna lärosätet. I yrkande 16 vill motionärerna att lärosäten ska värnas som en högborg för yttrandefriheten. Enligt motionärerna har den s.k. cancelkulturen kommit in i lärosätena, vilket påverkar lärares arbete negativt.

I kommittémotion 2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 73 önskar motionärerna att den akademiska friheten stärks, eftersom den är en nyckel i ett demokratiskt samhälle. En fri debatt är en grundläggande förutsättning för den akademiska friheten, menar motionärerna.

I motion 2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 10 vill motionärerna minska politikens makt över och inom universitets och högskolors styrelser. Motionärerna motsätter sig obefogad detaljstyrning och vill stärka oberoendet såväl hos lärosäten som för de verksamma forskarna och lärarna.

Kvalitet och studieval

I kommittémotion 2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 5 vill motionärerna att kvaliteten i den högre utbildningen stärks. Det är viktigt att lärosätenas administration inte ökar. I stället måste den lärarledda undervisningen öka, menar motionärerna. I yrkande 7 anser motionärerna att det är viktigt att lärosätena utformar sina utbildningar så att studenterna blir anställningsbara efter examen. Motionärerna anser därför att lärosätena bör föra en dialog med det omgivande samhället och presumtiva arbetsgivare. I yrkande 13 menar motionärerna att alla lärosäten ska redovisa sina resultat offentligt. Att få tillgång till sådan information är av stor vikt för blivande studenter men även för andra. Motionärerna föreslår att relevanta uppgifter, t.ex. om möjlighet till anställning efter examen, ska samlas i en webbportal och att en sådan ska drivas av en högskolemyndighet. I yrkande 14 vill motionärerna att Universitetskanslersämbetet (UKÄ) återgår till det kvalitetsutvärderingssystem som användes fram till 2014. Enligt motionärerna säkerställde detta system en lägsta nivå på utbildningskvalitet eftersom det byggde på en bedömning av kandidat- och magisterarbeten.

I kommittémotion 2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 76 anser motionärerna att för att fler ska få ett arbete efter högskoleutbildning måste utbildningarna bli mer relevanta för arbetsmarknaden. Därför är det enligt motionärerna viktigt med t.ex. ökad samverkan, praktikmöjligheter och studievägledning. I yrkande 84 menar motionärerna att för att blivande studenter ska kunna göra välinformerade studieval behöver tydlig information finnas tillgänglig om utbildningars kvalitet, koppling till arbetsmarknaden och tidigare studenters erfarenheter.

I motion 2022/23:480 av Gunilla Svantorp och Tomas Kronståhl (båda S) vill motionärerna att det övervägs att ta fram nationella riktlinjer för den lärarledda undervisningstiden per vecka.

I motion 2022/23:537 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkande 1 föreslår motionärerna att lärosäten i samband med information om kursutbud ska redogöra för arbetsmarknadens behov av en viss kompetens.

I motion 2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 1 framför motionärerna att bedömningen av utbildningars kvalitet bör förändras. Förutom en bedömning av akademiska framgångar bör även andra faktorer bedömas, t.ex. antalet lärarledda timmar och studenters arbete efter examen. I yrkande 2 anser motionärerna att det ska vara möjligt att jämföra utbildningar mellan olika lärosäten genom en offentlig rankingslista av utbildningar och kurser.

I motion 2022/23:1406 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 7 vill motionärerna att Sverige inför ett stipendiesystem för att premiera studenter som slutför utbildningar, t.ex. inom områden där det råder arbetskraftsbrist.

Internationalisering

I kommittémotion 2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 83 önskar motionärerna att de problem och hinder som begränsar internationella studenters och forskares möjligheter att studera och forska i Sverige undanröjs. Motionärerna vill också att det ska vara möjligt för internationella lärosäten att etablera sig här i landet.

I motion 2022/23:2026 av Mattias Vepsä m.fl. (S) yrkande 4 menar motionärerna att det finns behov av förbättrade regler och rutiner för internationella talanger, t.ex. genom avgiftsfria studier eller stipendier. Ett likalydande yrkande finns i motion 2022/23:2028 av Mattias Vepsä m.fl. (S) yrkande 13.

Bakgrund och gällande rätt

Högskolornas uppgifter

I 1 kap. högskolelagen (1992:1434) finns flera övergripande bestämmelser om vad som gäller för utbildning vid statliga lärosäten. Enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina gäller att utbildning som anordnas av enskilda utbildningsanordnare ska uppfylla de krav som ställs i 1 kap. högskolelagen.

Staten ska som huvudman anordna högskolor dels för utbildning som vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet, dels för forskning och konstnärlig forskning samt utvecklingsarbete. I högskolornas uppgift ska det ingå att samverka med det omgivande samhället för ömsesidigt utbyte och verka för att den kunskap och kompetens som finns vid högskolan kommer samhället till nytta. Verksamheten ska också bedrivas så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning och vetenskapens trovärdighet och god forskningssed ska värnas. Verksamheten ska också anpassas så att en hög kvalitet nås i utbildningen och forskningen och de tillgängliga resurserna ska utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten. Vidare framgår bl.a. att högskolorna i sin verksamhet ska främja vissa frågor, t.ex. en hållbar utveckling (2–4 och 5 §§).

Styrelsen

Enligt 2 kap. högskolelagen ska styrelsen för en statlig högskola ha inseeende över högskolans alla verksamheter och svara för att dess uppgifter fullgörs. Det är regeringen som utser ordföranden i styrelsen. Varje högskola ska sedan ha en rektor för ledning av verksamheten närmast under styrelsen, och som ska ingå i styrelsen. Lärare och studenter vid högskolan har rätt att utse ledamöter i styrelsen. Övriga ledamöter i styrelsen utses av regeringen. Därutöver beslutar en högskola själv om sin interna organisation, utifrån bl.a. de krav som finns föreskrivna om kompetens för beslutsfattare och studenters rätt till representation (2–7 §§).

I 2 kap. högskoleförordningen (1993:100) finns närmare bestämmelser om styrelsens sammansättning, t.ex. att ordföranden för styrelsen inte får vara anställd vid högskolan, och dess uppgifter. Styrelsen ska bl.a. besluta i viktigare frågor om verksamhetens övergripande inriktning och högskolans organisation, i viktigare frågor om den interna resursfördelningen och uppföljningen av denna samt i övriga frågor som är av principiell vikt (1 och 2 §§).

Rektor anställs av regeringen, efter förslag av styrelsen för högskolan, för högst sex år. Styrelsen ska så långt möjligt ta fram såväl kvinnliga som manliga kandidater i sitt arbete med att föreslå rektor. Andra styrelseledamöter än rektor ska utses för en bestämd tid, högst tre år (7 och 8 §§).

I 2 kap. högskoleförordningen finns också särskilda bestämmelser om hur styrelsens ledamöter ska utses, t.ex. att förslag till ordförande och de övriga ledamöter som ska utses av regeringen ska lämnas av två nomineringspersoner. Dessa nomineringspersoner utses av regeringen, varav en efter förslag från högskolan. Denna person ska ha god kännedom om den aktuella högskolans verksamhet men får inte ha något pågående ledningsuppdrag vid högskolan. Den andra nomineringspersonen ska företräda ett övergripande statligt intresse. Nomineringspersonernas förslag till ordförande och ledamöter ska föregås av ett samråd och avse personer med kompetens och erfarenhet från verksamhet av betydelse för högskolans uppdrag. I förslaget ska också en jämn könsfördelning bland ledamöterna beaktas (7 a–7 b §§).

Utbildningen

I 1 kap. högskolelagen finns övergripande bestämmelser om vad som gäller för den högre utbildningen i form av mål och examina. I 6 kap. högskoleförordningen finns närmare bestämmelser om utbildningen. Där framgår bl.a. att omfattningen av utbildningen ska anges i högskolepoäng, där heltidsstudier under ett normalstudieår om 40 veckor motsvarar 60 högskolepoäng. Vidare framgår att all utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska bedrivas i form av kurser och att kurser får sammanföras till utbildningsprogram. För varje kurs ska det finnas en kursplan vari det bl.a. ska framgå nivå på kursen, antal högskolepoäng, mål och formerna för bedömning av studenternas prestationer. För utbildningsprogram gäller att det ska finnas en utbildningsplan i vilken det bl.a. ska framgå vilka kurser programmet omfattar (2, 13–17 §§).

Av högskoleförordningens bilaga 2, examensordningen, framgår det vilka examina som får avläggas, på vilken nivå och vilka krav som ska uppfyllas för en viss examen (examensbeskrivning).

Rätt till inflytande och representation

Av 1 kap. högskolelagen framgår att verksamheten i högskolan ska avpassas så att en hög kvalitet nås i utbildningen och forskningen och de tillgängliga resurserna ska utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten. Kvalitetsarbetet är en gemensam angelägenhet för högskolornas personal och

studenterna. Studenterna ska ha också ha rätt att utöva inflytande över utbildningen och högskolorna ska verka för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen (4 och 4 a §§).

Enligt 2 kap. högskolelagen har studenter rätt att utse ledamöter i styrelsen. Studenterna har också rätt att vara representerade i högskolans internt beslutade organisation när beslut fattas eller beredning sker som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation (4 och 7 §§). Närmare bestämmelser om val av ledamöter och studentrepresentanter finns i studentkårsförordningen (2009:769).

I 1 kap. högskoleförordningen fastställs att högskolan ska ge de studenter som deltar i eller har avslutat en kurs en möjlighet att framföra sina erfarenheter av och synpunkter på kursen genom en kursvärdering som anordnas av högskolan. Högskolan ska sedan sammanställa kursvärderingarna samt informera om resultaten, som ska hållas tillgängliga för studenterna, och eventuella beslut om åtgärder som föranleds av kursvärderingarna (14 §).

Tjänstetillsättning

I 3 kap. högskolelagen anges att det ska finnas professorer och lektorer anställda som lärare vid högskolorna. Särskilda behörighetskrav och bedömningsgrunder vid anställning av dessa lärarkategorier bestäms av regeringen. I övrigt gäller i huvudsak att varje högskola själv bestämmer vilka kategorier av lärare utöver dessa som ska anställas, liksom om behörighetskrav och bedömningsgrunder för sådana lärare (2 och 6 §§).

Av 4 kap. högskoleförordningen framgår närmare krav på behörighet och bedömningsgrunder vid anställning, såsom krav på vetenskaplig, pedagogisk och konstnärlig skicklighet liksom graden på denna skicklighet. I övrigt kan en högskola själv bestämma vilka bedömningsgrunder som ska tillämpas vid anställning av en professor eller en lektor. För kategorin biträdande lektor finns särskilda behörighetskrav (3–4 a §§).

Om en grupp av personer ska lämna förslag på sökande som bör komma i fråga för en anställning som lärare ska både kvinnor och män vara jämställt representerade i gruppen, om det inte finns synnerliga skäl. När det gäller anställning av en professor ska en sakkunnigbedömning av de sökandes skicklighet hämtas in, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en bedömning hämtas in från två eller fler personer ska kvinnor och män vara jämställt representerade, om det inte finns synnerliga skäl (5 och 6 §§).

Enligt Universitetskanslersämbetet (UKÄ) var könsfördelningen jämn bland den forskande och undervisande personalen i högskolan 2021: 47 procent var kvinnor och 53 procent var män. Professorer är den anställningskategori där könsfördelningen har ändrats mest den senaste tioårsperioden men männen är fortfarande i majoritet (68 procent). Sedan 1997 finns lärosätetsvisa rekryteringsmål för könsfördelningen bland nyrekryterade professorer angivna i respektive lärosätets regleringsbrev (UKÄ, Årsrapport 2022, s. 85 och 87).

Akademisk frihet

Av högskolelagen framgår att det i högskolornas verksamhet som allmän princip ska gälla att den akademiska friheten ska främjas och värnas (1 kap. 6 § första stycket). En enig riksdag fattade beslut om denna principbestämmelse efter förslag i forskningspropositionen 2020 och bestämmelsen trädde i kraft den 1 juli 2021 (prop. 2020/21:60, bet. 2020/21:UbU16, rskr. 2020/21:254). Forskningens frihet är sedan tidigare reglerad i grundlagen (2 kap. 18 § regeringsformen, RF) och där framgår att forskningens frihet är skyddad enligt bestämmelser som meddelas i lag. Sådana bestämmelser finns i 1 kap. högskolelagen som anger att det som allmänna principer för forskningen ska gälla att forskningsproblem får fritt väljas, forskningsmetoder får fritt utvecklas och att forskningsresultat får fritt publiceras (6 § andra stycket).

Genom en ändring i regleringsbrevet för 2023 den 19 januari 2023 har UKÄ fått i uppdrag att göra fallstudier i syfte att ge en fördjupad förståelse för universitetets och högskolors arbete med att främja och värna akademisk frihet i enlighet med bestämmelsen i högskolelagen och en kultur som tillåter fritt kunskapssökande och fri kunskapsspridning (se prop. 2020/21:60 s. 130–131). UKÄ ska vidare sammanställa lärosätenas arbete med att främja och värna den akademiska friheten och den kultur som avses ovan. Sammanställningen ska inkludera en sammanfattande nationell bild och en internationell utblick. Uppdraget om fallstudier ska redovisas senast den 15 februari 2024. De övriga delarna av uppdraget ska redovisas senast den 15 maj 2024.

Säkerhetsfrågor

I det gemensamma regleringsbrevet för universitet och högskolor för 2022 fick lärosätena i uppdrag att övergripande redogöra för hur de arbetar för att stärka sin informationssäkerhet och för hur de planerar för att möta framtida behov, bl.a. utifrån den ökade digitaliseringen i verksamheten. Lärosätena skulle också redovisa hur de arbetar för att säkerställa informationssäkerheten vid forskning, undervisning och examination på distans.

I motsvarande regleringsbrev för 2023 har lärosätena fått i uppdrag att på samma sätt övergripande redogöra för hur lärosätet arbetat för att utveckla sin informationssäkerhet och för hur lärosätet planerar för att möta framtida behov. Lärosätena ska också särskilt redogöra för följande:

1. Åtgärder som vidtagits för att utveckla den interna styrningen och uppföljningen av informationssäkerhetsarbetet samt förmågan att identifiera, rapportera och hantera it-incidenter.
2. Om en analys gjorts av om hot och sårbarheter för lärosätet förändrats i och med det rådande omvärldsläget, samt om åtgärder vidtagits eller planerats för att minska eventuella identifierade risker med anledning av detta.
3. Om en analys gjorts av kopplingar till och beroenden av externa parter, exempelvis it-tjänsteleverantörer och andra myndigheter, samt om

åtgärder vidtagits eller planerats för att minska eventuella identifierade risker med anledning av detta.

Redogörelsen ska lämnas till Regeringskansliet senast den 2 oktober 2023.

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) har ett regeringsuppdrag att genomföra en studie av utländskt ägande och investeringar inom utbildningsväsendet, däribland högskoleutbildning. Syftet är bl.a. att belysa risker samt att bidra till ökad kunskap och en bättre bild av utländskt direkt och indirekt ägande inom det svenska utbildningsväsendet. Även risker förknippade med donationer och samarbeten inom utbildningsområdet ska belysas. I uppdraget anges att sådan kunskap är en förutsättning för att säkerställa att samhällsviktig verksamhet och samhällets funktionalitet inte påverkas eller utnyttjas av utländska stater och aktörer med intressen i strid med demokratiska värderingar, principen om människors lika värde, grundläggande fri- och rättigheter och rättsstatens principer. Uppdraget ska redovisas senast den 28 april 2023 (U2022/02771).

Nationellt kvalitetssäkringssystem

I 1 kap. högskolelagen anges att högskolans verksamhet ska avpassas så att en hög kvalitet nås i utbildningen och forskningen. De tillgängliga resurserna ska utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten, och kvalitetsansvaret är en gemensam angelägenhet för högskolornas personal och studenterna (4 §).

Enligt sin instruktion ansvarar UKÄ för kvalitetssäkring av universitetens och högskolornas verksamhet genom granskning av kvalitetssäkringsarbete, utvärdering av utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå, tematiska utvärderingar och prövning av frågor om examenstillstånd.

UKÄ anger att arbetet i samtliga fyra granskningar utgår från kollegial bedömning i enlighet med internationella principer för kvalitetssäkring av högre utbildning och forskning. Resultat från avslutade granskningar och prövningar publiceras på UKÄ:s webbplats (via länken Högskolekollen).

Granskningarna har sedan 2017 gjorts enligt en modell som då togs fram i dialog med lärosäten. Under 2023 ersätts denna med en reviderad metod för kvalitetssäkring. Den 22 februari 2023 presenterade UKÄ på sin webbplats information om nya granskningsmodeller för utbildningsvärdering och examenstillståndsprövning. Nya reviderade vägledningar för arbetet med dessa granskningar ska börja tillämpas under våren 2023. Granskningsmetoderna är utvecklade i dialog med högskolesektorn. UKÄ arbetar vidare med utveckling av metoderna för granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete under våren 2023, och enligt UKÄ har målsättningen i utvecklingen av metoderna för granskning varit att tydliggöra och renodla respektive granskningstyp (uka.se).

I en årlig rapport till regeringen presenterar UKÄ hur myndighetens arbete har bidragit till kvalitet och kvalitetsutveckling i lärosätenas verksamhet (den senaste publicerades 2022, Kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling 2021).

UKÄ konstaterar att lärosätena i stor utsträckning genomförde åtgärder för att utveckla sitt kvalitetssäkringsarbete och för att höja kvaliteten i sina utbildningar till följd av myndighetens granskningar. UKÄ anger vidare bl.a. att tilltron till det svenska systemet för kvalitetssäkring har stärkts internationellt genom att UKÄ har anslutits till det officiella europeiska registret för kvalitetssäkringsorgan (EQAR), efter en extern granskning utförd av European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA), vilket UKÄ numera är medlem i.

UKÄ lämnade i februari 2023 en åiterrapportering till ENQA där man beskrev åtgärder som myndigheten vidtagit som svar på ENQA:s rekommendationer. I linje med en sådan rekommendation arbetar nu UKÄ för att minska antalet bedömningsområden och kriterier, liksom detaljnivån. Syftet är bl.a. att ta hänsyn till lärosätets profil och interna kvalitetsarbete. Ytterligare en förändring som UKÄ utreder är att överge den tidigare mer eller mindre fasta sexåriga granskningscykeln, till förmån för en mer flexibel och justerbar kvalitetsgranskningsmetod (uka.se).

Information om utbildningar

Tillkännagivanden

Riksdagen har lämnat ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen ska ta initiativ till att ge högskolemyndigheterna i uppdrag att samla och tillgängliggöra information om utbildningarnas kvalitet för att blivande studenter bättre ska kunna jämföra utbildningar, bl.a. genom att samla och tillgängliggöra information om tidigare studenters lön och arbetsmarknads-etablering (bet. 2019/20:UbU21, rskr. 2019/20:349). I detta tillkännagivande uppmärksammas ett tidigare tillkännagivande, om att regeringen ska se över hur utbildningars kvalitet kan jämföras mellan olika lärosäten (bet. 2015/16:UbU9, rskr. 2015/16:155).

I budgetpropositionen för 2023 anger regeringen att det är väsentligt att det finns relevant och allsidig information om utbildningsutbudet lätt tillgänglig, både för dem som ska söka till högskolan och för dem som redan är studenter. Studievägledningen och informationen till blivande studenter behöver utvecklas, enligt regeringen. För att studenterna ska kunna göra välavvägda utbildningsval och få en kortare och mer ändamålsenlig väg till examen måste det finnas information om olika utbildningars arbetsmarknadsutsikter och om kvalitetsskillnader mellan utbildningar vid olika lärosäten (utg.omr. 16 avsnitt 5.6.1).

När det gäller riksdagens tillkännagivanden anger regeringen att det finns goda möjligheter till jämförelser av kvaliteten mellan utbildningar genom publiceringar av utvärderingar genomförda inom UKÄ:s kvalitetssäkrings-system och av lärosätena själva. Regeringen pekar också på att det finns omfattande information om lärosäten och utbildningar, både genom den statistik som UKÄ publicerar och genom Universitets- och högskolerådets (UHR) studieinformation. Regeringen bedömer att den information som finns

är tillräcklig för att jämföra utbildningar men att den bör tillgängliggöras ytterligare. UHR fick därför i regleringsbrevet för 2022 i uppdrag att vidta åtgärder för att tillgängliggöra information om utbildningars kvalitet. Regeringen anger att de redovisade åtgärderna har bedömts vara de mest ändamålsenliga och att tillkännagivandena därmed anses vara slutbehandlade (utg.omr. 16 avsnitt 5.4).

I betänkande 2022/23:UbU1 ställde utskottet sig bakom regeringens bedömningar när det gällde tillkännagivandena.

Myndigheter och lärosäten

UKÄ ska enligt sin instruktion (förordningen [2012:810] med instruktion för Universitetskanslersämbetet) följa och redovisa arbetsmarknadens framtida kompetensbehov i relation till utbildningsutbudet samt följa och redovisa de examinerades etablering på arbetsmarknaden. UHR ska enligt sin instruktion (förordningen [2012:811] med instruktion för Universitets- och högskolerådet) informera om högskoleutbildning i syfte att enskilda individer ska kunna göra välvägdade val i fråga om sådan utbildning liksom stimulera intresset för högskoleutbildning.

UHR fick i regleringsbrevet för 2022 i uppdrag att utveckla den information om högskoleutbildning som myndigheten har i uppdrag att ansvara för enligt myndighetens instruktion. Myndigheten ska genomföra detta genom insatser för att tillgängliggöra information om utbildningars kvalitet så att blivande studenter kan jämföra utbildningar, bl.a. i fråga om behovet av högskoleutbildade på arbetsmarknaden, tidigare studenters etablering på arbetsmarknaden och löner. Vidare ska myndigheten också genomföra informationsinsatser om utbildningar till bristyrken respektive kurser som syftar till vidareutbildning eller omställning. Uppdraget ska genomföras i nära dialog med UKÄ. Uppdraget om studieinformation ska slutredovisas senast den 1 oktober 2023.

UHR anger i sin årsredovisning för 2022 att myndigheten har gjort insatser för att göra information om utbildningars kvalitet tillgänglig och kopplingen till arbetsmarknaden tydlig, bl.a. genom att förbättra webbplatsen Studera.nu samt tjänsten Hitta och jämför utbildningar. Dessutom har samarbete initierats med UKÄ, CSN och Arbetsförmedlingen för att utveckla studieinformationen på webbplatserna Studera.nu och Antagning.se. Syftet är bl.a. att presumtiva studenter lättare ska kunna göra välvägdade val utifrån arbetsmarknadsutsikterna.

I det gemensamma regleringsbrevet för 2023 för universitet och högskolor anges att utbildningsutbudet ska svara mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Lärosätena ska också återrapportera vilka bedömningar, prioriteringar och behovsanalyser som ligger till grund för beslut om utbildningsutbudet. Lärosätena ska särskilt redovisa hur de utvecklat utbildningsutbudet för att stärka tillgången till utbildning för livslångt lärande och omställning. Dessutom ska lärosätena redovisa hur de möter det omgivande samhällets behov av utbildning.

De universitet och högskolor som har tillstånd att utfärda lärar- och förskollärarexamina ska planera för dimensioneringen av utbildningen till olika examina, inriktningar och ämneskombinationer så att dimensioneringen svarar mot studenternas efterfrågan och mot arbetsmarknadens nationella och regionala behov. Lärosätena ska återrapportera de överväganden och åtgärder som gjorts för att informera och vägleda studenterna i detta val. De lärosäten som har tillstånd att utfärda examina inom hälso- och sjukvårdsområdet ska delta i samverkan på sjukvårdsregional nivå om kompetensförsörjningsfrågor i hälso- och sjukvården.

Internationalisering

UHR har enligt sin instruktion flera uppgifter inom området internationellt samarbete och mobilitet och ansvarar t.ex. för vissa utbytesprogram. Myndigheten ska också ansvara för den s.k. plattform för internationalisering som har i uppdrag att samordna insatser som påverkar internationaliseringen inom högre utbildning, forskning och innovation. Av UHR:s regleringsbrev framgår att uppdraget om en plattform för internationalisering ska genomföras i nära dialog med lärosäten och andra berörda aktörer.

Utländska studenter och forskare

Utbytesstudenter deltar i utbytesprogram vid svenska lärosäten och s.k. freemover-studenter ordnar sina studier i Sverige på egen hand. Om freemover-studenter kommer från länder utanför EU/EES betalar de anmälnings- och studieavgifter för sina studier i Sverige. Restriktioner med anledning av coronapandemin påverkade kraftigt studentmobiliteten mellan länder. Antalet freemover-studenter i Sverige minskade kraftigt de första åren efter att studieavgifter infördes i juli 2011, men ökade därefter successivt. Sett över tid har antalet betalande stadigt ökat, men med en minskning läsåret 2020/21 (UKÄ, Årsrapport 2022, s. 42–43 och 49).

I förordningen (2010:543) om anmälningsavgift och studieavgift vid universitet och högskolor finns bestämmelser om för vilka utländska studenter sådana avgifter får tas ut av. I förordningen (2010:718) om stipendier för studieavgiftsskyldiga studenter finns bestämmelser om högskolors möjlighet att bevilja stipendier för hela eller delar av studieavgiften. Syftet med stipendierna är att främja rekryteringen av särskilt kvalificerade studieavgiftsskyldiga studenter. Av UHR:s regleringsbrev framgår närmare bestämmelser om fördelningen av medel för stipendier.

För vissa grupper av utländska studenter finns möjlighet att söka och få stipendier via Svenska institutet (si.se).

Antalet utländska doktorander ökar inom forskarutbildningen i Sverige. Sett över den senaste tioårsperioden har de ökat från 20 till 35 procent av samtliga doktorander. Efter examen lämnar en stor del av de utländska doktoranderna Sverige. För examensåren 1998–2015 var det totalt 58 procent som lämnat landet tre år efter examen. Trenden sedan 2011 är dock att en ökande andel stannar (UKÄ, Årsrapport 2022, s.79).

Den 20 juli 2021 trädde vissa ändringar i utlänningslagen (2005:716) i kraft med bl.a. nya krav på egen försörjning för att få permanent uppehållstillstånd i Sverige. Flera aktörer, bl.a. organisationen Sveriges universitetslärare och forskare (SULF), har uppmärksammat risker med de nya kraven, t.ex. för unga utländska forskares möjlighet att stanna i Sverige (sulf.se, 18 augusti 2021). I regeringsförklaringen den 18 oktober 2022 angavs att reglerna för den högkvalificerade arbetskraftsinvandringen samt för utländska forskare och doktorander ska förbättras för att stärka Sveriges konkurrenskraft som forskningsnation. Regeringen uttalade i samband med att tilläggsdirektiv beslutades (dir. 2023:25) till Utredningen om en behovsprövad arbetskraftsinvandring, att reglerna för högkvalificerad arbetskraft, utländska forskare och utländska doktorander behöver förbättras (regeringen.se, 13 februari 2023). Syftet med de nämnda tilläggsdirektiven angavs vara dels att skärpa villkoren för arbetskraftsinvandringen, dels att främja den högkvalificerade arbetskraftsinvandringen (pressmeddelande 17 februari 2023, Arbetsmarknadsdepartementet, Justitiedepartementet.).

Etablering av utländska lärosäten

UKÄ har haft i uppdrag att belysa de rättsliga förutsättningarna för etablering av utbildnings- och forskningsverksamhet i Sverige. I den redovisning som lämnats med anledning av uppdraget har UKÄ fokuserat på utländska aktörers möjlighet att etablera sådan verksamhet i Sverige. UKÄ konstaterar bl.a. att det inte krävs något särskilt tillstånd för att anordna och bedriva utbildning på högskolenivå i Sverige. Begreppen universitet och högskola är inte heller skyddade i svensk lagstiftning. Om ett utländskt lärosäte önskar utfärda en examen som den svenska regeringen har meddelat föreskrifter om, måste lärosätet dock ansöka hos regeringen om examenstillstånd. Ansökan prövas då enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. Ett utländskt lärosäte kan välja att bilda en juridisk person enligt svensk lagstiftning, t.ex. ett svenskt aktiebolag, för att bedriva utbildningen i den verksamhetsformen. Det svenska aktiebolaget kan ansöka om examenstillstånd på samma villkor som andra svenska juridiska personer. Däremot behövs ett bemyndigande från riksdagen för att regeringen ska kunna besluta att ge ett examenstillstånd till ett utländskt lärosäte eller någon annan utländsk juridisk person (UKÄ, Etablering av utbildnings- och forskningsverksamhet i Sverige – en översyn av de rättsliga förutsättningarna, Rapport 2022:11).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis påminna om några grundläggande bestämmelser om högskoleutbildning och högskolor. Enligt högskolelagen ska högskoleutbildning vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet. I högskolornas uppgift ingår också att samverka med det omgivande samhället för ömsesidigt utbyte och verka för att den kunskap och kompetens som finns vid högskolan kommer samhället till nytta. I högskolelagen finns även angivet att högskolornas verksamhet ska bedrivas så

att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning samt att vetenskapens trovärdighet och god forskningssed ska värnas. Verksamheten ska avpassas så att en hög kvalitet nås i utbildningen och i forskningen, och de tillgängliga resurserna ska utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten. Högskolorna ska också i sin verksamhet främja vissa frågor, t.ex. en hållbar utveckling.

En enig riksdag fattade i april 2021 beslut om att det i högskolornas verksamhet som allmän princip ska gälla att den akademiska friheten ska främjas och värnas. Utbildningsutskottet uttalade inför detta beslut att verksamheten vid universitet och högskolor ska utmärkas av att kunskapssökande och kunskapsspridning sker fritt. Vidare angav utskottet då att akademisk frihet är ett kärnvärde i högskolans verksamhet och en förutsättning för forskning och utbildning på vetenskaplig och konstnärlig grund liksom för lärosätenas roll som en självständig och kritiskt reflekterande kraft i samhället. Utskottet har fortfarande samma uppfattning. Vidare har utskottet noterat att regeringen har gett UKÄ i uppdrag att följa upp hur universitet och högskolor arbetar med dessa frågor. Förutom särskilda fallstudier ska en sammanfattande nationell bild liksom en internationell utblick göras. Utskottet ser positivt på att regeringen bevakar utvecklingen av arbetet med att främja och värna den akademiska friheten.

Enligt utskottet är den rätt till inflytande i utbildningen och representation i högskolan som studenter har enligt gällande reglering väl avvägd, och utskottet ser ingen anledning att föreslå ändringar i detta avseende. Detsamma gäller den reglering som anger hur styrelsen på en högskola ska utses och sättas samman, liksom den reglering som gäller frågor om anställning av lärare, t.ex. krav och bedömningsgrunder.

Betydelsen av att uppmärksamma och hantera säkerhetsfrågor i olika avseenden har ökat. Utskottet kan konstatera att regeringen har gett lärosätena i uppdrag att redovisa hur de arbetar med informationssäkerhet, hot, sårbarheter och andra risker. Likaså har Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) ett pågående uppdrag att bl.a. belysa risker med utländskt ägande och samarbeten i högskoleutbildning. Utskottet anser att det är viktigt att arbetet med säkerhetsfrågor inom lärosätena och deras verksamheter nu fokuseras tydligare.

När det gäller frågor om kvalitet i utbildningar och former av kvalitetssäkringssystem vill utskottet påminna om de kvalitetskrav på högskolans verksamhet som finns i högskolelagen och som högskolorna har att hantera. UKÄ genomför, som ansvarig myndighet för kvalitetssäkring i lärosätenas verksamhet, flera olika typer av granskningar, bl.a. av högskolornas kvalitetssäkringsarbete. Arbetet utförs i enlighet med internationella principer för kvalitetssäkring och metoderna utvecklas efter hand, bl.a. utifrån internationella rekommendationer. Utskottet ser ingen anledning att föreslå några förändringar av det nuvarande systemet för kvalitetssäkring.

Riksdagen har tidigare lämnat tillkännagivanden till regeringen i fråga om information om studier och utbildningar. Regeringen har med anledning av

dessa pekat på att det finns omfattande information om lärosäten och utbildningar men har också gett UHR i uppdrag att ytterligare tillgängliggöra information om utbildningars kvalitet så att studenter lättare kan jämföra utbildningar. Myndigheten har också i uppdrag att särskilt informera om bl.a. utbildningar till bristyrken. UHR har hittills utvecklat särskilda webbplatser för studieinformation och samarbetar med relevanta myndigheter för att ytterligare utveckla studieinformationen. Enligt utskottet finns det goda möjligheter för intresserade att ta del av information om möjliga utbildningar, särskilt då ytterligare relevant information planeras att tas fram och finnas tillgänglig för blivande studenter. Utskottet anser därmed att det inte finns behov av att föreslå ytterligare åtgärder i frågan.

När det gäller yrkanden om utbildningars relevans för arbetsmarknaden vill utskottet påminna om att universitet och högskolor har i uppdrag att erbjuda utbildningar som svarar mot studenters efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Lärosätena har krav på sig att redovisa till regeringen vilka faktorer som ligger till grund för beslut om utbudet liksom hur de arbetar för att utveckla utbudet med hänsyn till t.ex. frågan om livslångt lärande. De lärosäten som har tillstånd att utfärda t.ex. lärarexamina har också krav på sig att planera dimensioneringen av olika examina, inriktningar och ämneskombinationer, utifrån efterfrågan och behov. Utskottet utgår från att lärosätena samlar in relevant information om de behov av utbildade som finns på arbetsmarknaden, liksom att regeringen följer hur lärosätena arbetar med utveckling av utbildningsutbudet.

I fråga om villkor för internationella studenter och forskare har utskottet noterat att regeringen har uttalat att reglerna för utländska forskare och doktorander ska förbättras. När det gäller frågan om utländska lärosätens etablering här kan utskottet konstatera att det inte krävs något särskilt tillstånd för att anordna och bedriva utbildning på högskolenivå i Sverige. Om ett utländskt lärosäte önskar utfärda en examen som den svenska regeringen har meddelat föreskrifter om måste lärosätet dock ansöka hos regeringen om examenstillstånd, som sin tur behöver bemyndigas av riksdagen att fatta ett sådant beslut.

Mot ovanstående bakgrund och med beaktande av gällande bestämmelser och pågående arbete avstyrker utskottet motionerna 2022/23:480 (S), 2022/23:537 (SD) yrkande 1, 2022/23:884 (C) yrkandena 73, 76, 83 och 84, 2022/23:912 (SD) yrkandena 1–3, 5–7 och 13–16, 2022/23:1406 (M) yrkande 7, 2022/23:1882 (C) yrkande 10, 2022/23:2026 (S) yrkande 4, 2022/23:2028 (S) yrkande 13 och 2022/23:2082 (M) yrkandena 1 och 2.

Lärosätesfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avstyrker motionsyrkanden om vissa lärosätesfrågor.

Jämför reservation 6 (SD), 7 (C), 8 (SD), 9 (V), 10 (C), 11 (V, MP), 12 (C) och 13 (MP).

Motionerna

Huvudmannaskap samt antalet universitet och högskolor

I kommittémotion 2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 11 framför motionärerna att regeringen bör överväga en omfattande översyn i fråga om lärosätenas antal och universitetsstatus. Motionärerna förespråkar t.ex. administrativa sammanläggningar av mindre högskolor, att inte fler högskolor ska bli universitet och att lärosäten ska specialisera sig.

I kommittémotion 2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 74 framförs att det bör ses över om lärosäten kan bli mer autonoma. Motionärerna vill också att det ska finnas lärosäten över hela Sverige och att dessa ges ytterligare möjligheter att utforma sin verksamhet efter regionala förutsättningar, liksom att stärka sin samverkan med det omgivande samhället. I yrkande 75 vill motionärerna stärka oberoendet för såväl lärosäten som verksamma forskare och lärare, liksom verka för fler fristående lärosäten som stiftelser. Ett snarlikt yrkande återfinns i kommittémotion 2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 9.

I motion 2022/23:700 av Carina Ödebrink m.fl. (S) vill motionärerna uppmärksamma betydelsen av Högskolan i Jönköping och att en framtida universitetsstatus övervägs för högskolan.

I motion 2022/23:1440 av Serkan Köse m.fl. (S) menar motionärerna att det vore önskvärt att staten fullföljer tidigare inriktning och ger Södertörns högskola universitetsstatus. Samma begäran framförs i motion 2022/23:2028 av Mattias Vepsä m.fl. (S) yrkande 9.

I motion 2022/23:1072 av Alexandra Anstrell m.fl. (M) vill motionärerna att det tas initiativ för att inrätta ett internationellt universitet i världsklass i Stockholmsregionen, t.ex. genom att låta ett utländskt universitet starta en filial.

I motion 2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 6 önskar motionärerna att fler lärosäten ges möjlighet till en annan form av huvudmannaskap än statlig myndighet. I yrkande 7 föreslås att universitet och högskolor differentieras, t.ex. att högskolor kan fokusera på yrkesutbildningar. I yrkande 8 efterfrågar motionärerna en översyn av de utnämningar till universitet som har gjorts, bl.a. eftersom tillfrågad expertis i vissa fall hade invändningar till förslagen.

Anställningsfrågor

I partimotion 2022/23:611 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 8 anser motionärerna att den gällande regleringen i högskoleförordningen (4 kap. 10 §) om anställningar av lärare vid konstnärliga högskolor bör avskaffas. Regleringen missbrukas av dessa högskolor och de aktuella lärarnas anställningsskydd måste förbättras, enligt motionärerna.

I kommittémotion 2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 12 önskar motionärerna att det inrättas fler tjänster som omfattar både forskning och undervisning, som ett sätt att öka kvaliteten inom dessa områden.

I kommittémotion 2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 11 efterfrågas en stärkt anställningstrygghet för lärosätenas lärare och forskare. Enligt motionärerna skulle detta vara ett sätt att öka oberoendet för lärosätena och de verksamma lärarna och forskarna.

Jämställdhet

I partimotion 2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 57 vill motionärerna att Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) vid Uppsala universitet får långsiktiga förutsättningar och ett nytt utvecklat kunskapsuppdrag i frågan om våldsutsatta kvinnor. Samma yrkande tas upp i kommittémotion 2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 12.

I partimotion 2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 31 framför motionärerna att lärosätena ska främja jämställdhet och motverka könsstereotypa utbildningsval. Detta kan göras t.ex. genom att ha ett integrerat genusperspektiv i utbildningarna, enligt motionärerna. I yrkande 34 efterfrågar motionärerna att lärosätenas uppdrag med jämställdhetsintegrering följs upp och att uppdraget blir mer långsiktigt. Detta är viktigt för att jämställdhetspolitiken ska få genomslag, enligt motionärerna. Ett likalydande yrkande finns i kommittémotion 2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkande 6.

Bakgrund och gällande rätt

Styrning av lärosäten

Det är riksdagen som beslutar vilka statliga högskolor som ska finnas (2 kap. 1 § högskolelagen). Lärosätena har sedan en hög grad av självbestämmande när det gäller intern organisation, resursanvändning, planering och genomförande av utbildning och forskning (prop. 2020/21:60 s. 153).

I högskolelagen och högskoleförordningen finns övergripande mål och krav för de statliga lärosätena. De statliga universiteterna och högskolorna omfattas dessutom av en rad andra bestämmelser som gäller för myndigheter, t.ex. förvaltningslagen (2017:900).

Enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina får en enskild fysisk eller juridisk person som anordnar utbildning (enskild utbildningsanordnare) endast efter tillstånd utfärda sådana examina som regeringen enligt

vad som anges i högskolelagen (1992:1434) meddelat föreskrifter om. Ett sådant tillstånd får lämnas endast om utbildningen uppfyller vissa krav, t.ex. att utbildningen ska vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund och på beprövad erfarenhet samt bedrivas så att den i övrigt uppfyller de krav som uppställs på utbildning i 1 kap. högskolelagen. För varje examen som tillståndet gäller ska utbildningen dessutom uppfylla de särskilda krav som gäller för denna examen enligt högskoleförordningens bilaga examensordningen (1 och 2 §§).

I april 2021 beslutade riksdagen om en ändring av högskolelagen så att det förtydligades att det i högskolornas uppgift ska ingå att samverka med det omgivande samhället för ömsesidigt utbyte och att verka för att den kunskap som finns vid högskolan kommer samhället till nytta (prop. 2020/21:60, bet. 2020/21:UbU16, rskr. 2020/21:254). Av UKÄ:s regleringsbrev för 2023 framgår att myndigheten ska genomföra en utvärdering av universitets och högskolors samverkan. Utvärderingen ska göras utifrån det krav i högskolelagen som anger att det i högskolornas uppgift ska ingå att samverka med det omgivande samhället för ömsesidigt utbyte och verka för att den kunskap och kompetens som finns vid högskolan kommer samhället till nytta (1 kap. 2 §). Utvärderingen ska redovisas senast den 31 oktober 2024.

Vissa centrala mål och återrapporteringskrav för samtliga statliga lärosäten anges i det gemensamma årliga regleringsbrevet för universitet och högskolor. I årliga regleringsbrev för respektive universitet och högskola preciserar regeringen sedan vad som gäller för respektive lärosäte, inklusive finansiella villkor för användningen av anslag. Ett specifikt lärosäte kan också ges särskilda uppdrag i det aktuella regleringsbrevet. Exempel på sådana särskilda krav är mål om antal examina från vissa utbildningar, krav att erbjuda utbildning i vissa ämnen, krav att anordna utbildning på vissa orter eller i decentraliserad form och krav att utveckla en viss verksamhet tillsammans med vissa andra lärosäten.

I ett särskilt regleringsbrev ges anvisningar och finansieringsvillkor för de enskilda utbildningsanordnare som får statsbidrag.

Av samtliga lärosäten finns två enskilda universitet, en större enskild högskola, en konstnärlig enskild högskola och flera mindre enskilda utbildningsanordnare.

Bildande av universitet

I forskningspropositionen 2020 framfördes att det även fortsättningsvis bör gälla att det ankommer på regeringen att besluta om benämningen universitet. Regeringen angav att i syfte att tydliggöra att kvalitet är en viktig aspekt, och del av de utbildnings- och forskningspolitiska skälen, fanns det starka skäl att införa kriterier som grund för beslut om att i Sverige få benämnas universitet. Processen för beslut om benämningen universitet behövde därför förtydligas för att förstärka kvalitetsaspekten och för att högskolor ska bli bedömda på likvärdiga grunder, enligt propositionen (prop. 2020/21:60 s. 49).

Med anledning av detta fick UKÄ i regleringsbrevet den 4 mars 2021 i uppdrag att lämna förslag på kvalitetskriterier som skulle kunna användas vid regeringsbeslut om benämningen universitet. Myndigheten lämnade i december 2021 en redovisning av uppdraget, med förslag på följande kriterier när regeringen utser en högskola till universitet:

- framgångsrikt inrättande av forskarutbildning och förvaltning av examenstillstånd på forskarnivå
- hög kvalitet i utbildning, forskning och samverkan.

UKÄ angav också att det i en sammanvägd bedömning även ingår att se hur högskolans forskning och forskarutbildning hänger samman med högskolans övriga verksamhet. Myndigheten föreslog vidare att den, när det är aktuellt, får i uppdrag att ta fram underlag som visar hur framgångsrik en högskola har varit i att inrätta forskarutbildning och i att förvalta examenstillstånd på forskarnivå genom att kvalitetssäkra sin utbildning och forskning, samt att i övrigt göra en samlad bedömning av om högskolans verksamhet håller hög kvalitet i utbildning, forskning och samverkan (UKÄ, Kvalitetskriterier för benämningen universitet – ett regeringsuppdrag, Rapport 2021:39).

Regeringen beslutade den 19 maj 2022 att de övergripande kvalitetsaspekter som ska beaktas inom ramen för de utbildnings- och forskningspolitiska skälen vid beslut om benämningen universitet ska vara

- framgångsrikt inrättande av utbildning på forskarnivå
- förvaltning av examenstillstånd på forskarnivå
- hög kvalitet i utbildning
- hög kvalitet i forskning
- hög kvalitet i samverkan.

Regeringen anger att den inför ett eventuellt beslut om benämningen universitet kan ge UKÄ och andra relevanta myndigheter i uppdrag att ta fram underlag om den aktuella högskolan med avseende på dessa kvalitetsaspekter. Vidare framkommer att beslut om benämningen universitet ska fattas efter en sammanvägd bedömning av såväl långsiktiga statsfinansiella förutsättningar som utbildnings- och forskningspolitiska skäl (U2022/02056).

Anställningsfrågor

I 3 kap. högskolelagen finns vissa bestämmelser om anställning av professorer och andra lärare. En professor ska t.ex. anställas tills vidare utan tidsbegränsning men i vissa fall, bl.a. i fråga om konstnärlig verksamhet, är det möjligt med anställning för en bestämd tid (3 §).

I 4 kap. högskoleförordningen finns särskilda bestämmelser om anställning av lärare, bl.a. i fråga om tidsbegränsade anställningar. För vissa tjänster får eller ska en anställning omfatta en viss tid. Vissa särskilda bestämmelser om tidsbegränsning gäller t.ex. för anställningar av biträdande lektorer. En lärare inom konstnärlig verksamhet får anställas tills vidare, dock längst fem år. En

sådan anställning kan förnyas men den sammanlagda anställningstiden får omfatta högst tio år. I övrigt gäller lagen (1982:80) om anställningsskydd för anställningen (4 kap. 9–12 b §§ högskoleförordningen).

I 3 kap. högskolelagen anges att det i en lärares arbetsuppgifter får ingå att ha hand om utbildning eller forskning samt administrativt arbete. Till en lärares uppgifter hör också att följa utvecklingen inom det egna ämnesområdet och den samhällsutveckling i övrigt som har betydelse för lärares arbete vid högskolan (1 §).

I samma kapitel finns vidare bestämmelser om bisysslor som anger att det är möjligt att som lärare vid en högskola vid sidan av sin anställning som lärare, under vissa förutsättningar, ha anställning eller uppdrag eller utöva verksamhet som avser forskning eller utvecklingsarbete inom anställningens ämnesområde (7 §). I övrigt finns bestämmelser om bisysslor i lagen (1994:260) om offentlig anställning. I 4 kap. 14 och 15 §§ högskoleförordningen finns bestämmelser om bl.a. att en lärare ska informera om sina bisysslor.

Vidare finns bestämmelser om möjligheten att ha en anställning som lärare vid en högskola förenad med en anställning vid en sådan sjukvårdsenhet som är upplåten för medicinsk utbildning och forskning (3 kap. 8 § högskolelagen och 4 kap. 2 § högskoleförordningen).

UKÄ har haft ett uppdrag att undersöka förekomsten av och analysera s.k. stapling av tidsbegränsade anställningar (definierat som tidsbegränsade anställningar som baseras på högskolans särskilda reglering, som varvas med andra tidsbegränsade anställningar). Uppdraget redovisades i rapporten Stapling av tidsbegränsade anställningar i högskolan – Hur vanligt är det och vilka orsaker finns? (UKÄ, Rapport 2022:5). En slutsats UKÄ drog var att s.k. stapling inte verkade vara ett utbrett problem i sektorn men att det var komplicerat att skilja ut vilka kedjor av tidsbegränsade anställningar som var problematiska. UKÄ föreslog att myndigheten skulle fortsätta uppföljningen av tidsbegränsade anställningar men ur ett bredare perspektiv, t.ex. i det närliggande regeringsuppdraget att följa upp andelen visstidsanställningar som pågår till den 15 mars 2024.

Jämställdhet

Jämställdhetsintegrering

I högskolelagen slås fast att jämställdhet mellan kvinnor och män alltid ska iakttas och främjas i högskolornas verksamhet (1 kap. 5 §).

Av det gemensamma regleringsbrevet för universitet och högskolor för 2023 framgår att lärosätena ska fortsätta arbeta med att verksamheterna ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen (skr. 2016/17:10), t.ex. i fråga om lika möjligheter till karriärvägar, könsbundna studieval och genomströmning.

Av Jämställdhetsmyndighetens regeringsbrev för 2023 framgår att myndigheten ska fortsätta att stödja bl.a. de statliga lärosätena i deras arbete

med jämställdhetsintegrering. Delredovisningar ska göras årligen med en uppföljning av lärosätenas inriktningar för arbetet och en analys av lärosätenas hittills uppnådda resultat av arbetet med jämställdhetsintegrering.

I myndighetens rapport Hållbara resultat för en jämställd akademi (Jämställdhetsmyndigheten, Rapport 2022:18) görs en uppföljning av lärosätenas arbete med jämställdhetsintegrering och de jämställdhetspolitiska målen under 2021, samt en genomgång av insatser och utvecklingsområden.

Nationellt centrum för kvinnofrid

Av regleringsbrevet 2023 för Uppsala universitet framgår att universitetet har ett s.k. särskilt åtagande att bedriva forskning med anknytning till den kliniska verksamheten inom området mäns våld mot kvinnor. Universitetet disponerar särskilda medel för detta åtagande inom anslag 2:65.

Av regleringsbrevet framgår vidare att behovet av ny forskning ska kontinuerligt analyseras. Universitetet ska samverka med Akademiska sjukhuset i Uppsala i frågor som rör den kliniska verksamheten inom området, bl.a. att stödja driften av en nationell stödtelefon. Universitetet ska redovisa verksamheten särskilt i sin årsredovisning.

Verksamheten vid Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) är uppdelad i en universitetsdel inriktad på forskning, utbildning och information samt en klinisk del med praktiskt inriktad verksamhet. NCK:s universitetsdel sorterar under Uppsala universitet. Den kliniska delen vid NCK, patientverksamheten, har Region Uppsala som huvudman. I NCK:s kliniska del ingår Kvinnofridsmottagningen och stödtelefonen Kvinnofridslinjen.

Utskottets ställningstagande

Det är riksdagen som beslutar om vilka statliga högskolor som ska finnas. Utskottet kan vidare konstatera att regeringen i maj 2022 fattade beslut om kvalitetsaspekter vid beslut om benämningen universitet liksom att beslut om benämningen ska fattas efter en sammanvägd bedömning av såväl långsiktiga statsfinansiella förutsättningar som utbildnings- och forskningspolitiska skäl.

Utskottet vill påminna om att lärosätena sedan har en hög grad av självbestämmande när det gäller frågor om t.ex. organisation, användning av resurser och vilken utbildning som erbjuds. I lärosätenas regleringsbrev kan dock regeringen ställa upp särskilda mål och krav för ett specifikt lärosäte, t.ex. att utbildning ska anordnas på vissa orter eller i decentraliserad form. Krav kan även ställas på att ett lärosäte ska utveckla en särskild verksamhet tillsammans med vissa andra lärosäten. När det gäller enskilda utbildningsanordnare måste de som vill utfärda examina enligt högskolelagens bestämmelser begära tillstånd för detta. Sådana tillstånd beviljas endast om särskilda krav uppfylls. Utskottet anser att den gällande ordningen för beslut om och styrning av lärosäten är ändamålsenlig.

Vad gäller frågan om lärosätenas samverkan med det omgivande samhället vill utskottet uppmärksamma att riksdagen i april 2021 beslutade om en ändring av högskolelagen med förtydligande om att det i högskolornas uppgift

ska ingå att samverka med det omgivande samhället för ömsesidigt utbyte och att verka för att den kunskap som finns vid högskolan kommer samhället till nytta. UKÄ har fått i uppdrag att utvärdera lärosätenas arbete med samverkan.

När det gäller olika typer av anställningsfrågor anser utskottet att det inte finns skäl att föreslå förändringar i den gällande regleringen. Utskottet kan konstatera att UKÄ har i uppdrag att följa upp vissa typer av anställningar.

Utskottet vill framhålla att det av det gemensamma regleringsbrevet för universitet och högskolor för 2023 framgår att lärosätena ska fortsätta att arbeta med att verksamheterna ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen. Likaså ska Jämställdhetsmyndigheten enligt sitt regleringsbrev för 2023 fortsätta stödja lärosätena i deras arbete med jämställdhetsintegrering. När det gäller Nationellt centrum för kvinnofrid omfattas detta av det särskilda åtagande som Uppsala universitet har. Enligt regleringsbrevet ska universitetet bedriva forskning med anknytning till den kliniska verksamheten inom området mäns våld mot kvinnor och samverka med Akademiska sjukhuset i Uppsala i frågor som rör den kliniska verksamheten inom området, inklusive att stödja driften av en nationell stödtelefon. Detta särskilda åtagande finansieras med särskilda medel till Uppsala universitet.

Mot ovanstående bakgrund, gällande bestämmelser och pågående arbete finner utskottet inte skäl att föreslå några åtgärder med anledning av motionsyrkandena. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2022/23:82 (V) yrkande 6, 2022/23:611 (V) yrkande 8, 2022/23:700 (S), 2022/23:883 (C) yrkande 12, 2022/23:884 (C) yrkandena 74 och 75, 2022/23:912 (SD) yrkandena 11 och 12, 2022/23:1072 (M), 2022/23:1440 (S), 2022/23:1673 (C) yrkande 57, 2022/23:1882 (C) yrkandena 9 och 11, 2022/23:2028 (S) yrkande 9, 2022/23:2082 (M) yrkandena 6–8 och 2022/23:2277 (MP) yrkandena 31 och 34.

Resurstilldelningssystemet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om systemet för resurstilldelning till lärosäten.

Jämför reservation 14 (S, MP), 15 (SD), 16 (V) och 17 (C) samt det särskilda yttrandet (SD).

Motionerna

Resurstilldelningssystemet

I kommittémotion 2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 2 efterfrågas en översyn av högskolans resurstilldelningssystem. Enligt motionärerna behövs detta för att säkra utbildning av hög kvalitet och en

dimensionering som är anpassad till arbetsmarknadens behov. I yrkande 9 önskar motionärerna att lärosätena ska ges öronmärkta resurser för validering.

I kommittémotion 2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4 anser motionärerna att det bör övervägas att ge de konstnärliga lärosätena ett samlat anslag för forskning och undervisning. Motionärerna menar att ett samlat anslag bl.a. kan underlätta planering och flexibilitet för lärosätena. I yrkande 8 föreslås en utredning av hur lärosätenas finansieringssystem kan bli mer kvalitetsdrivande. Motionärerna förespråkar att systemet reformeras i enlighet med Strut-utredningens förslag att hälften av utbildningsanslaget ska vara en rörlig del och hälften en fast bas.

I kommittémotion 2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 3 förespråkas att resurstilldelning i högre utsträckning bör utgå från kvalitet, snarare än kvantitet. Enligt motionärerna måste de kvalitetsparametrar som motionärerna anser bör ingå i en reformerad kvalitetsbedömning också vara vägledande vid resurstilldelningen.

I kommittémotion 2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkande 2 föreslås att ett lagförslag tas fram utifrån Strut-utredningens förslag om att avskaffa det prestationsbaserade resurstilldelningssystemet. I yrkande 3 föreslås en översyn av ersättningsbeloppen för olika utbildningar. Motionärerna menar att beloppen behöver anpassas till aktuella behov och kostnader. I yrkande 5 föreslås att det införs en jämställdhetsbonus i lärosätenas basanslag som ett sätt att främja en jämnare könsfördelning inom lärosätena.

I kommittémotion 2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 77 vill motionärerna se en förändring av resurstilldelningssystemet för att stärka kvaliteten och stimulera livslångt lärande, t.ex. genom kurser på halvfart eller på distans. I yrkande 90 vill motionärerna att lärosätena ska få resurser utifrån sin kvalitet och samverka med det omgivande samhället och att fördelningen av belopp mellan utbildningar ska jämnas ut. Enligt motionärerna skulle detta bidra till att öka lärosätenas självständighet.

I motion 2022/23:1772 av Jytte Guteland m.fl. (S) yrkande 1 vill motionärerna att det ska ses över hur högskolan ska finansieras för en fortsatt utbyggnad med höga krav på kvalitet. I yrkande 2 föreslås att utbildningsfinansieringen reformeras med syftet att finansieringen per student ska öka.

Bakgrund och gällande rätt

Resurstilldelning till utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå finansieras huvudsakligen genom statliga anslag till lärosätena som riksdagen beslutar om. För de statliga universiteten och högskolorna (förutom Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, och Försvarshögskolan) samt några enskilda utbildningsanordnare (Chalmers tekniska högskola och Stiftelsen Högskolan i Jönköping) består anslaget för utbildning på grundnivå och avancerad nivå av ett takbelopp som anger den

högsta totala ersättning som varje lärosäte kan få. Lärosätena tilldelas dessutom medel för s.k. särskilda åtaganden, vilka anges specifikt i respektive lärosätes regleringsbrev. Dessutom fördelas vissa medel till lärosätena via Kammarkollegiet för t.ex. särskilda utbildningsinsatser för vidareutbildning av obehöriga lärare och kompletterande utbildningar för personer med utländsk högskoleutbildning. De lärosäten som bedriver läkar- och tandläkarutbildning tilldelas vidare medel för klinisk utbildning för att kompensera regionerna för utbildningens påverkan på verksamheten (UKÄ, Årsrapport 2022, s. 106–107).

I regleringsbrevet för ett specifikt lärosäte anges villkor för anslag och anslagsposter. Av regleringsbrevet för 2023 för flera lärosäten framgår det t.ex. att ett visst belopp inom anslagsposten Takbelopp (under lärosätets anslag Utbildning på grundnivå och avancerad nivå) avser en särskild satsning på livslångt lärande. Vissa lärosäten har ett utpekad ansvar och särskilda medel för att t.ex. genomföra åtgärder för studier på distans (regleringsbrev för 2023 avseende anslaget 2:64, anslagspost 23).

Statens ersättning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå baseras på registrerade studenter (omräknade till helårsstudenter) och studenternas avklarade poäng (omräknade till helårsprestationer) inom olika utbildningsområden. Det är samma ersättning för alla lärosäten som omfattas av systemet, men beloppet varierar mellan olika utbildningsområden. Takbeloppet anger den högsta totala ersättning som varje lärosäte kan få. Detta belopp, tillsammans med hur utbildningen fördelas på olika utbildningsområden, sätter ramarna för antalet studenter på varje lärosäte.

All utbildning är indelad i kurser, som klassificeras till ett eller flera utbildningsområden. Det är regeringen som beslutar inom vilka utbildningsområden respektive lärosäte får avräkna helårsstudenter och helårsprestationer. Det är upp till varje lärosäte att avgöra till vilket eller vilka utbildningsområden en kurs ska klassificeras. Klassificeringen är grunden för lärosätens resurstilldelning.

Resurstilldelningssystemet med takbelopp omfattar alla statliga lärosäten förutom Sveriges lantbruksuniversitet och Försvarshögskolan, samt Chalmers tekniska högskola och Stiftelsen Högskolan i Jönköping.

En helårsstudent är en student som är registrerad för heltidsstudier under ett kalenderår (60 högskolepoäng) eller registreringar av flera studenter för utbildningar av mindre omfattning som tillsammans blir 60 högskolepoäng. En helårsprestation är 60 avklarade högskolepoäng. För att beräkna antalet helårsprestationer räknas alla högskolepoäng under ett kalenderår samman och divideras med 60. Vid slutet av året beräknas det ekonomiska värdet av utbildningsvolymen, dvs. den ersättning som det samlade antalet helårsstudenter och helårsprestationer motsvarar, för de olika lärosätena och avräknas mot deras respektive takbelopp (UKÄ, Årsrapport 2022, s. 106–107).

En översikt över aktuella ersättningsbelopp för helårsstudenter och helårsprestationer inom olika utbildningsområden återfinns i budgetpropositionen för 2023 (utg.omr. 16 s. 130).

Resurstilldelning till forskning och utbildning på forskarnivå

Huvuddelen av de direkta statsanslagen till lärosätenas forskning och utbildning på forskarnivå utgörs av anslag för forskning och utbildning på forskarnivå. Resten av de direkta basanslagen består framför allt av statens ersättning för klinisk forskning till de sju lärosäten som bedriver läkarutbildning (UKÄ, Årsrapport 2022, s. 112).

En eventuell ny modell för fördelning av lärosätesanslag till forskning och utbildning på forskarnivå har utretts. I budgetpropositionen för 2023 anger regeringen att en ny modell är aktuell tidigast 2025 och att regeringen kommer att återkomma i frågan om hur forskningsanslag ska fördelas i framtiden (utg.omr. 16 s.130).

Styr- och resursutredningen (Strut)

Styr- och resursutredningen hade i uppdrag att göra en samlad översyn av universitetens och högskolornas styrning och resurstilldelning (dir. 2017:46, 2018:108). Utredningen lämnade i februari 2019 betänkandet En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan (SOU 2019:6). I betänkandet lämnades förslag på ett flertal områden. När det gäller resurstilldelning föreslogs bl.a. att de två verksamhetsgrenarna utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskning och utbildning på forskarnivå skulle slås ihop till en verksamhetsgren och finansieras med ett samlat anslag. Resurserna föreslogs dock även i fortsättningen beräknas och tilldelas dels för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, dels för forskning och utbildning på forskarnivå. Vidare föreslogs en anslagsmodell med en fast bas och en årligt rörlig del, och utan ämnesbaserade ersättningsbelopp.

Vissa av utredningens förslag, t.ex. om reglering i högskolelagen av akademisk frihet, behandlades i propositionen Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige (prop. 2020/21:60). I propositionen anges att utredningens förslag om resurstilldelningen till utbildning på grundnivå och avancerad nivå inte behandlas i propositionen (s. 110). Enligt uppgift från Utbildningsdepartementet är betänkandet under beredning (mars 2023).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill påminna om att riksdagen årligen fattar beslut om anslag till universitet och lärosäten. Förutom de anslag som går direkt till respektive lärosäte för utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive till forskning och utbildning på forskarnivå finns även anslag för medel som fördelas av Kammarkollegiet till de enskilda utbildningsanordnarna. Kammarkollegiet hanterar även anslag för medel till lärosäten för särskilda satsningar, t.ex. vidareutbildning av obehöriga lärare eller kompletterande utbildningar för personer med utländsk utbildning. Utskottet kan vidare konstatera att ett lärosäte, enligt sitt regleringsbrev, kan ha fått ansvar för att t.ex. satsa på

livslångt lärande eller studier på distans, i vissa fall med särskilda medel. Vissa lärosäten har också ett utpekat ansvar, ett s.k. särskilt åtagande, att erbjuda specifika utbildningar. Utskottet ser i detta sammanhang inga skäl till förslag om styrning av medel till lärosätena.

Vad beträffar de förslag om förändringar av resurstilldelningssystemet som lämnades i Styr- och resursutredningen (SOU 2019:6) har utskottet fått uppgift om att betänkandet fortfarande är under beredning. Utskottet vill inte föregå denna beredning. När det gäller frågan om anslag till forskning och utbildning på forskarnivå kan utskottet konstatera att regeringen i budgetpropositionen för 2023 angav att den skulle återkomma i frågan om en eventuell ny modell för fördelning.

Mot ovanstående bakgrund, gällande bestämmelser och pågående beredning avstyrker utskottet motionerna 2022/23:82 (V) yrkandena 2, 3 och 5, 2022/23:884 (C) yrkandena 77 och 90, 2022/23:912 (SD) yrkandena 4 och 8, 2022/23:1772 (S) yrkandena 1 och 2, 2022/23:2082 (M) yrkande 3 samt 2022/23:2132 (S) yrkandena 2 och 9.

Dimensionering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om dimensionering av utbildning.

Jämför reservation 18 (S), 19 (SD), 20 (S), 21 (C), 22 (S, MP), 23 (S), 24 (SD), 25 (C) och 26 (MP).

Motionerna

Antal och fördelning av högskoleplatser

I kommittémotion 2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 1 vill motionärerna uppmärksamma behovet av att ha en fortsatt god tillgång på högskoleplatser i hela landet. Motionärerna ser en risk att antalet platser kommer att bli för få framöver i och med att senare års resurstillskott har varit tidsbegränsade.

I kommittémotion 2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 9 anser motionärerna att det bör göras en översyn över antalet studieplatser inom olika utbildningar. Det finns t.ex. behov av fler platser inom yrkesutbildningar. Enligt motionärerna bör det totala antalet studieplatser bestämmas av regeringen. I yrkande 10 menar motionärerna att antalet platser på ett lärosäte också bör korrelera med tillgången på studentbostäder. Lärosätena, berörda kommuner och Akademiska hus bör samarbeta i frågan om bostäder och om detta inte fungerar krävs lagstiftning, enligt motionärerna.

I motion 2022/23:267 av Peder Björk och Malin Larsson (båda S) vill motionärerna att Mittuniversitetet ska utveckla campusförlagda utbildningsplatser i Sundsvall.

I motion 2022/23:1353 av Kristoffer Lindberg m.fl. (S) framförs att det behövs en kompensatorisk resursfördelning av utbildningsplatser till regioner där utbildningsnivån är som lägst och behoven av kompetensförsörjning som störst.

I motion 2022/23:1547 av Patrik Björck och Marcus Andersson (båda S) framförs att det finns behov av fler utbildningsplatser vid Högskolan i Skövde.

I motion 2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 4 vill motionärerna att styrningen av dimensioneringen av högskoleutbildningar förändras så att utbudet i högre utsträckning anpassas efter arbetsmarknadens behov.

I motion 2022/23:2079 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) vill motionären uppmärksamma behovet av att kvalificerade samhällsbyggnadsutbildningar förläggas i anslutning till regioner med stora infrastrukturprojekt.

Utbyggnad av särskilda utbildningsformer

I partimotion 2022/23:1672 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 44 vill motionärerna att distanskurser ska uppmuntras liksom regional samverkan. Ny teknik och digitalisering gör högre utbildning tillgänglig för fler. Enligt motionärerna är det nu viktigt att skapa långsiktiga förutsättningar för utbudet av distansutbildning. Ett snarlikt yrkande finns i kommittémotion 2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 60.

I kommittémotion 2022/23:2128 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 14 uppmärksammas organisationen Teach for Sweden och dess arbete med lärarutbildning. Enligt motionärerna ger verksamheten fler lärare och bör därför förstärkas.

I kommittémotion 2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 3 vill motionärerna att det ska ställas krav på såväl offentliga som privata verksamheter att ta emot studenter för verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Dagens brist på VFU-platser försvårar möjligheten att bygga ut utbildningar inom viktiga välfärdsyrken, enligt motionärerna. I yrkande 5 föreslår motionärerna en försöksverksamhet för ändrad terminsindelning, mot ett treterminssystem. Enligt motionärerna kan ett upplägg med tre terminer ge studenterna bättre möjligheter till återhämtning samtidigt som de kan gå igenom utbildningen snabbare. I yrkande 6 vill motionärerna att lärosätenas uppdrag och resurser ses över så att kurser och utbildningar kan utvecklas och anordnas för att möta den efterfrågan från yrkesverksamma som möjligheten till omställningsstöd innebär. I yrkande 7 framför motionärerna att det finns behov av kurser motsvarande en eller två terminers heltidsstudier på avancerad nivå som ett sätt att skapa nya vägar in i bristyrken eller tillföra spetskompetens. I yrkande 8 efterfrågar motionärerna anpassade utbildningsvägar för personer med tidigare gymnasial utbildning inom vård eller teknik

som vill studera vidare. I yrkande 11 framförs det att tillgången till högre utbildning i hela landet behöver förbättras, bl.a. via lärcentrum eller korta kurser för yrkesverksamma. Enligt motionärerna är detta avgörande både för den enskildes möjlighet till utbildning och för att säkra behovet av kompetensförsörjning även på mindre orter.

I kommittémotion 2022/23:937 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 18 anges att lokala utbildningsenheter är viktiga för lokal och regional kompetensförsörjning. Motionärerna föreslår att utbildningar med anknytning till lokala näringar ska utvecklas, gärna i samarbete med lokala företag.

I kommittémotion 2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 89 vill motionärerna att förutsättningarna för lärcentrum stärks så att distansutbildningar inom högre utbildning blir möjliga för fler.

I motion 2022/23:478 av Gunilla Svantorp och Tomas Kronståhl (båda S) önskar motionärerna att lärosäten och lärcentrum involveras i de regionala plattformarna för kompetensförsörjning, t.ex. genom att lärosäten får ett särskilt uppdrag om decentraliserad utbildning i sina regleringsbrev.

I motion 2022/23:537 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkande 3 vill motionärerna att det ska utredas hur fler universitet och högskolor kan starta öppna utbildningar via internet.

I motion 2022/23:236 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) föreslås att det ska vara möjligt för lärosäten att starta en form av utbildningsupplägg som benämns popup-utbildningar av motionären. Motionären vill att det ska vara möjligt att anordna en utbildning i en region som saknar personal i ett bristyrke.

I motion 2022/23:1968 av Johanna Rantsi (M) önskar motionären att det ska vara möjligt med en ökad studietakt inom utbildningar till bristyrken, t.ex. genom att sommarstudier införs.

I motion 2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 9 framförs att det bör utredas på vilket sätt lärosätena kan få i uppgift att medverka i om- och vidareutbildning för yrkesverksamma.

Dimensionering av särskilda ämnesområden och utbildningar

I kommittémotion 2022/23:2140 av Gunilla Svantorp m.fl. (S) yrkande 48 framför motionärerna att kompetensbristen inom bl.a. systemutveckling, artificiell intelligens (AI), it-säkerhet och användbarhetsdesign bör åtgärdas. Motionärerna menar att kompetensbristen påverkar både näringslivets utveckling och den offentliga sektorns digitala omställning.

I kommittémotion 2022/23:943 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 3 anser motionärerna att för att kunna tillgodose en kunskapsintensiv arbetsmarknad måste insatser i naturvetenskapliga ämnen göras, t.ex. inom lärarutbildningen. I yrkande 4 efterfrågar motionärerna riktade satsningar för att få fler ingenjörer.

I kommittémotion 2022/23:1023 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 11 föreslås att möjligheten till en individanpassad förskolläraryt utbildning ses över.

En förkortad utbildning, utifrån den enskildes förkunskaper, kan vara ett sätt att göra yrket mer attraktivt, enligt motionärerna.

I kommittémotion 2022/23:848 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 35 framförs att det finns behov av mastersutbildningar inom cybersäkerhet för ett flertal yrkesgrupper.

I kommittémotion 2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 34 vill motionärerna att fristående lärarutbildningar etableras, bl.a. för att utveckla lärarutbildningen.

I kommittémotion 2022/23:901 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 20 efterfrågas en nationell satsning på utbildning av bl.a. fler specialistsjuksköterskor med inriktning på geriatrik.

I kommittémotion 2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 37 anser motionärerna att alla universitet som bedriver läkarutbildning bör regionalisera delar av utbildningstiden. Motionärerna pekar på att det finns lyckade erfarenheter av sådan utlokalisering. I yrkande 38 anser motionärerna att det bör utredas hur regionernas kompetensbehov kan få styra dimensioneringen av hälso- och sjukvårdsutbildningar vid universitet och högskolor.

I kommittémotion 2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 1 vill motionärerna att det inrättas en spetsutbildning för offentligt ledarskap på mastersnivå vid universitet runt om i landet. I yrkande 27 föreslås att det ska inrättas en praktisk interreligiös utbildning för religiösa ledare vid en eller flera högskolor.

I kommittémotion 2022/23:2087 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 3 anser motionärerna att ett koncept motsvarande rektorsutbildning behöver utvecklas för chefer inom hälso- och sjukvården.

I kommittémotion 2022/23:2170 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 4 vill motionärerna att det görs en satsning på utbildningar som säkrar kompetensbehoven för klimatomställningen.

I kommittémotion 2022/23:2171 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 12 föreslås en utökning av antalet utbildningsplatser inom vårddyrkena.

I motion 2022/23:678 av Carina Ödebrink m.fl. (S) menar motionärerna att det behövs utbildningsplatser till tandläkare och vill uppmärksamma en ny tandläkarutbildning som planeras av Högskolan i Jönköping.

I motion 2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 5 framförs att den högre utbildningen i större utsträckning bör samverka med näringslivet så att behoven på arbetsmarknaden kan mötas.

I motion 2022/23:1326 av Carita Boulwén (SD) yrkande 3 menar motionären att det finns behov av att se över hur fler lärare och tolkar inom teckenspråk kan utbildas.

I motion 2022/23:1735 av Gudrun Brunegård (KD) yrkande 2 framförs att det behövs en påbyggnadsutbildning som leder till en yrkestitel som legitimerad skolkurator för de skolkuratorer som saknar formell utbildning.

Bakgrund och gällande rätt

Omfattningen av utbildning

Enligt högskoleförordningen ska omfattningen av utbildningen anges i högskolepoäng där heltidsstudier under ett normalstudieår om 40 veckor omfattar 60 högskolepoäng (6 kap. 2 §). All utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska bedrivas i form av kurser. Kurser får sammanföras till utbildningsprogram. För varje kurs ska det finnas en kursplan i vilken bl.a. ska framgå kursens nivå, antal högskolepoäng, mål, krav på särskild behörighet och formerna för bedömning av studenternas prestationer. För utbildningsprogram ska det finnas en utbildningsplan av vilken det bl.a. ska framgå vilka kurser programmet omfattar och krav på särskild behörighet (6 kap. 13–17 §§).

Inom ramen för sina respektive takbelopp och examenstillstånd kan lärosätena relativt fritt besluta om dimensioneringen av olika utbildningar. Staten kan dock tillföra medel som öronmärks för en viss utbildning. Sådana särskilda satsningar kan innebära både tillfälliga och permanenta utbyggnader, t.ex. av lärar- och förskollärarytbildningar, olika ingenjörsutbildningar, läkarutbildningen, kompletterande pedagogisk utbildning, bristyrkesutbildningar och livslångt lärande.

Det finns möjlighet för lärosätena att spara både outnyttjat takbelopp (anslagssparande) och ekonomiskt värde av helårsstudenter och helårsprestationer (överproduktion) mellan budgetåren. På så sätt har lärosätena möjlighet att balansera anslag mellan budgetåren och parera skillnader i studenternas efterfrågan på utbildning. Under 2020 t.ex. ökade tillströmningen av studenter med anledning av coronapandemin och ett försämrat läge på arbetsmarknaden. Trots ett tillskott av extra medel skedde en viss överproduktion. Under 2021 vände detta och lärosätena utnyttjade inte hela sina utbildningsanslag (UKÄ, Årsrapport 2022, s. 108–110).

Tillstånd för examina

Det är UKÄ som beslutar om tillstånd för universitet och högskolor att utfärda examina på grundnivå och avancerad nivå. Ett tillstånd får lämnas bara om utbildningen uppfyller krav enligt högskolelagen och i förordning liksom att det i ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att examina får utfärdas (1 kap. 12–13 §§ högskolelagen). Vissa ytterligare bestämmelser om tillstånd att utfärda examina finns i 6 kap. högskoleförordningen.

Kompetensbehov och utbildningsutbud

UKÄ ska enligt sin instruktion fortlöpande följa och redovisa arbetsmarknadens framtida kompetensbehov i relation till utbildningsutbudet samt följa och redovisa de examinerades etablering på arbetsmarknaden.

I det gemensamma regleringsbrevet för universitet och högskolor för 2023 anges att utbildningsutbudet vid universitet och högskolor ska svara mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Lärosätena ska i den

årliga återrapporteringen till Utbildningsdepartementet redovisa vilka bedömningar, prioriteringar och behovsanalyser som ligger till grund för beslut om utbildningsutbudet. Lärosätena ska särskilt redovisa hur de utvecklat utbildningsutbudet för att stärka tillgången till utbildning för livslångt lärande och omställning. Därutöver ska en redovisning lämnas av hur lärosätet möter det omgivande samhällets behov av utbildning.

I samma regleringsbrev anges också att de lärosäten som har tillstånd att utfärda lärar- eller förskolläraryrkesexamen ska planera för dimensioneringen av utbildningen till olika examina, inriktningar och ämneskombinationer så att dimensioneringen svarar mot studenternas efterfrågan och mot arbetsmarknadens nationella och regionala behov. De överväganden och åtgärder som har gjorts för att informera och vägleda studenterna i valet ska redovisas.

Av regleringsbrevet framgår också att de universitet och högskolor som har tillstånd att utfärda examina inom hälso- och sjukvårdsområdet ska delta i samverkan på sjukvårdsregional nivå om kompetensförsörjningsfrågor i hälso- och sjukvården.

I de specifika regleringsbreven för 2023 för de olika lärosätena finns angivet t.ex. att ett lärosäte ska redovisa antalet utfärdade yrkesexamen inom vissa utbildningar inom särskilda områden, i förhållande till det treåriga mål som lärosätet har. Även vilka åtgärder som har vidtagits för att uppnå målen ska redovisas. Ett lärosäte kan också ha som mål att t.ex. anordna decentraliserad utbildning motsvarande ett visst antal helårsstudenter. En redovisning ska då göras i årsredovisningen av omfattning, studieorter och kostnad för denna verksamhet. Lärosätet ska också redovisa vidtagna åtgärder för att öka antalet studerande inom sådan utbildning. Vidare kan ett lärosäte ha i uppdrag att anordna en särskild utbildning. I årsredovisningen ska då redovisning göras av verksamheten liksom av antalet studenter som deltagit i utbildningen.

Utbud kopplat till omställningsstudiestödet

Ett nytt offentligt studiestöd infördes den 1 oktober 2022 i syfte att stärka arbetstagares ställning på arbetsmarknaden. Omställningsstudiestödet består av ett omställningsstudiebidrag och ett omställningsstudielån. Med anledning av införandet av omställningsstudiestödet har regeringen gett statliga universitet och högskolor i uppdrag att analysera sina utbildningsutbud, både avseende innehåll och inom vilka former utbildningarna ges. Syftet är att tillgängliggöra de kurser och utbildningar som riktar sig mot redan yrkesverksamma. Lärosätena ska bl.a. beskriva hur det befintliga utbudet bidrar till att möta de behov av utbildning som det nya stödet kan ge upphov till samt, om det bedöms finnas ytterligare behov, hur de planerar för att utveckla utbudet för att stärka tillgången till utbildning för livslångt lärande och omställning. Lärosätena skulle rapportera uppdraget senast den 30 november 2022 (U2022/02386).

UKÄ fick i uppdrag att sammanställa och analysera lärosätenas rapportering (ändring den 30 juni i regleringsbrevet för 2022) och presenterade

den 28 februari 2023 rapporten Lärosätenas utbildningsutbud relaterat till omställningsstudiestödet (Rapport 2023:2). Utifrån den sammanställning UKÄ har gjort av lärosätenas redovisningar av utbildningsutbudet ser myndigheten att det finns skiftande förutsättningar för att möta den nya studentgruppens behov. UKÄ anser därför att lärosätena bör intensifiera sitt arbete med att utveckla sitt utbildningsutbud så att det anpassas till yrkesverksammas behov.

Utbyggnadsuppdrag och mål för examina

Riksdagen har tillkännagett för regeringen dels att den i dialog med lärosätena ska genomföra en samlad måluppfyllelseanalys av de riktade utbyggnadsuppdrag som beslutades om 2015–2019, dels att utbyggnadsuppdraget riktat mot samhällsbyggnad ska förtydligas (bet. 2021/22:UbU3, rskr. 2021/22:33).

Enligt uppdrag i regleringsbrev har UKÄ följt upp utfallet och analyserat måluppfyllelsen av utbyggnader i vissa utbildningsprogram. Enligt myndigheten nådde ingen av utbildningarna i utbyggnaden 2015 full måluppfyllelse. För utbyggnaden 2017, när flera utbildningar från 2015 fick utökade mål, är måluppfyllelsen något bättre. Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) och grundläroartutbildningen kom dock nära de mål som satts. För utbyggnaderna som inleddes 2018 har UKÄ inte kunnat samla in alla uppgifter som behövs för att göra en fullständig måluppfyllelseanalys. UKÄ menar att bl.a. den demografiska och samhällsekonomiska utvecklingen påverkar lärosätenas möjligheter att bygga ut utbildningar. Lärosätena har också framfört att det är en fördel med mer långsiktiga utbyggnader så att målen inte behöver nås på kort tid (UKÄ, Måluppfyllelseanalys för utbyggnaderna av utbildningar 2015–2018, Rapport 2023:4).

UKÄ ska vidare följa upp och utvärdera utfallet av de mål som lärosätena har för bl.a. antalet examina. Redovisning ska göras senast den 15 mars 2024. Myndigheten ska även ta fram underlag gällande lärosätessvisa målnivåer för perioden 2025–2028. I detta ingår även att ta fram underlag om urvalet av utbildningar för vilka det bör sättas mål för antalet examina. Underlagen ska tas fram i nära dialog med universitet och högskolor samt andra berörda myndigheter och aktörer, inklusive Vårdkompetensrådet vid Socialstyrelsen och Statens skolverk. Underlagen angående mål för antalet examina ska redovisas uppdelat på respektive utbildning och utgå från de kompetensbehov och förutsättningar som finns. Denna del av uppdraget ska slutredovisas senast den 15 juni 2024 (regleringsbrev för 2022).

Öppen nätbaserad utbildning

Med öppen nätbaserad utbildning avses utbildning som ges via internet och som är öppen för alla, utan förkunskapskrav. Sådan utbildning får anordnas om den knyter an till och främjar den högskoleutbildning på grundnivå, avancerad nivå eller forskarnivå som högskolan har examenstillstånd för eller den forskning som bedrivs vid högskolan. I huvudsak gäller inte övriga

bestämmelser om t.ex. utbildning och studenter för denna typ av utbildning. Högskolan får anordna prov för deltagarna och sätta betyg på genomgången öppna nätbaserad utbildning eller del av sådan utbildning samt utfärda utbildningsintyg till deltagare som genomgått utbildningen. Högskolan får även utfärda andra föreskrifter om denna typ av utbildning (11 kap. högskoleförordningen).

Flera svenska universitet och högskolor ger öppna nätkurser för alla, oavsett förkunskaper (ofta kallade moocs, Massive Open Online Courses). På UHR:s utbildningsplattform Studera.nu finns vidare information om sådana.

I juni 2022 gavs ett antal lärosäten i uppdrag att ta fram och erbjuda ett samordnat utbud av öppna nätbaserad utbildning som kan stödja samhällets klimatomställning (U2022/02291).

Regionalt kompetensförsörjningsarbete

Regionalt utvecklingsansvariga fick 2010 i uppdrag av regeringen att etablera s.k. regionala kompetensplattformar för att bidra till att säkra kompetensförsörjningen och åstadkomma samverkan inom kompetensförsörjning och utbildningsarbete på kort och lång sikt. Tillväxtverket fick senare i uppdrag att stödja regionala utvecklingsansvariga aktörers arbete inom området kompetensförsörjning. Myndigheten lämnade i januari 2021 en slutredovisning av detta uppdrag med bl.a. en rekommendation att regeringen skulle ge långsiktiga förutsättningar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet (Slutrapport av uppdraget att stödja regionalt kompetensförsörjningsarbete 2018–2021, N2017/07839/RTS).

I mars 2021 lämnade den dåvarande regeringen skrivelsen Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 (skr. 2020/21:133) till riksdagen. Kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet anges vara ett strategiskt område för genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken. Inom detta område anges prioriteringarna vara väl fungerande infrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande liksom ett utvecklat regionalt kompetensförsörjningsarbete.

Myndighetssamverkan för kompetensförsörjning

Ett flertal myndigheter, såsom Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkeshögskolan, UKÄ och UHR, har enligt sin instruktion i uppdrag att samverka i syfte att bidra till en väl fungerande kompetensförsörjning.

UHR har, tillsammans med bl.a. Arbetsförmedlingen, i uppdrag att utveckla en s.k. sammanhållen datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 januari 2024 (N2021/01915, N2022/00901).

Tillväxtverket och UKÄ har haft i uppdrag att analysera och föreslå hur kompetensförsörjning av digital spetskompetens kan utvecklas på kort och

lång sikt. Uppdraget avslutades med rapporten Förbättrad kompetensförsörjning av digital spetskompetens – Satsningar för ökad tillväxt och konkurrenskraft (UKÄ, Rapport 2022:16).

Särskilda utbildningar och områden

UKÄ har, tillsammans med Myndigheten för yrkeshögskolan och Skolverket, haft i uppdrag att kartlägga och föreslå fler vägar till vårdirken. I slutrapporten från uppdraget, Flera vägar till vårdirken (UKÄ, Rapport 2022:20), är en slutsats att utbildningssystemet är flexibelt men samtidigt komplext. Hinder för yrkesverksamma inom vården som vill utbildas vidare på högskolan finns inom tillträdesprocessen, utbildningarnas upplägg samt tillgången till studievägledning och information. I rapporten ges förslag om studiefinansiering och validering av reell kompetens för att förbättra möjligheterna till en omställning till ett hälso- och sjukvårdsyrke som kräver högskoleutbildning.

Vid ett flertal universitet och högskolor finns ett stort utbud av utbildningar inom området cyber- och informationssäkerhet (Studera.nu). Vid Kungl. Tekniska högskolan (KTH) har ett centrum för cyberförsvar och informationssäkerhet bildats i samarbete med Försvarsmakten. Verksamheten bedrivs i form av särskilda utbildningar och forskning.

Det finns flera exempel på lärosäten som ger förskolläraryrket utbildning för pedagogiskt yrkesverksamma i form av distansutbildning. Ett exempel är Högskolan i Borås där utbildningen riktar sig till den som arbetar på en förskola men saknar akademisk utbildning.

Ett exempel på en regionaliserad läkarutbildning är läkarprogrammet vid Linköpings universitet med fyra möjliga studieorter i slutet av utbildningen.

Lärcentrum

Det är möjligt för kommuner att söka statsbidrag för etablering av nya eller utveckling av befintliga lärcentrum (förordning [2017:1303] om statsbidrag för lärcentrum). Med lärcentrum avses en verksamhet som organiseras av en eller flera kommuner och där den studerande erbjuds stöd i sitt lärande från lärare och annan personal samt ges möjlighet att möta andra studerande. Dessa lärcentrum kan vara tillgängliga för studier inom kommunal vuxenutbildning, yrkeshögskola, universitet och högskola eller andra utbildningsformer. Det är Skolverket som beslutar om bidraget.

En grupp av myndigheter som har i uppgift att samverka kring frågor om kompetensförsörjning och livslångt lärande presenterade i december 2021 en rapport om lärcentrum. Rapporten är en uppföljning av en tidigare rapport som bl.a. lyfte lärcentrumens roll som ett viktigt komplement i utbildningens infrastruktur. I den aktuella rapporten konstateras bl.a. att kännedomen om möjligheter och kunskapen om nyttan med lärcentrum varierar hos centrala aktörer och intressenter liksom att förutsättningar för bl.a. organisation och finansiering varierar, vilket hindrar möjligheten till långsiktighet

(Myndigheten för yrkeshögskolan m.fl., Lärcentra för kompetensförsörjning och livslångt lärande – Behovsinventering och analys, Rapport 2021-12-15).

Distansutbildning

Vid första antagningen till högskoleutbildning hösten 2022 antogs ca 295 000 sökande. Av dessa var det drygt 116 000 som antogs till distansutbildningar. Antalet sökande till distansutbildningar har ökat markant jämfört med före pandemin (pressmeddelande 12 juli 2022, UHR).

UHR hade under 2021–2022 ett regeringsuppdrag om en satsning för att höja kvaliteten och öka genomströmningen i distansutbildning vid universitet och högskolor. Syftet var att främja utvecklingen av lärosätens långsiktiga förutsättningar att erbjuda distansutbildning. Uppdraget genomfördes i tre delar: arbete med kvalitetsfaktorer för distansutbildning, utlysning av utvecklingsmedel till lärosäten och en plattform för kollegialt lärande kring distansutbildning. UHR har nu samlat information som rör detta projekt och det pågående uppdraget Högskolepedagogiskt lyft på en gemensam webbplats under begreppet Högskolepedagogisk utveckling (HPU).

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Av regleringsbrevet 2023 för Kammarkollegiet framgår att det från anslaget 2:64 tilldelas medel till lärosäten som ersättning för verksamhet med övningsskolor och övningsförskolor (dvs. VFU) i lärar- och förskolläraryt utbildningar, i enlighet med förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare. Från samma anslag fördelas även medel till lärosäten för att förbättra möjligheterna till VFU vid studier på distans och för att hitta goda samverkansformer för att öka kvaliteten och tillgången till VFU. Vidare fördelas medel även till lärosäten i en särskild satsning på att öka tillgången till VFU i vårdutbildningar, bl.a. sjuksköterskeutbildningar.

Den 30 juni 2022 beslutades att en särskild utredare, som ska fungera som nationell samordnare, ska stödja universitet och högskolor, hälso- och sjukvårdshuvudmän samt vårdgivare i deras arbete att tillhandahålla lärandemiljöer av hög kvalitet. Syftet är att öka tillgången till platser där studenter i sjuksköterskeutbildningen kan genomföra sin verksamhetsförlagda utbildning så att fler utbildningsplatser kan erbjudas. Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2023 (dir. 2022:101).

Teach for Sweden

Teach for Sweden är en ideell, icke vinstdrivande, politiskt och religiöst oberoende stiftelse. Stiftelsen arbetar för att rekrytera personer som genomgår ett särskilt utbildningsprogram för att sedan fungera som skollärare. Verksamheten finansieras bl.a. genom anslag (Insamlingsstiftelsen Teach for Sweden, Årsredovisning 2021). Av regleringsbrevet till Kammarkollegiet för 2023 framgår att medel ska utbetalas till stiftelsen till försöksverksamhet för särskild kompletterande pedagogisk utbildning (anslaget 2:64). Syftet med

försöksverksamheten är att få fler kvalificerade lärare med inriktning främst mot matematik, naturorienterande ämnen och teknik.

Boende för studerande m.fl.

Av lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar framgår bl.a. att kommunerna ska planera för bostadsförsörjningen i kommunen med riktlinjer för att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.

Utredningen om en socialt hållbar bostadsförsörjning överlämnade den 30 mars 2022 utredningsbetänkandet Sänk tröskeln till en god bostad (SOU 2022:14). I betänkandet redogörs bl.a. för studerandes bostadssituation. Betänkandet har remissbehandlats.

I uppdraget för det statliga bolaget Akademiska Hus ingår sedan 2014 att bygga och förvalta studentbostäder. Av bolagets årsredovisning för 2021 framgår att drygt 1 600 studentbostäder byggdes det året.

En översyn har gjorts inom Regeringskansliet av de statliga universitetens och högskolornas möjlighet att hyra ut bostäder i andra hand till vissa grupper av studenter och forskare (U2022/02259). I översynen föreslogs att de statliga universiteten och högskolorna även i fortsättningen ska ha möjlighet att hyra bostadslägenheter och upplåta dessa i andra hand som genomgångsbostäder, dvs. boende som erbjuds under en begränsad tid. Det föreslogs också att det ska vara möjligt att hyra ut bostäderna till fler grupper av forskare och internationella studenter än tidigare. En ny förordning har därefter beslutats, förordningen (2022:1515) om möjlighet för universitet och högskolor att tillhandahålla bostäder, som trädde i kraft den 1 januari 2023. Syftet med bestämmelserna är att säkerställa internationaliseringen i högskolan och rörligheten bland forskare.

Regeringen har nyligen gett Boverket i uppdrag att föreslå lättnader i byggkraven för studentbostäder. Syftet med uppdraget är att utreda möjligheterna att påtagligt minska kostnaderna vid byggandet av studentbostäder och möjliggöra ett ökat och mer differentierat utbud av sådana. Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2024 (pressmeddelande 20 mars 2023, Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill påminna om att lärosätena har i uppgift att utforma sitt utbildningsutbud i förhållande till studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Riksdagen beslutar om nivån på lärosätenas anslag. Inom ramen för sina respektive takbelopp och examenstillstånd kan lärosätena relativt fritt besluta om dimensionering av olika utbildningar. Lärosätena ska sedan återrapportera till Utbildningsdepartementet vilka bedömningar, prioriteringar och behovsanalyser som ligger till grund för utbildningsutbudet. Lärosätena ska också redovisa hur de arbetar med att stärka tillgången till

utbildning för livslångt lärande och omställning liksom arbetet med att möta det omgivande samhällets behov av utbildning. De lärosäten som ger lärarutbildningar ska planera för dimensioneringen av t.ex. olika ämnesinriktningar utifrån efterfrågan och behov. Lärosätena har också i sina respektive regleringsbrev särskilt angivna mål, t.ex. om antal utfärdade yrkesexamina inom vissa utbildningar. Ett lärosäte kan också ha målet att öka antalet studerande inom en viss utbildning. För satsningar på tillfälliga eller permanenta utbyggnader av vissa utbildningar ges särskilda medel.

Utskottet kan konstatera att lärosätena nyligen har haft i uppdrag att analysera sitt utbud utifrån de behov av utbildning som det nya omställningsstudiestödet kan ge upphov till. Likaså skulle lärosätena redovisa hur de planerar att ytterligare stärka tillgången till utbildning för livslångt lärande och omställning. UKÄ har haft i uppdrag att sammanställa lärosätenas rapportering och lämnade nyligen en analys av detta till regeringen.

Utskottet vill också påminna om att UKÄ har en övergripande uppgift att följa och redovisa arbetsmarknadens framtida kompetensbehov i relation till utbildningsutbudet samt de examinerades etablering på arbetsmarknaden. Myndigheten har vidare särskilda uppdrag kopplade till dimensioneringen av utbildningsutbudet, t.ex. att följa upp tidigare mål om utbyggnader av vissa utbildningar och lärosätens mål för vissa examina samt att ta fram förslag om nya lärosätensmål. Det bör även uppmärksammas att ett flertal myndigheter har i uppdrag att samverka i frågor om kompetensförsörjning.

Enligt utskottet ger det rådande systemet sammantaget goda förutsättningar att erbjuda utbildningsplatser utifrån den efterfrågan och det behov som finns.

Frågan om boende för studerande är i första hand en kommunal fråga. Utskottet kan konstatera att lärosätena har fått en ökad möjlighet att upplåta bostäder i andra hand för vissa grupper av studenter och forskare. Vidare har Boverket nyligen fått i uppdrag att föreslå lättnader i byggkraven för studentbostäder.

Utskottet vill påminna om att lärosäten får särskilda medel till verksamhetsförlagd utbildning (VFU) inom flera utbildningar, t.ex. inom lärar- och förskolläraryt utbildningar och vårdutbildningar, samt medel för att förbättra kvaliteten och tillgången till VFU, bl.a. vid studier på distans. En särskild utredare har vidare i uppdrag att arbeta med att öka tillgången till VFU inom sjuksköterskeutbildningar.

Med heltidsstudier avses enligt högskoleförordningen 60 högskolepoäng under ett normalstudieår om 40 veckor. Lärosätenas upplägg och omfattning av kurser inom utbildningar varierar. Många lärosäten erbjuder också utbildning under sommaren. Utskottet ser inte skäl till att föreslå någon åtgärd när det gäller upplägget av utbildningar.

Med anledning av övriga yrkanden om behovet av vissa särskilda utbildningar och upplägg av utbildningar kan utskottet konstatera att det redan finns flera exempel på det som efterfrågas. Detsamma gäller frågan om anpassade utbildningsvägar och decentraliserad utbildning. Utskottet kan

konstatera att organisationen Teach for Sweden får särskilda medel för försöksverksamhet för särskild kompletterande pedagogisk utbildning.

Mot bakgrund av gällande bestämmelser och pågående arbete avstyrker utskottet motionerna 2022/23:236 (M), 2022/23:267 (S), 2022/23:478 (S), 2022/23:537 (SD) yrkande 3, 2022/23:678 (S), 2022/23:848 (C) yrkande 35, 2022/23:884 (C) yrkandena 34, 60 och 89, 2022/23:901 (C) yrkande 20, 2022/23:905 (C) yrkandena 37 och 38, 2022/23:912 (SD) yrkandena 9 och 10, 2022/23:937 (SD) yrkande 18, 2022/23:943 (SD) yrkandena 3 och 4, 2022/23:1023 (SD) yrkande 11, 2022/23:1326 (SD) yrkande 3, 2022/23:1353 (S), 2022/23:1547 (S), 2022/23:1672 (C) yrkande 44, 2022/23:1735 (KD) yrkande 2, 2022/23:1882 (C) yrkandena 1 och 27, 2022/23:1968 (M), 2022/23:2079 (M), 2022/23:2082 (M) yrkandena 4, 5 och 9, 2022/23:2087 (MP) yrkande 3, 2022/23:2128 (S) yrkande 14, 2022/23:2132 (S) yrkandena 1, 3, 5–8 och 11, 2022/23:2140 (S) yrkande 48, 2022/23:2170 (MP) yrkande 4 och 2022/23:2171 (MP) yrkande 12.

Rekrytering och tillträde

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om rekrytering och tillträde.

Jämför reservation 27 (S), 28 (SD), 29 (MP), 30 (S), 31 (V) och 32 (MP).

Motionerna

Behörighet och antagning

I partimotion 2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 30 förespråkas att högskolor och utbildningar i större utsträckning använder alternativa antagningsmetoder. Enligt motionärerna måste antagningsreglerna förändras så att inga grupper missgynnas.

I kommittémotion 2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 10 vill motionärerna att den pågående försöksverksamheten med ett nationellt prov för grundläggande behörighet ska fortsätta. Motionärerna anser att om försöksverksamheten faller väl ut bör behörighetsprovet permanentas. I yrkande 23 framför motionärerna att det bör övervägas om arbetslivserfarenhet återigen ska ses som meriterande vid ansökan till högskolan.

I kommittémotion 2022/23:1023 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3 framförs att det bör övervägas om det ska ställas krav på en viss språknivå i svenska för sökande till t.ex. förskolläraryrket.

I motion 2022/23:552 av Markus Wiechel m.fl. (SD) anser motionären att det finns behov av att ändra valideringen av utländska betyg till utbildningsantagningen så att inte högpresterande svenskar som studerat utomlands

missgynnas. Liknande yrkanden finns i motion 2022/23:45 av Hans Wallmark (M) yrkande 4 och i motion 2022/23:133 av Louise Meijer (M).

Breddad rekrytering

I partimotion 2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 29 framförs att rekryteringen till bl.a. högskolan måste breddas. Enligt motionärerna är tillgången till kunskap en demokratisk rättighet.

I kommittémotion 2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 24 anger motionärerna att breddad rekrytering till högre studier kan uppnås om det finns tillgång till högre utbildning i landets alla län.

I kommittémotion 2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkande 8 framförs att ett sätt att bredda rekryteringen till högskolan kan vara att sänka avgiften för högskoleprovet vid första provtillfället.

Bakgrund och gällande rätt

Mottagande

I 1 kap. högskolelagen anges att högskolors verksamhet ska avpassas så att en hög kvalitet nås och att de tillgängliga resurserna ska utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten (4 §). I 4 kap. anges att så långt det kan ske med hänsyn till detta kvalitetskrav ska högskolorna som studenter ta emot de sökande som uppfyller behörighetskraven för studierna (1 §). Om inte alla behöriga sökande till en utbildning kan tas emot ska ett urval göras (3 §).

Försöksverksamhet med ett grundläggande behörighetsprov

Enligt förordningen (2018:1510) om försöksverksamhet med behörighetsprov för tillträde till högskoleutbildning ska den som inte har grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå, inom ramen för en försöksverksamhet som ska bedrivas 2022–2023, ha möjlighet att genom ett behörighetsprov visa att han eller hon har de nödvändiga kompetenser som krävs för grundläggande behörighet enligt 7 kap. 5 § högskoleförordningen.

Provet mäter kompetenser på gymnasienivå i svenska, engelska och matematik och ett antal kognitiva kompetenser. Det vänder sig till personer som är minst 24 år och inte har slutfört en gymnasieutbildning eller motsvarande inom komvux.

Inom ramen för försöksverksamheten genomför UHR två prov som vardera ges under en dag. Den som skriver provet med godkänt resultat 2023 kan använda sitt resultat för att söka till högskolan tidigast våren 2024.

Enligt UHR:s regleringsbrev för 2023 ska myndigheten ska lämna en återrapportering om genomförandet av provet senast den 1 december 2023.

Grundläggande behörighet

I högskoleförordningen anges att grundläggande behörighet, till utbildning som börjar på grundnivå och som vänder sig till nybörjare, har den som har:

- kunskaper inom det svenska och det engelska språket
- ett vetenskapligt förhållningssätt
- förmåga att kunna belysa frågor ur flera perspektiv
- problemlösningsförmåga
- förmåga att kunna dra slutsatser och argumentera för dessa
- övrig kompetens som är nödvändig för att kunna tillgodogöra sig sådan utbildning.

UHR får meddela närmare föreskrifter om samtliga nämnda kompetenser. Den 30 november 2021 beslutade UHR om föreskrifter om ändring i Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2013:1) om grundläggande behörighet och urval. Författningen trädde i kraft den 1 januari 2022 och tillämpades första gången vid antagning till utbildning på grundnivå som började efter den 31 maj 2022. När det gäller kunskaper inom det svenska språket redovisas vad som avses med skriftlig och muntlig förmåga samt med läs- och hörförståelse i svenska (2 och 3 §§, UHRFS 2021:4).

En sökande anses ha nödvändiga kompetenser om vederbörande uppfyller något av de krav som sedan tidigare gäller för grundläggande behörighet, t.ex. om den sökanden har avlagt en högskoleförberedande examen eller yrkesexamen i gymnasieskolan eller inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå samt har lägst betyget E i de kurser i svenska eller svenska som andraspråk och engelska som krävs för en högskoleförberedande examen. En sökande anses också ha nödvändiga kompetenser om denne har godkänt resultat på ett sådant behörighetsprov som beskrivs ovan (7 kap. 5 och 5 a §§ högskoleförordningen).

En sökande kan också visa att han eller hon har angivna nödvändiga kompetenser genom en svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet (5 b §).

Om det finns särskilda skäl får högskolan själv besluta om undantag från något eller några behörighetsvillkor. En högskola ska göra undantag från något eller några behörighetsvillkor, om sökanden har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen utan att uppfylla behörighetsvillkoren (3 §).

Närmare detaljer om behörighet och urval finns i Universitets- och högskolerådets föreskrifter UHRFS 2013:1 om grundläggande behörighet och urval (med ändringar).

För en person som saknar formella förkunskaper som t.ex. gymnasiebetyg finns ett alternativt sätt att bli behörig till högskolestudier. Man kan ansöka om att få sin reella kompetens bedömd. Reell kompetens är kunskaper och erfarenheter en person samlat på sig genom t.ex. en anställning, föreningsverksamhet eller kanske en personalutbildning. Genom att få sin reella kompetens bedömd kan man på ett alternativt sätt visa att man har förutsättningar att klara av den utbildning man sökt. Detta gäller för både

grundläggande och särskild behörighet. En sökande som blivit behörig genom reell kompetens saknar meritvärde. Därför är det viktigt att man gör högskoleprovet för att få ett meritvärde att konkurrera med i ett eventuellt urval. Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) har fastställt rekommendationer för hur högskolorna ska bedöma reell kompetens för grundläggande behörighet (uhr.se).

Särskild behörighet

Till många utbildningar krävs förkunskaper utöver grundläggande behörighet, s.k. särskild behörighet. De krav på särskild behörighet som ställs ska vara helt nödvändiga för att studenten ska kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kraven får bl.a. avse kunskaper från kurser i gymnasieskolan, eller motsvarande kunskaper. UHR och högskolan får meddela särskilda föreskrifter om krav på särskild behörighet till utbildningar (7 kap. 8–10 och 11 §§ högskoleförordningen).

Högskoleprov

För alla högskolor i Sverige ska det finnas ett gemensamt högskoleprov. Ett resultat på högskoleprovet är giltigt till utgången av det kalenderhalvår som infaller åtta år efter provtillfället. Den som vill delta i högskoleprovet ska ha fyllt eller fylla 18 år det kalenderår då provet genomförs och betala en avgift på 550 kronor i samband med anmälan till provet (7 kap. 20–21 §§ högskoleförordningen).

Urval

I 7 kap. högskoleförordningen finns bestämmelser om urval. Vid urval ska hänsyn tas till de sökandes meriter utifrån tre urvalsgrunder: betyg, högskoleprov och urvalsgrunder bestämda av en högskola. Särskilda bestämmelser gäller om de sökandes meriter är likvärdiga inom de olika urvalsgrunderna.

Vid urval till en utbildning på grundläggande nivå som vänder sig till nybörjare ska platserna fördelas med minst en tredjedel på grundval av betyg, minst en tredjedel på grundval av resultat på högskoleprovet och högst en tredjedel på grundval av de urvalsgrunder som högskolan bestämt (12 och 13 §§). En urvalsgrund som högskolan bestämt ska bestå av sakliga omständigheter som är av betydelse för utbildningen (23 §).

Ytterligare bestämmelser om förfarandet vid urval finns i det aktuella kapitlet i högskoleförordningen, bl.a. att UHR får meddela särskilda föreskrifter om hur urval ska göras och att UHR kan medge att en högskola får göra en annan platsfördelning än den som beskrivs ovan. Enligt UHR är de urvalsgrunder som får användas inom det alternativa urvalet särskilda prov, kunskaper, arbetslivserfarenhet eller annan erfarenhet eller omständighet som är särskilt värdefull för den sökta utbildningen. Inom ramen för ett särskilt

regeringsuppdrag 2018 undersökte myndigheten omfattningen av denna urvalsmetod (uhr.se).

Värdering av betyg

Vissa närmare bestämmelser om platsfördelning på grundval av betyg finns i bilaga 3 till högskoleförordningen. UHR får meddela de föreskrifter som i övrigt behövs för platsfördelning på grundval av betyg (7 kap. 13 § högskoleförordningen).

I bilaga 3 finns också bestämmelser om hur betyg ska värderas. Vissa kurser från gymnasiala utbildningar är särskilt meriterande vid urval, dock inte kurser som utgör krav på grundläggande eller särskild behörighet. Meritkurser är en fördjupning i ämnena moderna språk, svenskt teckenspråk för hörande, engelska och matematik (7 kap. 18 § högskoleförordningen). Betygen i dessa kurser ger ett visst antal meritpoäng (se bilaga 3).

Av bilaga 3 framgår också att med betyg från gymnasieskolan avses i fråga om platsfördelning på grundval av betyg även bl.a. utbildning som leder fram till International Baccalaureate (IB). UHR får meddela föreskrifter om meritvärdering från IB och hur sådana betyg ska ge meritpoäng.

På myndighetens webbplats finns aktuella föreskrifter och på webbplatsen Antagning.se finns särskild information om värdering av IB-betyg.

Breddad rekrytering

I 1 kap. högskolelagen anges att universitet och högskolor i sin verksamhet aktivt ska främja och bredda rekryteringen till högskolan (5 § fjärde stycket).

UHR har enligt sin instruktion i uppdrag att främja breddad rekrytering till högskolan. I sin årsredovisning för 2022 anger myndigheten bl.a. att den har inlett samverkan med Jämställdhetsmyndigheten kring könsskillnader i studieval. Denna fråga tas även upp i andra sammanhang i myndighetens arbete med breddad rekrytering till högskolan.

UKÄ har utvärderat hur lärosätena arbetar med breddad rekrytering till bl.a. utbildningar på grundnivå. Syftet med utvärderingen var att på nationell nivå synliggöra hur landets lärosäten arbetar med breddad rekrytering samt undersöka hur långt Sverige har nått i att öka mångfalden i högskolan och motverka snedrekryteringen.

Utvärderingen visade bl.a. att de flesta lärosätena hade tolkat uppdraget att aktivt främja breddad rekrytering utifrån sina egna förutsättningar baserat på underrepresenterade grupper vid lärosätet. De flesta lärosäten anger målgrupper men de är sällan definierade och avgränsade, vilket försvårar för lärosätet att genomföra lämpliga åtgärder, följa upp dem och utvärdera resultatet. Vidare var det ett fåtal lärosäten som hade en aktuell handlingsplan för arbetet med breddad rekrytering och bara ett fåtal lärosäten som hade en tydlig ansvarsfördelning för arbetet.

Utvärderingens bedömargrupp såg en positiv inställning till breddad rekrytering hos lärosäten men menade bl.a. att det generellt sett krävdes bättre

styrning och samordning, beslut om konkreta mål samt rutiner för ändamålsenlig uppföljning (UKÄ, Universitets och högskolors arbete med att främja och bredda rekryteringen till högre utbildning – Tematisk utvärdering, del 1 och del 2. Rapport 2022).

Under pandemin byggdes den högre utbildningen ut kraftigt och studenterna blev fler. UKÄ har mot den bakgrunden haft i uppdrag att följa upp om den breddade rekryteringen till högskolan har förändrats under pandemin, med ett speciellt fokus på social snedrekrytering och den sociala sammansättningen bland högskolenybjörarna.

UKÄ anger att en tydlig effekt av pandemin är att direktövergången från gymnasieskolan till högskolan har ökat. Ökningen har dock inte varit lika stor i alla sociala grupper. Sedan tidigare finns kunskap om att studenter med högutbildade föräldrar börjar studera vid universitet och högskolor i större utsträckning än studenter med lågt eller medelhögt utbildade föräldrar. Detta mönster förstärktes under pandemin för direktövergångar från gymnasieskolan till högskolan.

UKÄ har även undersökt den direkta övergången från gymnasieskolan till högskolan för studenter med olika social bakgrund uppdelat på kvinnor och män och anger att den sociala snedrekryteringen till högskolan har förstärkts något för både kvinnor och män. UKÄ säger sig bara ha observerat mindre förändringar under pandemin av den breddade rekryteringen till högskolan med avseende på social bakgrund, men att resultaten visar att den sociala snedrekryteringen har förstärkts och att den sociala sammansättningen av studentpopulationen därmed har blivit skevare. Enligt myndigheten är det för tidigt att slå fast om tendensen är tillfällig eller om den blir bestående. UKÄ påpekar samtidigt att förändringar i den sociala sammansättningen av studentpopulationen inte enbart beror på en förstärkt social snedrekrytering, utan också på förändringar i befolkningens utbildning (UKÄ, Coronapandemins konsekvenser för universitet och högskolor – Slutredovisning av ett regeringsuppdrag. Rapport 2022:18).

UKÄ har vidare undersökt universitetens och högskolornas förutsättningar att bredda rekryteringen av personer från underrepresenterade grupper. En slutsats från studien var att det finns en viss potential för universitet och högskolor att bredda rekryteringen av studenter med goda förkunskaper och lågutbildade föräldrar. För att universitet och högskolor ska kunna bredda rekryteringen behöver fler personer ha gymnasieexamen som ger grundläggande behörighet till högskolan och goda betyg (UKÄ, Höskolepotentialen – förutsättningar för högskolan att bredda rekryteringen. Rapport 2023:6).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill påminna om att kravet på grundläggande behörighet till utbildningar som börjar på grundnivå och som vänder sig till nybörjare kan uppfyllas på flera sätt. För sökande som inte har en examen i enlighet med de

krav som anges i förordning och föreskrifter finns möjlighet att t.ex. ansöka om att få sin reella kompetens bedömd. Enligt utskottet är den gällande regleringen om grundläggande behörighet väl avvägd. Utskottet kan också konstatera att försöksverksamheten med ett grundläggande behörighetsprov pågår och att UHR ska lämna en rapport om genomförandet av verksamheten i slutet av 2023. Utskottet vill också påminna om att det redan i dag finns angivet i förordning och föreskrifter om grundläggande behörighet att det krävs en viss kunskapsnivå i svenska.

I fråga om antagning till högre studier gäller att om det finns fler sökande till en utbildning än det finns platser görs ett urval. Platserna ska då fördelas med minst en tredjeval på grundval av betyg, minst en tredjedel på grundval av resultat på högskoleprovet och vidare högst en tredjedel på grundval av sådana urvalsgrunder som den aktuella högskolan har bestämt, s.k. alternativt urval. UHR har också möjlighet att bl.a. medge att en högskola får göra en annan platsfördelning. Enligt utskottet finns det därmed möjligheter till annan grund för antagning och urval än betyg och högskoleprov.

När det gäller frågor om breddad rekrytering har utskottet ingen annan uppfattning än motionärerna om att rekryteringen till högre studier ska främjas och breddas. Såväl högskolemyndigheterna som universitet och högskolor har också i uppgift att arbeta med detta. Exempel på hur det görs redovisas bl.a. i myndigheternas årsredovisningar. Utskottet ser inte skäl att föreslå någon åtgärd i denna fråga.

Mot bakgrund av ovanstående, gällande bestämmelser och pågående arbete avslår utskottet motionerna 2022/23:45 (M) yrkande 4, 2022/23:82 (V) yrkande 8, 2022/23:133 (M), 2022/23:552 (SD), 2022/23:1023 (SD) yrkande 3, 2022/23:2132 (S) yrkandena 10, 23 och 24 samt 2022/23:2277 (MP) yrkandena 29 och 30.

Högskoleutbildningars innehåll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om högskoleutbildningars innehåll.

Jämför reservation 33 (SD), 34 (C) och 35 (MP).

Motionerna

Högskoleutbildningars innehåll

I partimotion 2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 32 framförs att högskolan aktivt ska motverka alla former av diskriminering och att kunskapen och kompetensen i hbtqi-frågor därför behöver förbättras.

I kommittémotion 2022/23:993 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 1 efterfrågas en nationell översyn och kvalitetssäkring av scenkonstutbildningar, bl.a. för att det ska råda balans mellan utbudet av platser och efterfrågan.

I kommittémotion 2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 29 förespråkas en nationell översyn av socionomutbildningen och dess examensmål. I en översyn bör bl.a. frågan om legitimation ingå, anser motionärerna. Ett likalydande yrkande finns i kommittémotion 2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 1.

I kommittémotion 2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 3 framförs att det bör ses över om specialisering och praktik inom specifika inriktningar bör vara en obligatorisk del av socionomutbildningen.

I kommittémotion 2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 23 framför motionärerna att den grundläggande psykoterapiutbildningen skyndsamt bör standardiseras och kvalitetssäkras samt kopplas till praktik och handledning. Motionärerna menar att det finns flera problem med dagens bristande reglering av sådan utbildning. I yrkande 65 efterfrågas ett genusmedicinskt vård- och kunskapsperspektiv i utbildningarna till legitimationsyrken i hälso- och sjukvården. Motionärerna anser att det finns ett brett behov av kunskap om kvinnors hälsa inom vården.

I kommittémotion 2022/23:1471 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 5 vill motionärerna stärka inslaget av kultur och musik på förskollärarytutbildningen.

I motion 2022/23:313 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4 anser motionären att omfattningen av geriatrik inom allmänläkarutbildningen bör utredas.

I motion 2022/23:551 av Markus Wiechel och Mats Nordberg (båda SD) framförs att det behöver ses över om kost-, nutitions- och näringskunskap kan införas som en obligatorisk del av undervisningen för samtliga medicinstudenter.

I motion 2022/23:1841 av Maria Stockhaus (M) yrkande 2 anser motionären att kunskap om myalgisk encefalomyelit/chronic fatigue syndrome (ME/CFS) bör ingå i läkarutbildningen.

Bakgrund och gällande rätt

Utbildningsmål och examina

I 1 kap. högskolelagen finns övergripande bestämmelser om vad som gäller för den högre utbildningen i form av mål och examina. I 6 kap. högskoleförordningen finns närmare bestämmelser om utbildningen. Där framgår bl.a. att omfattningen av utbildningen ska anges i högskolepoäng där heltidsstudier under ett normalstudieår om 40 veckor motsvarar 60 högskolepoäng. Vidare framgår att all utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska bedrivas i form av kurser och att kurser får sammanföras till utbildningsprogram. För varje kurs ska det finnas en kursplan vari det bl.a. ska framgå nivå på kursen, antal högskolepoäng, mål och formerna för bedömning av studenternas prestationer.

För utbildningsprogram gäller att det ska finnas en utbildningsplan i vilken det bl.a. ska framgå vilka kurser programmet omfattar (2 och 13–17 §§).

Av 1 kap. 8 § högskolelagen framgår att utbildningen på grundnivå ska utveckla studenternas

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser ska studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå
- följa kunskapsutvecklingen
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.

Av högskoleförordningens bilaga 2, examensordningen, framgår det vilka examina som får avläggas, på vilken nivå samt vilka krav som ska uppfyllas för en viss examen. Examensbeskrivningar finns för samtliga generella examina, konstnärliga examina och yrkesexamina. I beskrivningarna anges bl.a. krav på omfattningen av uppnådda högskolepoäng och vilka mål som ska uppfyllas för den aktuella examen.

UKÄ:s kvalitetsgranskning

Enligt sin instruktion ansvarar UKÄ för kvalitetssäkring av universitetens och högskolornas verksamhet genom granskning av kvalitetssäkringsarbete, utvärdering av utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå, tematiska prövningar samt prövning av frågor om examenstillstånd. UKÄ:s beslut följs sedan upp enligt en viss ordning för de olika typerna av granskning.

Vissa examina

I högskoleförordningens bilaga 2, anges bl.a. följande om nedanstående examina.

Som mål för socionomexamen gäller att studenten ska visa sådan kunskap och förmåga som krävs för självständigt socialt arbete på individ-, grupp- och samhällsnivå. Inom området Kunskap och förståelse gäller att en student för att uppnå en examen bl.a. ska visa kunskap om områdets vetenskapliga grund samt kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt visa kunskap om och förståelse för barns behov och sådana samhälls- och familjeförhållanden som påverkar kvinnors och mäns livsbetingelser. Inom området Färdighet och förmåga ska studenten bl.a. visa förmåga att identifiera, strukturera, utreda och utvärdera insatser på individ-, grupp- och samhällsnivå. Särskilda krav finns också inom området Värderingsförmåga och förhållnings-sätt. För en examen krävs att studenten genomför ett självständigt examensarbete. Vidare bestämmer varje högskola själv om preciserade krav inom ramen för examensbeskrivningens krav.

För förskollärarexamen gäller inom området Kunskap och förståelse bl.a. att studenten ska visa fördjupad kunskap om barns kommunikation och språkutveckling samt visa kunskap om praktiska och estetiska läroprocesser. Inom området Färdighet och förmåga ska studenten t.ex. visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

För sjuksköterskeexamen krävs inom området Värderingsförmåga och förhållningssätt bl.a. att studenten ska visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna. Detta krav gäller även t.ex. för hälso- och sjukvårdskurators-examen.

För läkarexamen krävs inom området Kunskap och förståelse bl.a. att studenten ska visa kunskap om och förståelse för förhållanden i samhället som påverkar hälsan för individer och olika grupper ur ett nationellt och globalt perspektiv. Ett krav inom området Färdighet och förmåga är att studenten ska visa förmåga att initiera och medverka i hälsoinriktat och sjukdomsförebyggande arbete för enskilda och grupper samt att redogöra för hur sådant arbete bedrivs på samhällsnivå.

För en psykoterapeutexamen gäller att en sådan kan uppnås efter att studenten har fullgjort 90 högskolepoäng och har avlagt t.ex. en psykologexamen, socionomexamen eller en läkarexamen med specialistexamen i psykiatri. Beroende på tidigare utbildning krävs även grundläggande psykoterapiutbildning.

Utredningsförslag om grundläggande psykoterapiutbildning

Utredningen Samordnad utveckling för god och nära vård lämnade i januari 2021 utredningsbetänkandet God och nära vård – Rätt stöd till psykisk hälsa (SOU 2021:6). I betänkandet framförs att bristen på reglering av s.k. grundläggande psykoterapiutbildning skapar en betydande otydlighet kring vilka kompetenser personer med sådan utbildning besitter (s. 22). En beskrivning ges av utvecklingen av utbildningen fram till i dag och det påpekas att flera utbildningsanordnares utbildningar inte ger behörighet till psykoterapeutprogrammen (s. 186–188). Utredningen bedömer sammantaget att regeringen bör överväga att utreda om det finns behov av att standardisera och kvalitetssäkra den grundläggande psykoterapiutbildningen (s. 305).

Betänkandet har remissbehandlats. Enligt uppgift pågår beredning av betänkandet (april 2023).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill påminna om de övergripande bestämmelser om mål och examina som finns för den högre utbildningen liksom de bestämmelser som finns om bl.a. kurser och kursplaner. När det gäller yrkanden med förslag om innehåll i

högskoleutbildningar och om behov av översyn av vissa utbildningar framgår av gällande reglering aktuella mål och examina samt vilka krav som ska uppfyllas för de olika examina. Inom dessa ramar ansvarar lärosätena själva för utformning och upplägg av utbildningar. Vidare gäller att UKÄ i sitt arbete med att granska lärosätenas kvalitet genomför t.ex. utvärderingar av olika utbildningar och prövningar av frågor om examenstillstånd för lärosäten. Om brister framkommer i något avseende ska dessa åtgärdas enligt en särskild ordning för de olika typerna av granskningar.

Utskottet anser att den gällande regleringen är ändamålsenlig och ser inte skäl att föreslå någon förändring eller åtgärd. Mot bakgrund av ovanstående samt pågående beredningsarbete avstyrks motionerna 2022/23:313 (SD) yrkande 4, 2022/23:551 (SD), 2022/23:881 (C) yrkande 29, 2022/23:894 (C) yrkandena 1 och 3, 2022/23:905 (C) yrkandena 23 och 65, 2022/23:993 (SD) yrkande 1, 2022/23:1471 (MP) yrkande 5, 2022/23:1841 (M) yrkande 2 och 2022/23:2277 (MP) yrkande 32.

Vissa studentfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om vissa studentfrågor.

Jämför reservation 36 (S, MP), 37 (V), 38 (S, MP), 39 (V), 40 (C) och 41 (MP).

Motionerna

Studentinflytande och studentföreningar

I kommittémotion 2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkande 9 framförs att det bör utredas hur statsbidragen till studentkårerna kan utökas för att garantera deras oberoende. I yrkande 10 vill motionärerna att det utreds hur distansstudenters rätt till inflytande kan utvecklas och garanteras.

I motion 2022/23:476 av Niklas Karlsson och Adrian Magnusson (båda S) efterfrågas en översyn av om regleringen i högskoleförordningen följs när det gäller politiska föreningar och dessas tillträde till lärosäteslokaler. Ett snarlikt yrkande finns i motion 2022/23:479 av Gunilla Svantorp och Tomas Kronståhl (båda S) liksom i motion 2022/23:1777 av Jytte Guteland m.fl. (S).

Studenthälsa och stöd

I partimotion 2022/23:1214 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 13 vill motionärerna att regeringen ger lärosätena i uppdrag att arbeta fram och anta en minoritetspolitisk strategi. Motionärerna pekar på att UHR redan 2018 rekommenderade detta utifrån att brister för studenter från de nationella minoriteterna uppmärksammats.

I partimotion 2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 33 menar motionärerna att det behövs en förbättrad fysisk tillgänglighet och stöd till studenter, forskare och anställda med funktionsnedsättning.

I kommittémotion 2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 4 framförs att studenthälsovården behöver utvecklas eftersom studenternas hälsa påverkar möjligheten att genomföra studierna. Motionärerna pekar på det uppdrag om en studentportal som den socialdemokratiska regeringen lämnade till bl.a. UHR för att öka den digitala samordningen av studenthälsovården.

I kommittémotion 2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V). I yrkande 7 föreslås att ett lärosäte ges samordningsansvar för studenthälso-mottagningarna i hela landet i syfte att öka likvärdigheten och tillgången. I yrkande 11 efterfrågas en utredning av hur distansstudenternas tillgång till studenthälsan kan utvecklas och garanteras. I yrkande 13 vill motionärerna se en utredning om hur kompetens kan säkerställas för att möta studenter med funktionsnedsättningar. Enligt motionärerna finns det brister när det gäller bemötandet av dessa studenter.

I kommittémotion 2022/23:856 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 10 föreslås att en utredning tillsätts för att se över studenthälsans framtida roll och uppdrag. Dagens reglering är otydlig och leder till flera problem, t.ex. ojämlig tillgång för studenterna till förebyggande vård och svårigheter för lärosätenas studenthälsa att prioritera sina resurser, anser motionärerna. I yrkande 11 vill motionärerna att det ses över hur stödinsatserna för studenter med funktionsnedsättning och kronisk sjukdom kan stärkas. Enligt motionärerna behöver också studenthälsan ha nödvändig kompetens i dessa frågor. Ett snarligt yrkande finns i kommittémotion 2022/23:882 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 10.

I kommittémotion 2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 85 efterfrågas en utredning om hur studenters hälsa kan stärkas. Motionärerna anser att studenters skyddsnät är underdimensionerat jämfört med andra delar av befolkningen och att studenthälsan därför behöver få mer resurser och bättre verktyg. I yrkande 86 framförs att en kartläggning bör genomföras av lärosätenas arbete för att skapa inkluderande lärmiljöer.

I motion 2022/23:374 av Stina Larsson (C) vill motionären att studenthälsan ska spela en större roll i sjukskrivna studenters återgång i studier och därför få utökade resurser och ett utökat uppdrag.

Bakgrund och gällande rätt

Studentinflytande

Av 1 kap. högskolelagen framgår att verksamheten i högskolan ska avpassas så att en hög kvalitet nås i utbildningen och forskningen, och de tillgängliga resurserna ska utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten. Kvalitetsarbetet är en gemensam angelägenhet för högskolornas personal och studenterna. Studenterna ska också ha rätt att utöva inflytande över

utbildningen vid högskolorna, och högskolorna ska verka för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen (4–4 a §§).

I högskoleförordningens 1 kap. fastställs att högskolan ska ge de studenter som deltar i eller har avslutat en kurs en möjlighet att framföra sina erfarenheter av och synpunkter på kursen genom en kursvärdering som anordnas av högskolan. Högskolan ska sedan sammanställa kursvärderingarna samt informera om resultaten, som ska hållas tillgängliga för studenterna, och eventuella beslut om åtgärder som föranleds av kursvärderingarna (14 §).

Studentrepresentation och studentkårer

I högskolelagen anges att studenter har rätt att utse ledamöter i högskolans styrelse (2 kap. 4 §). Studenterna har också rätt att vara representerade när beslut fattas eller beredning sker som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation (2 kap. 7 §). Närmare detaljer om denna rätt för studenter till representation finns i högskoleförordningen (2 kap. 14 §).

I 4 kap. högskolelagen finns bestämmelser om studentkårer. I dessa anges bl.a. att en studentkår ska ha som huvudsakligt syfte att bevaka och medverka i utvecklingen av utbildningen och förutsättningarna för studier vid högskolan. Kåren ska vara demokratiskt uppbyggd och kunna representera studenterna inom kårens verksamhetsområde (8–15 §§). Frågor om studentkårer regleras vidare i den särskilda studentkårsförordningen. Av förordningen framgår bl.a. att en studentsammanslutning som vill få ställning som studentkår ska ansöka om detta hos högskolan och att en studentkår vid en högskola får utse sådana ledamöter i styrelsen som studenterna enligt 2 kap. 4 § högskolelagen har rätt att utse liksom sådana representanter som avses i 2 kap. 7 § högskolelagen (3 och 7 §§ studentkårsförordningen).

Av regleringsbrev till Kammarkollegiet framgår att det från anslaget 2:67 ges statsbidrag för stöd till verksamhet för studentinflytande i universitets och högskolors organ. Fördelningen bygger på bl.a. antalet helårsstudenter och betalas ut till angivna lärosäten. Även statsbidrag till Sveriges förenade studentkårer ges från det nämnda anslaget. Medlen avser stöd till organisationens verksamhet med syftet att säkerställa ett nationellt studentinflytande.

Studentföreningar

Av 1 kap. högskoleförordningen framgår att en högskola är skyldig att låta en demokratiskt uppbyggd förening för studenter vid högskolan använda undervisningslokalerna vid en sammankomst som föreningen anordnar för sina medlemmar, om sammankomsten hålls för upplysning, meningsyttring eller annat liknande syfte eller för framförande av konstnärligt verk. Den som av föreningen har bjudits in för att medverka vid sammankomsten får inte vägras tillträde till möteslokalerna.

Ovanstående gäller dock inte om det kan antas att det vid sammankomsten kommer att uppstå någon allvarlig ordningsstörning eller inträffa någonting

som strider mot lag. Det gäller inte heller om föreningens användning av lokalerna är oförenlig med högskoleverksamhetens behöriga gång eller med högskolans förpliktelser mot tredje man (13 §).

Studenthälsovård

Enligt högskoleförordningen ska högskolorna ansvara för att studenterna har tillgång till hälsovård, särskilt förebyggande hälsovård som har till ändamål att främja studenternas fysiska och psykiska hälsa. Högskolorna ska även ansvara för andra uppgifter av studiesocial karaktär som stöder studenterna i deras studiesituation eller underlättar övergången till arbetslivet samt för att studenterna i övrigt har en god studiemiljö (1 kap. 11 §).

UHR har enligt sin instruktion i uppgift att inom högskolan motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder (15 §). Inom ramen för denna uppgift har myndigheten låtit ta fram en forskningsstudie av hur studenter vid högskolor och universitet i Sverige med psykisk ohälsa upplever sin studiesituation. Bakgrunden till att studien genomfördes var UHR:s analys av den svenska delen av enkätundersökningen Eurostudent VII 2020. Den visade att det saknades kunskap om hur studenter med psykisk ohälsa upplever sin studiesituation och om vilka möjligheter till stöd som finns för dem.

Den nu framtagna forskningsstudien visar bl.a. att studenter med psykiska besvär har ett behov av att deras studiesituation synliggörs och ett behov av att det finns möjlighet till stöd i studiesituationen om de behöver det (UHR, Studiesituationen för studenter med psykiska besvär, Rapport 2022:7).

Webbportal för studenthälsovården

Stockholms universitet, Linköpings universitet och Universitets- och högskolerådet (UHR) har fått i uppdrag att utveckla en gemensam webbportal för studenthälsovården (U2022/01714). Syftet är att öka den digitala samordningen av studenthälsovården vid universitet och högskolor för att främja studenternas psykiska och fysiska hälsa.

Webbportalen ska fungera som ett komplement till studenthälsovården vid respektive lärosäte och innehållet på portalen ska vara öppet för alla studenter att ta del av utan begränsningar. Målet med portalen är att öka samarbetet och kunskapsutbytet mellan universitetens och högskolornas respektive studenthälsovård. Portalen ska också möjliggöra erfarenhetsutbyte och fungera som ett verktyg för utveckling av verksamheten vid studenthälsovården runt om i landet. Utgångspunkten för detta bör särskilt vara att utveckla arbetet för att möta behovet hos studenter som undervisas på distans och studieovana studenter.

Som ett första steg i utvecklingen av webbportalen ska Stockholms universitet, Linköpings universitet och UHR genomföra en förstudie för att

utreda webbportalens framtida innehåll, organisation och finansiering. Studenter ska involveras i arbetet med förstudien.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 december 2023 enligt UHR:s regleringsbrev för 2023.

Diskriminering m.m.

Diskrimineringslagen (2008:567) har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder (1 kap. 1 §). Med diskriminering avses bl.a. bristande tillgänglighet så att en person med en funktionsnedsättning missgynnas under vissa förutsättningar (4 §).

Utbildningsanordnare får inte diskriminera någon student eller studerande som deltar i eller söker till verksamheten (2 kap. 5 §). Utbildningsanordnarna ska också fortlöpande genom s.k. aktiva åtgärder arbeta med ett förebyggande och främjande arbete inom verksamheten för att motverka diskriminering och verka för lika rättigheter och möjligheter. I arbetet ingår att vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas (3 kap. 1–3 och 15–20 §§).

Diskrimineringsombudsmannen (DO) presenterade en rapport i november 2022 från en tillsyn av 18 lärosätens arbete med aktiva åtgärder utifrån diskrimineringslagens krav. Enligt DO var det inga av lärosätena som levde upp till lagens krav, framför allt i att undersöka risker för diskriminering och en slutsats var att lärosätena behöver skapa tydligare arbetsprocesser för aktiva åtgärder (DO, Undersök, åtgärda och utbilda, Rapport 2022:5).

UHR har enligt sin instruktion i uppgift att motverka diskriminering inom högskolan och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter inom högre utbildning.

Funktionsnedsättning

Vid alla universitet och högskolor finns det särskilda kontaktpersoner och samordnare för studenter med en funktionsnedsättning som kan påverka studierna. Arbetet syftar till att samordna studentens behov, lärarnas arbetssätt och det pedagogiska stöd som finns, utifrån målet att det ska vara möjligt att genomföra studierna (Studera.nu).

Stockholms universitet har ett s.k. särskilt åtagande att ta emot ansökningar från lärosäten om bidrag för särskilt pedagogiskt stöd, inklusive teckenspråkstolkning, för studenter som upplever funktionshinder i studiesituationen. Universitetet fördelar sedan nationella medel till lärosätena. Bidraget ska avse de kostnader som överstiger 0,3 procent av det aktuella lärosätets anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Av Stockholms universitets årsredovisning för 2022 framgår att det var ca 30 400 studenter med funktionshinder i studiesituationen som fått tillgång till

stödresurser under 2022. Totalt sett var detta en ökning av antalet studenter med ca 13 procent, främst inom området neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF).

Nationella minoriteter

UHR har enligt sin instruktion i uppdrag att främja de nationella minoriteternas rättigheter och de nationella minoritetsspråken inom högre utbildning. UHR anger att myndigheten för att kunna planera och prioritera framtida insatser genomför en studie under 2022–2023 av hur studenter som tillhör nationella minoriteter upplever sina högskolestudier. UHR deltar också tillsammans med övriga utbildningsmyndigheter i årliga samråd med de fem nationella minoriteterna. Syftet med samråden är att stärka de nationella minoriteternas inflytande och vägleda myndigheterna i deras arbete med att främja de nationella minoriteternas språk och kultur.

Ett antal lärosäten har nationellt ansvar för de nationella minoritetsspråken och i uppdrag att erbjuda utbildningar inom minoritetsspråken (www.uhr.se).

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om föreningars tillträde till högskolans lokaler anser utskottet att den gällande regleringen är tydlig och ser inte behov av att föreslå någon förändring av denna. I fråga om studentkåror vill utskottet påminna om att statsbidrag fördelas till dessa, bl.a. utifrån antalet helårsstudenter.

Lärosätena ansvarar för att studenterna har tillgång till förebyggande hälsovård i syfte att främja studenternas fysiska och psykiska hälsa och även för andra studiesociala uppgifter som stöder studenterna i deras studiesituation och studiemiljö. Utskottet vill påminna om att detta ansvar gäller alla studenter. Utskottet kan vidare konstatera att det pågår arbete med att utveckla studenthälsovården i form av en särskild webbportal och med att öka kunskapen om olika studentgruppers särskilda behov av stöd, t.ex. studenter med psykisk ohälsa. Utskottet vill vidare påminna om att fler studenter med funktionsnedsättning förra året fick tillgång till statsbidraget för särskilda stödresurser.

Utskottet vill avslutningsvis framhålla vikten av myndigheternas och lärosätenas arbete mot diskriminering och främjande av lika rättigheter och möjligheter inom högre utbildning samt arbetet med att främja de nationella minoriteternas rättigheter och de nationella minoritetsspråken inom den högre utbildningen.

Mot ovanstående bakgrund, gällande bestämmelser och pågående arbete avstyrker utskottet motionerna 2022/23:82 (V) yrkandena 7, 9–11 och 13, 2022/23:374 (C), 2022/23:476 (S), 2022/23:479 (S), 2022/23:856 (C) yrkandena 10 och 11, 2022/23:882 (C) yrkande 10, 2022/23:884 (C) yrkandena 85 och 86, 2022/23:1214 (V) yrkande 13, 2022/23:1777 (S), 2022/23:2132 (S) yrkande 4 och 2022/23:2277 (MP) yrkande 33.

Reservationer

1. Styrning och akademisk frihet, punkt 1 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Jörgen Grubb (SD) och Anders Alftberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 1–3, 6, 15 och 16 samt avslår motionerna

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 73 och

2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 10.

Ställningstagande

Vi anser att undervisningsfriheten måste öka. Det är oacceptabelt att högskolans styrelse, och t.o.m. studentorganisationer, har inflytande över de litteraturlistor som en universitetslärare ska använda i sin undervisning. Vi menar att det är läraren för en kurs som ska ha det slutgiltiga ansvaret för den litteraturlista som kursen ska innehålla. Detta hindrar förstås inte en dialog med både studenter, styrelse och kollegor. För oss är det också viktigt att inga politiska ideologier ska tvingas på lärare och kurser. Undervisningen ska vila på vetenskaplig grund där fakta och kunskaper står i högsätet. Vi vill även lyfta fram och värna lärosätenas roll som en högborg för yttrandefriheten. Under en längre tid har den s.k. cancelkulturen kommit in i svenska lärosäten. Det yttrar sig i att enskilda lektorer och professorer anmäls eller fryses ut om de t.ex. använder ett icke politiskt korrekt ordval.

Likvärdighet mellan discipliner och ämnen bör råda inom högskoleväsendet. Även om tvärvetenskapliga projekt fyller en funktion är det viktigt att alla discipliner uppfyller samma grad av vetenskaplighet. Den vetenskapliga grund olika discipliner står på ska inte ifrågasättas av discipliner som är av politisk karaktär. Inte heller ska samhällsvetenskaper med politiska förtecken få ställa krav som t.ex. kvotering.

Vi anser vidare att det inte ska förekomma kvotering inom högskolan. Vi tror att såväl kvinnor som andra grupper i vårt samhälle har kapacitet att ta sig fram av egen kraft inom högskoleväsendet. Det bör därför föras in i högskolelagen att varken tjänster eller styrelseplatser inom lärosätena ska vara föremål för kvotering. Vad gäller ansökningar till olika anslag och tjänster menar vi att

ett anonymiseringsförfarande skulle kunna övervägas i syfte att få ett meritokratiskt system.

Vi anser att lärosätenas frihet och det kollegiala ledarskapet ska öka jämfört med i dag. För att lärosätena ska styras så effektivt som möjligt måste styrelserna vara både allsidiga och kompetenta. Högskolestyrelserna bör ha sin tonvikt inom akademien. De bör till en tredjedel bestå av ledamöter tillsatta externt, en tredjedel av lärare och forskare från det egna lärosätet och en tredjedel av lärare och forskare från andra lärosäten. Styrelsens ordförande bör vara en akademiker som väljs av styrelsen på förslag av valberedningen. Valberedningen bör bestå av tre personer och ha samma sammansättning som styrelsen där den externt tillsatta ledamoten tillsätts av regeringen. Styrelsens storlek kan med fördel beslutas av högskolan själv i samråd med valberedningen.

En viktig uppgift för lärosätenas styrelser är att arbeta med frågor om kunskaps- och forskningsspionage. Styrelserna, särskilt på universiteten, bör därför ta fram en särskild plan för hur spionage ska motverkas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

2. Styrning och akademisk frihet, punkt 1 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 73 och

2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 10 och
avslår motion

2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 1–3, 6, 15 och 16.

Ställningstagande

Det är viktigt att stärka den akademiska friheten, som en nyckel i ett demokratiskt samhälle. Utan oberoende forskning och utbildning har vi svårare att identifiera, förstå och lösa samhällsproblem. Även om den akademiska friheten överlag är god i Sverige står den likväl inför utmaningar. Det bör uppmärksammas att i flera länder där auktoritära och illiberala regimer har tagit makten har akademins oberoende varit bland de första offren. Det finns exempel på att främmande makt har bedrivit desinformationskampanjer mot eller försökt tysta svenska forskare. Det finns också exempel på att lärares och gästtalares möjligheter att delta vid evenemang och annan akademisk verksamhet har inskränkts efter kritik mot deras åsikter. En fri debatt med högt

i tak är dock en grundläggande förutsättning för den akademiska friheten, även i de fall åsikter är obekväma eller impopulära.

Jag vill stärka oberoendet hos såväl lärosätena som de forskare och lärare som är verksamma där och motsätter sig obefogad detaljstyrning av högskolor och universitet. För att åstadkomma det bör politikens makt över och inom lärosätenas styrelser minskas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

3. Kvalitet och studieval, punkt 2 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Jörgen Grubb (SD) och Anders Alftberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 5, 7, 13 och 14 samt avslår motionerna

2022/23:480 av Gunilla Svantorp och Tomas Kronståhl (båda S),

2022/23:537 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkande 1,

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 76 och 84,

2022/23:1406 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 7 och

2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Enligt vår mening har många svenska högskolor och universitet problem med att upprätthålla kvaliteten. Vi vill därför att Universitetskanslersämbetet (UKÄ), som har i uppdrag att granska och säkra kvaliteten i högskolan, återgår till det utvärderingssystem som användes fram till 2014 och som hade fokus på utbildningars kvalitet. Systemet byggde på extern granskning av slumpmässiga urval av kandidat- och magisterarbeten, vilket tjänade som garant för en lägstanivå på utbildningskvaliteten. Dessa kvalitetshöjande åtgärder ska utföras på ett sätt som gör att Sverige även i fortsättningen följer de krav som finns enligt Bolognaprotokollet.

Enligt enkätundersökningar från Eurostudent får svenska studenter minst lärarledd undervisning. För oss är det oerhört viktigt att lärosätenas administration inte sväller på bekostnad av kärnverksamheten. Denna trend måste brytas och i stället ska andelen lärarledd undervisning öka. Det är också viktigt att lärosätena klarar av att utforma utbildningarna så att studenternas anställningsbarhet efter avslutad utbildning säkerställs. Detta kan göras bl.a.

genom att de samarbetar och för dialog med det omgivande samhället och presumtiva arbetsgivare.

Vi anser också att samtliga lärosäten ska redovisa sina resultat offentligt. Att blivande studenter kan jämföra de olika lärosätenas resultat är av stor vikt vid valet av utbildning, men sådan information har även ett allmänintresse. Det som bör redovisas är genomströmning, kursresultat i genomsnitt och i möjligaste mån anställning efter examen. Det ska vara enkelt att jämföra olika kurser och högskolor och informationen bör finnas lättillgänglig på en webbportal, via en högskolemyndighet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

4. Kvalitet och studieval, punkt 2 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 76 och 84 samt avslår motionerna

2022/23:480 av Gunilla Svantorp och Tomas Kronståhl (båda S),

2022/23:537 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkande 1,

2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 5, 7, 13 och 14,

2022/23:1406 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 7 och

2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

För att fler högskolestudenter ska få ett arbete måste utbildningarna bli mer relevanta för arbetsmarknaden. Därför måste högskoleutbildningarnas konkurrenskraft stärkas och deras samverkan med arbetsmarknaden förbättras. Viktiga faktorer är också att utveckla ett studentmedarbetarsystem, att öka praktikmöjligheter och att stärka studievägledningen. Även ett transparent utvärderingssystem med tydlig information om utbildningars kvalitet och koppling till arbetsmarknaden liksom tidigare studenters uppfattning är viktig information inför studievalet. Ofta påverkar familjebakgrunden valet att studera vidare. Bristande information och vägledning gör de blivande studenterna beroende av råd från familj och vänner, vilket inverkar på valet av utbildning och lärosäte. Studenter från studieovana hem är även överrepresenterade i avhoppstatistiken och felval är en viktig orsak till avhopp. En starkt information och vägledning inför studieval är viktiga

pusselbitar för att öka möjligheten för blivande studenter att göra välinformerade studieval.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

5. Internationalisering, punkt 3 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 83 och avslår motionerna

2022/23:2026 av Mattias Vepsä m.fl. (S) yrkande 4 och

2022/23:2028 av Mattias Vepsä m.fl. (S) yrkande 13.

Ställningstagande

Om svensk utbildning och forskning ska kunna hävda sig i den globala konkurrensen finns det ett flertal faktorer som är viktiga, bl.a. frågan om internationellt utbyte. Det gäller då både internationella forskare som kommer hit för att arbeta och internationella studenter som väljer att läsa hela eller delar av sin utbildning i Sverige. Om vi inte finner lösningar för att förenkla för internationella studenter och forskare riskerar Sverige att förlora i anseende, att färre utländska forskare och studenter söker sig hit och att vår framtida konkurrenskraft minskar. De problem och hinder som begränsar internationella studenters och forskares möjligheter att studera och forska i Sverige, samt internationella lärosätens möjlighet att etablera sig i Sverige, bör undanröjas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

6. Huvudmannaskap samt antalet universitet och högskolor, punkt 4 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Jörgen Grubb (SD) och Anders Alftberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 11 och
avslår motionerna
2022/23:700 av Carina Ödebrink m.fl. (S),
2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 74 och 75,
2022/23:1072 av Alexandra Anstrell m.fl. (M),
2022/23:1440 av Serkan Köse m.fl. (S),
2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 9,
2022/23:2028 av Mattias Vepsä m.fl. (S) yrkande 9 och
2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkandena 6–8.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen borde överväga en omfattande översyn av lärosätena i fråga om deras antal och universitetsstatus. Sverige har ett decentraliserat system med universitet och högskolor på relativt många orter. I princip bör dessa geografiskt spridda lärosäten behållas då det är viktigt att kunna erbjuda högre utbildning där den efterfrågas. Däremot vill vi se administrativa sammanslagningar av mindre högskolor, för att använda resurserna mer effektivt. Vi menar att såväl högskolor med en mindre andel forskning och universitet med kvalitativ forskning behövs. I dagsläget bör dock inga fler högskolor upphöjas till universitet, och universitet som inte håller måttet bör fräntas sin universitetsstatus. Vi vill att lärosäten, framför allt högskolorna, specialiserar sig på de områden där de är bäst. Genom dessa åtgärder höjs kvaliteten för hela högskoleväsendet i vårt land.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

7. Huvudmannaskap samt antalet universitet och högskolor, punkt 4 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 74 och 75 samt
2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 9 och
avslår motionerna
2022/23:700 av Carina Ödebrink m.fl. (S),
2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 11,
2022/23:1072 av Alexandra Anstrell m.fl. (M),
2022/23:1440 av Serkan Köse m.fl. (S),

2022/23:2028 av Mattias Vepsä m.fl. (S) yrkande 9 och
2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkandena 6–8.

Ställningstagande

Det ska finnas lärosäten över hela landet och de ska bli mer autonoma. De bör också ges ytterligare möjligheter att utforma sin verksamhet efter regionala förutsättningar liksom att stärka sin samverkan med det omgivande samhället. Projektet Nya Vägar inom Vinnovas program Utveckling av lärosätenas samverkanskapacitet visar tydligt att med långsiktig, strukturerad samverkan och flexibilitet kan högre utbildning komma hela landet till del. Detta är en angelägen fråga för att skapa förutsättningar för en levande landsbygd.

Staten bör stötta högskolor och universitet som väljer att övergå till en stiftelseform, som ett led i att stärka oberoendet för såväl lärosäten som dessas forskare och lärare.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

8. Anställningsfrågor, punkt 5 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Jörgen Grubb (SD) och Anders Alftberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 12 och
avslår motionerna

2022/23:611 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 8 och
2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 11.

Ställningstagande

Vi vill inrätta fler trygga och långvariga tjänster i vilka det ska ingå både forskning och undervisning. Sådana tjänster är en mycket viktig parameter för att öka kvaliteten på både forskningen och undervisningen. I de mål och i den överenskommelse som enligt oss bör fastställas mellan lärosätena och regeringen ska det beslutas om en rimlig nivå på antalet sådana tjänster.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

9. Anställningsfrågor, punkt 5 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:611 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 8 och
avslår motionerna
2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 12 och
2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 11.

Ställningstagande

Regleringen i 4 kap. 10 § högskoleförordningen bör avskaffas för att förbättra anställningsskyddet för lärare vid konstnärliga högskolor. De osäkra anställningarna är ett problem inom hela akademien men inom de konstnärliga utbildningarna på högskola och universitet är problemet med osäkra anställningar särskilt stort. Orsaken till detta finns just i den nämnda regleringen: ”En lärare inom konstnärlig verksamhet får anställas tills vidare, dock längst fem år. En sådan anställning får förnyas. Den sammanlagda anställningstiden får dock omfatta högst tio år.” Att en sådan särskild regel finns för konstnärliga utbildningar bottnar i en gammal föreställning om att gynna mobilitet mellan det fria konstlivet och högskolan. Jag menar att detta mål inte har uppnåtts genom denna reglering utan att den i stället missbrukas av de konstnärliga högskolorna. De behöver då inte tillsvidareanställa lärare, lärare som år efter år utför och administrerar en avgörande del av dessa högskolors utbildningsprogram.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

10. Anställningsfrågor, punkt 5 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 11 och
avslår motionerna

2022/23:611 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 8 och
2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 12.

Ställningstagande

Som ett sätt att stärka oberoendet hos såväl lärosätena som de forskare och lärare som är verksamma där ska anställningstryggheten stärkas för lärare och forskare.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

11. Jämställdhetsintegrering, punkt 6 (V, MP)

av Daniel Riazat (V) och Camilla Hansén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkande 6 och
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 34.

Ställningstagande

Vi vill uppmärksamma det som Jämställdhetsmyndigheten konstaterar i sin uppföljning Fortsatt integrering av jämställdhet i akademien (Jämställdhetsmyndigheten, rapport 2021:16), nämligen att coronapandemin har påverkat lärosätenas arbete med jämställdhetsintegrering på ett betydande sätt och att detta behöver följas upp för att arbetet inte ska tappa ännu mer fart. Myndigheten konstaterar också att det behövs ett långsiktigt riktat uppdrag om jämställdhetsintegrering för att det ska ge förutsättningar för ett ökat genomslag för jämställdhetspolitiken. Vi vill därför att ett långsiktigt uppdrag om jämställdhetsintegrering ges till lärosätena och Jämställdhetsmyndigheten.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

12. Nationellt centrum för kvinnofrid m.m., punkt 7 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 12 och
2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 57 och
avslår motion
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 31.

Ställningstagande

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK), ett kunskaps- och resurscentrum vid Uppsala universitet, arbetar för att höja kunskapen på nationell nivå om mäns våld mot kvinnor och utveckla metoder för omhändertagande av våldsutsatta kvinnor. NCK driver även Kvinnofridslinjen, en nationell stödtelefon för våldsutsatta kvinnor. Jag menar att ett nytt utvecklat nationellt kunskapsuppdrag och långsiktiga förutsättningar för NCK behövs. Detta skulle bli en viktig del i arbetet med att säkerställa att alla yrken som kommer i kontakt med våldsutsatta personer, t.ex. poliser, jurister, socialsekreterare och läkare, får en grundläggande förståelse för bl.a. normaliseringsprocessen och våldsutsatthet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

13. Nationellt centrum för kvinnofrid m.m., punkt 7 (MP)

av Camilla Hansén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 31 och
avslår motionerna
2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 12 och
2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 57.

Ställningstagande

Högskolan ska aktivt motverka alla former av diskriminering. Den ska främja jämställdhet och motverka könsstereotypa utbildningsval, t.ex. genom ett integrerat genusperspektiv i sina utbildningar.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

14. Resurstilldelningssystemet, punkt 8 (S, MP)

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S), Aylin Fazelian (S) och Camilla Hansén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 2 och 9 samt avslår motionerna

2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkandena 2, 3 och 5,

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 77 och 90,

2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 4 och 8,

2022/23:1772 av Jytte Guteland m.fl. (S) yrkandena 1 och 2 samt

2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi vill se en översyn av högskolans resurstilldelningssystem för att säkra utbildning av hög kvalitet och en dimensionering som är anpassad till arbetsmarknadens behov. Dagens system för dimensionering och resurstilldelning till högre utbildning infördes på 1990-talet och har sedan många år tillbaka behövt kompletteras med särskilda satsningar i form av såväl riktade utbyggnader av utbildningsplatser inom bristyrken som höjda ersättningsbelopp för att öka kvaliteten på vissa utbildningar. En översyn behöver därför genomföras av högskolans resurstilldelningssystem för att lärosätena ska ha stabila förutsättningar samtidigt som utbildningsutbudet i större utsträckning kan riktas mot områden där det råder brist på arbetskraft. En sådan översyn bör även innefatta frågan om hur resurstilldelningssystemet kan utformas så att kvaliteten kan upprätthållas i alla utbildningar, inklusive ha forskningsanknytning, samtidigt som tillräckliga resurser för undervisning och pedagogisk utveckling måste finnas. Vi vill också att lärosätena ska ges öronmärkta resurser för validering. Även om det i dag finns möjligheter till validering både för tillträde till högskolan och tillgodoräknande har lärosätena inga särskilda resurser avsatta för validering, och dagens resurstilldelningssystem missgynnar tillgodoräknande.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

15. Resurstilldelningssystemet, punkt 8 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvis (SD), Jörgen Grubb (SD) och Anders Alftberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 4 och 8 samt avslår motionerna

2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkandena 2, 3 och 5,

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 77 och 90,

2022/23:1772 av Jytte Guteland m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 3 och

2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 2 och 9.

Ställningstagande

Det finns både för- och nackdelar med skilda anslag för undervisning och forskning men på vissa högskolor torde dock fördelarna med ett samlat anslag vara fler. Till att börja med vill vi ge ett samlat anslag för både undervisning och forskning på de konstnärliga högskolorna. Vi menar att ett sådant anslag skulle öka lärosätenas både frihet och ansvar. Ett samlat anslag skulle underlätta planeringen och ge ökad flexibilitet för lärosätena, t.ex. för att inrätta trygga och långsiktiga tjänster där både undervisning och forskning ingår.

Vi anser också att det bör utredas hur ett finansieringssystem för lärosätena ska bli mer kvalitetsdrivande. Dagens system med studentpeng premierar i hög grad kvantitet, dvs. att det tas in så många studenter som möjligt i stället för att satsa på kvalitet i utbildningarna. Vi önskar att finansieringssystemet reformeras i enlighet med det som Strut-utredningen föreslog. Det skulle innebära att hälften av utbildningsanslaget utgörs av en fast bas, som grundar sig på det utbildningsmål som lärosätet och regeringen har satt upp genom en fyraårig överenskommelse, och att den andra hälften utgörs av en rörlig del, som grundar sig på antalet helårsstudenter som lärosätet och utbildningen har.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

16. Resurstilldelningssystemet, punkt 8 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkandena 2, 3 och 5 samt avslår motionerna

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 77 och 90,

2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 4 och 8,

2022/23:1772 av Jytte Guteland m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 3 och

2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 2 och 9.

Ställningstagande

Det bör tas fram ett lagförslag baserat på Styr- och resursutredningens förslag om att avskaffa det prestationsbaserade resurstilldelningssystemet. Denna utredning konstaterade bl.a. att det prestationsbaserade resurstilldelningssystemet medför att utbildningar som är flexibla för studenten ofta är ekonomiskt ofördelaktiga för lärosätena att erbjuda. Som en del av detta föreslog utredningen därför att prestationsdelen i utbildningsfinansieringen skulle minska. Finansieringen av högre utbildning bör förändras i syfte att öka möjligheten för fler att studera och för att trygga lärosätenas finansiering och möjlighet till utveckling. Likaså bör ersättningsbeloppen för utbildningar ses över. I dag styrs finansieringen av en prislapp med olika belopp för olika utbildningar. Även om vissa beloppsjusteringar har gjorts sedan prislappssystemet infördes 1993 bygger modellen på utbildningarnas kostnader i början av 1990-talet. Dessa prislappar behöver ses över och tydligare anpassas till högskolans och utbildningarnas behov och förändringar i kostnader.

Vidare bör en jämställdhetsbonus införas i lärosätenas basanslag i syfte att främja en jämnare könsfördelning inom forskningen och akademien. Det finns mycket att göra för att åtgärda ojämställdheten vid Sveriges universitet och högskolor och en jämställdhetsbonus är ett medel för detta.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

17. Resurstilldelningssystemet, punkt 8 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 77 och 90 samt avslår motionerna

2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkandena 2, 3 och 5,

2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 4 och 8,

2022/23:1772 av Jytte Guteland m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 3 och

2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 2 och 9.

Ställningstagande

En stegvis minskning av helårsprestationernas andel vid resursfördelningen vore bra för att stärka kvaliteten och stimulera livslångt lärande. Utbildningsformer som skapar bättre förutsättningar för livslångt lärande bör också gynnas i resurstilldelningen, t.ex. kurser på halvfart, distanskurser och relevanta sommarkurser av fördjupningskaraktär. Utbildningars arbetslivsanknytning och regional samverkan bör också premieras vid resurstilldelningen.

När fler högskoleplatser tillkommer är det viktigt att kvaliteten inte bara upprätthålls utan också förstärks samt att de svarar mot arbetsmarknadens behov. En samverkan och en nära koppling mellan den högre utbildningen och det omgivande samhället är därför av största vikt. Fördelningen av ersättningsbelopp mellan utbildningar bör också jämnas ut ytterligare. Detta bör ses som ett led i att lärosätena ska bli mer självständiga liksom att kvalitet och hur lärosätena arbetar med det omgivande samhället ska styra finansieringen.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

18. Antal och fördelning av högskoleplatser, punkt 9 (S)

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S) och Aylin Fazelian (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 1 och avslår motionerna

2022/23:267 av Peder Björk och Malin Larsson (båda S),

2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 9 och 10,

2022/23:1353 av Kristoffer Lindberg m.fl. (S),

2022/23:1547 av Patrik Björck och Marcus Andersson (båda S),

2022/23:2079 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) och

2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi vill uppmärksamma behovet av att ha fortsatt god tillgång på platser i den högre utbildningen i hela landet. Genom Kunskapslyftets utbyggnad har antalet utbildningsplatser inom högskolan ökat men trots det råder det fortfarande brist på utbildad arbetskraft inom många yrken. Även den demografiska utvecklingen med växande ungdomskullar talar för att antalet utbildningsplatser behöver fortsätta att öka. Eftersom många av de utbildningsplatser som tillförts på senare år har varit tillfälliga innebär detta sammantaget att antalet platser på högskolan kommer att vara otillräckligt och i realiteten minska om inte nya platser tillförs.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

19. Antal och fördelning av högskoleplatser, punkt 9 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Jörgen Grubb (SD) och Anders Alftberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 9 och 10 samt avslår motionerna

2022/23:267 av Peder Björk och Malin Larsson (båda S),

2022/23:1353 av Kristoffer Lindberg m.fl. (S),

2022/23:1547 av Patrik Björck och Marcus Andersson (båda S),

2022/23:2079 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 4 och

2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör överväga en omfattande översyn av lärosätena i fråga om antalet studieplatser. För att behålla och öka kvaliteten på våra teoretiska högskoleutbildningar bör antalet platser på utbildningar där det samhälleliga behovet är mättat hållas igen och inte ökas. På en del utbildningar är det relevant att t.o.m. minska antalet utbildningsplatser och endast låta de lärosäten som har högst kvalitet på dessa utbildningar fortsätta att ge utbildningarna. Det totala antalet teoretiska utbildningsplatser vi har i dag ska inte utökas utan det är yrkesutbildningar som samhället har ett skriande behov av. Antalet anslagsgivande studieplatser ska bestämmas genom den dialog och de mål som regeringen i samråd med lärosätena ska komma fram till. Enligt vår mening ska regeringen bestämma och ha ansvaret för det totala antalet studieplatser i landet på varje utbildning.

Vi anser också att antalet utbildningsplatser på ett lärosäte ska korreleras med tillgången på studentbostäder. Det innebär att det när regeringen fördelar medel till lärosäten för ett visst antal studenter ska finnas tillräckligt med tillgängliga bostäder. En kvot bör räknas ut för varje lärosäte eftersom det finns betydande skillnader mellan olika lärosäten i hur stor del av studenterna som är i behov av studentbostad. Lärosätena, berörda kommuner och Akademiska Hus måste kunna samarbeta för att förse studenterna med tak över huvudet. Fungerar inte detta är nästa steg lagstiftning där staten styr byggandet och boendet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

20. Särskilda utbildningsformer, punkt 10 (S)

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S) och Aylin Fazelian (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 3, 5–8 och 11 samt avslår motionerna
2022/23:236 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
2022/23:478 av Gunilla Svantorp och Tomas Kronståhl (båda S),
2022/23:537 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkande 3,
2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 60 och 89,
2022/23:937 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 18,
2022/23:1672 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 44,

2022/23:1968 av Johanna Rantsi (M) och
2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 9.

Ställningstagande

Bristen på platser för verksamhetsförlagd utbildning (VFU-platser) utgör i dag en begränsning för utbyggnaden av utbildningar inom viktiga välfärdsyrken. Vi vill öka tillgången på VFU-platser genom att ställa krav på att såväl offentliga som privata verksamheter ska ta emot VFU-studenter.

De satsningar på sommarkurser som den socialdemokratiskt ledda regeringen har gjort är viktiga både för att möjliggöra för fler studenter att bli klara med sin examen tidigare och som steg mot ett treterminssystem. Vi menar att en försöksverksamhet bör genomföras med tidigare terminsstart och en hösttermin som slutar före jul. Detta kan vara ett sätt att ge studenterna bättre möjligheter till återhämtning och att minska ohälsan.

I juni 2022 beslutade den dåvarande socialdemokratiska regeringen om ett uppdrag till universitet och högskolor att analysera sitt utbildningsutbud för yrkesverksamma med anledning av införandet av omställningsstudiestödet. Den analysen bör nu läggas till grund för uppdrag och resurser för att utveckla och anordna kurser och utbildningar som är anpassade till arbetsmarknadens behov och den efterfrågan från yrkesverksamma som omställningsstudiestödet ger upphov till.

Vi menar också att det finns ett behov av kurser motsvarande en eller två terminers heltidsstudier på avancerad nivå för att skapa nya vägar in i bristyrken eller tillföra spetskompetens. För att möjliggöra detta bör ett nytt kursutbud tas fram och kurser som i dag ligger sent i längre utbildningsprogram bör öppnas upp och göras tillgängliga t.ex. för personer som har äldre utbildning inom området. Utöver kortare kurser är det också viktigt att det finns utbildningsprogram som motsvarar upp till ett års heltidsstudier för att möjliggöra karriärbyten eller mer omfattande kompetensutveckling. Ett bra exempel är den försöksverksamhet med en ettårig kompletterande pedagogisk utbildning för blivande lärare som inleddes 2022. Vi vill också lyfta fram behovet av att skapa anpassade utbildningsvägar för personer som har en gymnasial utbildning inom vård eller teknik och som efter några år i arbetslivet vill studera vidare på högskolan. Detta skulle också kunna bidra till att bredda rekryteringen till högre studier.

Enligt oss behöver också tillgången till decentraliserad utbildning och lärcentrum förbättras. Det ska finnas högre utbildning i alla län och satsningarna på högskoleutbildning via lärcentrum och korta kurser för yrkesverksamma behöver också fortsätta. Detta är avgörande både för den enskildes tillgång till utbildning och för att säkra näringslivets och välfärdens kompetensförsörjning även på mindre orter.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

21. Särskilda utbildningsformer, punkt 10 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 60 och 89 samt

2022/23:1672 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 44 och

avslår motionerna

2022/23:236 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2022/23:478 av Gunilla Svantorp och Tomas Kronståhl (båda S),

2022/23:537 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkande 3,

2022/23:937 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 18,

2022/23:1968 av Johanna Rantsi (M),

2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 9 och

2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 3, 5–8 och 11.

Ställningstagande

Den nya tekniken och digitaliseringen öppnar upp för fler distansutbildningar som, i kombination med kommunala lärcentrum, gör högre utbildning tillgänglig för fler personer, oavsett geografi. Pandemins prövningar visade att lärosätena med överlag gott resultat på kort tid kunde lägga om till distansundervisning. Det är viktigt att utvärdera och ta med sig erfarenheter i arbetet med att öka utbudet av distansutbildningar. Det är också viktigt att skapa långsiktiga förutsättningar för dessa verksamheter och att skapa en strukturerad samverkan så att högre utbildning av hög kvalitet kan komma hela landet till del. Förutsättningarna för lärcentrum måste stärkas som ett led i att möjliggöra för mer distansutbildningar.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

22. Teach for Sweden, punkt 11 (S, MP)

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S), Aylin Fazelian (S) och Camilla Hansén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2128 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 14.

Ställningstagande

Vi vill förstärka Teach for Swedens arbete för fler lärare. Fler behöver utbildas till lärare och fler vägar till läraryrket behövs. Teach for Sweden omskolar personer som redan har akademisk utbildning samtidigt som de jobbar i skolor i utsatta områden. Organisationen har visat utmärkta resultat när det gäller genomströmning och inträde i yrket efter genomgången program och bör därför förstärkas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

23. Särskilda ämnesområden och utbildningar, punkt 12 (S)

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S) och Aylin Fazelian (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2140 av Gunilla Svantorp m.fl. (S) yrkande 48 och avslår motionerna
2022/23:678 av Carina Ödebrink m.fl. (S),
2022/23:848 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 35,
2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 34,
2022/23:901 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 20,
2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 37 och 38,
2022/23:943 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 3 och 4,
2022/23:1023 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 11,
2022/23:1326 av Carita Boulwén (SD) yrkande 3,
2022/23:1735 av Gudrun Brunegård (KD) yrkande 2,
2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkandena 1 och 27,
2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 5,
2022/23:2087 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 3,
2022/23:2170 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 4 och
2022/23:2171 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 12.

Ställningstagande

Sverige har i jämförelse med andra av Europeiska unionens medlemsstater en hög andel it-specialister i arbetskraften. Efterfrågan på kvalificerad arbetskraft är dock fortfarande större än tillgången. Inom gruppen är det också en skev könsfördelning. Kompetensbristen inom bl.a. systemutveckling, artificiell intelligens (AI), it-säkerhet och användbarhetsdesign måste åtgärdas. Dessa områden är inte bara centrala för näringslivets utveckling utan även för den offentliga sektorns digitala omställning.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

24. Särskilda ämnesområden och utbildningar, punkt 12 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvis (SD), Jörgen Grubb (SD) och Anders Alftberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:943 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 3 och 4 samt

2022/23:1023 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 11 och
avslår motionerna

2022/23:678 av Carina Ödebrink m.fl. (S),

2022/23:848 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 35,

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 34,

2022/23:901 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 20,

2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 37 och 38,

2022/23:1326 av Carita Boulwén (SD) yrkande 3,

2022/23:1735 av Gudrun Brunegård (KD) yrkande 2,

2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkandena 1 och 27,

2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 5,

2022/23:2087 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 3,

2022/23:2140 av Gunilla Svantorp m.fl. (S) yrkande 48,

2022/23:2170 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 4 och

2022/23:2171 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 12.

Ställningstagande

För att tillgodose en kunskapsintensiv arbetsmarknad behöver vi vara särskilt duktiga på de naturvetenskapliga ämnena redan i grundskolan, vilket i sin tur ställer krav på duktiga lärare. Insatserna i naturvetenskapliga ämnen, både vad gäller lärarutbildning och grundskola, måste därför intensifieras. Det finns

också ett stort framtida behov av ingenjörer på såväl gymnasienivå som högskolenivå, varför riktade satsningar behövs för detta.

Vi vill också se en individanpassad förskolläraryt utbildning. Det råder stor brist på förskollärare i Sverige. Att sätta sig i skolbänken i två och ett halvt till tre och ett halvt år för ett yrke med en relativt låg lön attraherar dock inte när andra utbildningar av samma längd resulterar i andra yrken med bättre lön och villkor. Ett sätt att göra yrket mer attraktivt är en förkortad utbildning, men med samma kvalitet som den ordinarie. Genom ett personligt test och utvärdering av tidigare förkunskaper skulle en individanpassad utbildning på distans kunna utformas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

25. Särskilda ämnesområden och utbildningar, punkt 12 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:848 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 35,

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 34,

2022/23:901 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 20,

2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 37 och 38 samt

2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkandena 1 och 27 samt

avslår motionerna

2022/23:678 av Carina Ödebrink m.fl. (S),

2022/23:943 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 3 och 4,

2022/23:1023 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 11,

2022/23:1326 av Carita Boulwén (SD) yrkande 3,

2022/23:1735 av Gudrun Brunegård (KD) yrkande 2,

2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 5,

2022/23:2087 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 3,

2022/23:2140 av Gunilla Svantorp m.fl. (S) yrkande 48,

2022/23:2170 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 4 och

2022/23:2171 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 12.

Ställningstagande

För att få en möjlighet till fördjupning och expertkompetens på området för t.ex. jurister, ekonomer, civilingenjörer och statsvetare finns det ett behov av masterutbildningar inom cybersäkerhet.

Det bör vidare etableras fristående lärarutbildningar med målsättningen att bli ledande inom såväl lärarutbildning som skolforskning.

En nationell satsning på utbildning av bl.a. fler specialistsjuksköterskor med inriktning på geriatrik bör genomföras som en viktig del av lösningen på äldreomsorgens personal- och kompetensbehov. Regeringen bör se över hur en sådan långsiktig satsning lämpligast kan utformas och genomföras.

Alla universitet som bedriver läkarutbildning bör regionalisera större delar av utbildningstiden. Sedan tio år är Umeå universitets läkarutbildning delvis utlokaliserad till Sundsvall, Luleå och Östersund, efter ett regeringsbeslut fattat av bl.a. Centerpartiet. Flera andra universitet har regionaliserat sina utbildningar på liknande sätt med mycket goda resultat för både studenterna och primärvården då den därigenom har fått en starkare koppling till forskningen. Den kliniska kvaliteten i utbildningen har på så vis kunnat höjas.

Det bör vidare utredas hur regionernas kompetensbehov kan styra dimensioneringen av hälso- och sjukvårdsutbildningar vid universitet och högskolor. Det är regionerna som känner sina egna behov bäst. Därför bör de kunna beställa utbildningsplatser från närliggande universitet och högskolor och staten få i uppgift att dimensionera dem efter behoven. De relevanta utbildningarna ska byggas ut med det antal platser regionen specificerar, om inte staten kan visa att en region inte har det behov den säger sig ha.

Statusen på karriärer i offentlighetens tjänst bör höjas genom att utbilda ännu skickligare chefer och locka fler med olika bakgrunder och erfarenheter att söka sig till offentligt ledarskap. För att åstadkomma detta bör det inrättas en spetsutbildning i offentligt ledarskap på mastersnivå vid universitet runtom i landet, liknande den som bedrivs vid College of Europe i samarbete med Europeiska kommissionen.

Vidare bör det inrättas en praktisk interreligiös utbildning för religiösa ledare vid en eller flera svenska högskolor. Inspiration kan hämtas från en utbildning som erbjuds vid Oslo universitet och som erbjuder deltagarna praktisk kunskap om det norska samhället, lagar och regler, värderingar och praktiskt religiöst ledarskap i en norsk kontext. En svensk utbildning bör vara öppen för alla samfund som är registrerade hos Myndigheten för stöd till trossamfund (SST). Myndigheten erbjuder redan i dag liknande kurser i mer begränsad omfattning som en högskoleutbildning kan bygga vidare på.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

26. Särskilda ämnesområden och utbildningar, punkt 12 (MP)

av Camilla Hansén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
 2022/23:2087 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 3,
 2022/23:2170 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 4 och
 2022/23:2171 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 12 och
 avslår motionerna
 2022/23:678 av Carina Ödebrink m.fl. (S),
 2022/23:848 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 35,
 2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 34,
 2022/23:901 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 20,
 2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 37 och 38,
 2022/23:943 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 3 och 4,
 2022/23:1023 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 11,
 2022/23:1326 av Carita Boulwén (SD) yrkande 3,
 2022/23:1735 av Gudrun Brunegård (KD) yrkande 2,
 2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C) yrkandena 1 och 27,
 2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 5 och
 2022/23:2140 av Gunilla Svantorp m.fl. (S) yrkande 48.

Ställningstagande

Ett koncept motsvarande skolans rektorsutbildning behöver utvecklas för chefer i hälso- och sjukvården. Det tänkta konceptet, enligt Vårdförbundets förslag, är 30 poäng högskoleutbildning i kombination med arbete. Utbildningen ska finnas på flera högskolor. Antalet platser inom utbildningar till vårdirken vid lärosätena bör också utökas.

Det behövs vidare en satsning på fler utbildningar som säkrar kompetensbehoven för klimatomställningen. Finns rätt utbildad arbetskraft lokalt och regionalt blir de nya gröna industrierna också arbetstillfällen på plats och inte bara något som leder till tillfällig inflyttning från andra orter och länder. Därför är det viktigt att utöka utbildningsprogrammen för framtidens gröna industrijobb och säkerställa att det finns attraktiva utbildningsplatser i relevanta utbildningar i närheten av de orter där nya jobb skapas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

27. Behörighet och antagning, punkt 13 (S)

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S) och Aylin Fazelian (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 10 och 23 samt avslår motionerna
2022/23:45 av Hans Wallmark (M) yrkande 4,
2022/23:133 av Louise Meijer (M),
2022/23:552 av Markus Wiechel m.fl. (SD),
2022/23:1023 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3 och
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 30.

Ställningstagande

Universitets- och högskolerådet (UHR) fick av den socialdemokratiska regeringen i uppdrag att utveckla ett nationellt prov som möter grundläggande behörighet till högskolestudier och bedriva en försöksverksamhet 2022–2023. Ett första provtillfälle hölls den 9 oktober 2022. Vi anser att denna försöksverksamhet bör fortsätta. Om den faller väl ut bör behörighetsprovet permanentas.

Vi vill att snedrekryteringen till högre utbildning ska brytas. Människors bakgrund ska inte styra vilka som studerar på högskola och universitet. Ett sätt att påverka detta är att återigen se arbetslivserfarenhet som meriterande vid ansökan till högskoleutbildning.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

28. Behörighet och antagning, punkt 13 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvis (SD), Jörgen Grubb (SD) och Anders Alftberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1023 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3 och avslår motionerna
2022/23:45 av Hans Wallmark (M) yrkande 4,
2022/23:133 av Louise Meijer (M),
2022/23:552 av Markus Wiechel m.fl. (SD),
2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 10 och 23 samt
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 30.

Ställningstagande

Vi anser att det bör övervägas att införa certifiering i svenska språket för antagning till utbildningar för barnskötare, förskollärare och rektorer. I

förlängningen ska det ställas språkrav vid anställningar på personer med annat språk än svenska som modersmål och som studerat till lärare, förskollärare eller förskolerektor vid studier i Sverige. För att bli legitimerad och ha en anställning, och för att ha behörighet att undervisa, ska lärare vara certifierade på språknivån C1 utan de undantag som i dag tas upp i skollagen och av Skolverket.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

29. Behörighet och antagning, punkt 13 (MP)

av Camilla Hansén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 30 och avslår motionerna

2022/23:45 av Hans Wallmark (M) yrkande 4,

2022/23:133 av Louise Meijer (M),

2022/23:552 av Markus Wiechel m.fl. (SD),

2022/23:1023 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3 och

2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkandena 10 och 23.

Ställningstagande

Även om den sociala, könsmässiga och etniska snedrekryteringen visserligen har minskat under de senaste decennierna måste den högre utbildningen i större utsträckning använda alternativa antagningsmetoder. Betygsintagning konserverar de sociala skillnaderna från grund- och gymnasieskolan och antagningsreglerna måste förändras så att inga grupper missgynnas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

30. Breddad rekrytering, punkt 14 (S)

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S) och Aylin Fazelian (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 24 och
avslår motionerna
2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkande 8 och
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 29.

Ställningstagande

Vi anser att högre utbildning behöver finnas i alla län för att bredda rekryteringen till högre studier och säkerställa utvecklingskraft i hela landet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

31. Breddad rekrytering, punkt 14 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkande 8 och
avslår motionerna
2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 24 och
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 29.

Ställningstagande

Högskoleprovet är en viktig del av det svenska antagningssystemet till högskolan. För att minska trösklarna till utbildning för personer från resurssvaga familjer bör det utredas om en sänkning av avgiften till högskoleprovet vid första provtillfället skulle kunna leda till en breddad rekrytering till högskolan.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

32. Breddad rekrytering, punkt 14 (MP)

av Camilla Hansén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 29 och
avslår motionerna
2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkande 8 och
2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 24.

Ställningstagande

Rekryteringen till högskola, vuxenutbildning och yrkesutbildning bör breddas. Dessa utbildningsformer har en viktig uppgift i att förmedla kunskap och bildning och på så vis skapa välbefinnande och ett öppet, demokratiskt samhälle. Tillgången på kunskap är en demokratisk rättighet och det är därför viktigt att bredda rekryteringen till dessa utbildningar.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

33. Högskoleutbildningars innehåll, punkt 15 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Jörgen Grubb (SD) och Anders Alftberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:993 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 1 och
avslår motionerna
2022/23:313 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4,
2022/23:551 av Markus Wiechel och Mats Nordberg (båda SD),
2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 29,
2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkandena 1 och 3,
2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 23 och 65,
2022/23:1471 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 5,
2022/23:1841 av Maria Stockhaus (M) yrkande 2 och
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 32.

Ställningstagande

I arbetet med att få en någorlunda balans mellan utbudet av utbildningsplatser och efterfrågan inom scenkonsten samt för att säkra kvaliteten och svensk scenkonst i den internationella konkurrensen, är översyn och utvärdering viktiga verktyg. Vi förordar därför en nationell översyn och utvärdering av utbudet och kvalitetssäkring av scenkonstutbildningar i landet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

34. Högskoleutbildningars innehåll, punkt 15 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 29,

2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkandena 1 och 3 samt

2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 23 och 65 samt avslår motionerna

2022/23:313 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4,

2022/23:551 av Markus Wiechel och Mats Nordberg (båda SD),

2022/23:993 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 1,

2022/23:1471 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 5,

2022/23:1841 av Maria Stockhaus (M) yrkande 2 och

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 32.

Ställningstagande

Det bör göras en bred översyn av socionomutbildningen och dess examensmål samt av kraven på den kommunala socialtjänstens kompetensutveckling och tillämpning av evidensbaserade metoder. Förslaget om att göra socionom till ett legitimationsyrke bör ingå i en sådan översyn. Att utvidga det behörighetskrav som infördes 2014 kan också vara ett aktuellt alternativ. Likaså bör det ses över om grundutbildningen ska kompletteras med fördjupnings- och specialistutbildning, liknande den specialisering som exempelvis finns för sjuksköterskor. Viss specialisering och inriktning borde införas redan under grundutbildningen och inkludera praktik eller tjänstgöring.

Vidare bör den grundläggande psykoterapiutbildningen standardiseras och kvalitetssäkras. I dag är utbildningar i grundläggande psykoterapi oreglerade, vilket medför osäkerhet kring vilka kompetenser personer med sådan utbildning faktiskt har. Det försvårar också kompetensförsörjningen inom vården, eftersom det är svårt att rekrytera rätt person till rätt roll, och det riskerar även att resultera i undermålig behandling. För den enskilde som vill utbilda sig blir det också otydligt vad som gäller. Av dessa anledningar bör en reglerad, standardiserad och kvalitetssäkrad grundläggande psykoterapiutbildning införas. En sådan utbildning bör också kopplas till patientnära praktik under utbildningen och handledning under den första tiden i arbetet. Detta skulle sammantaget ge stora vinster för såväl vårdgivare som patient.

Ett genusmedicinskt vård- och kunskapsperspektiv behöver införas i utbildningarna för legitimationsyrken i hälso- och sjukvården. Forskning och mer kunskap är helt nödvändigt på längre sikt, men det behöver också genomföras åtgärder som påverkar den vård som kvinnor får i dag.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

35. Högskoleutbildningars innehåll, punkt 15 (MP)

av Camilla Hansén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:1471 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 5 och

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 32 och

avslår motionerna

2022/23:313 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4,

2022/23:551 av Markus Wiechel och Mats Nordberg (båda SD),

2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 29,

2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkandena 1 och 3,

2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 23 och 65,

2022/23:993 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 1 och

2022/23:1841 av Maria Stockhaus (M) yrkande 2.

Ställningstagande

I dag sjungs och spelas det mycket mindre på landets förskolor. Vi vill vända den trenden genom att stärka inslagen på förskollärautbildningen med kultur och musik.

Högskolan ska aktivt motverka alla former av diskriminering. Kunskapen och kompetensen i hbtqi-frågor behöver därför förbättras.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

36. Studentinflytande och studentföreningar, punkt 16 (S, MP)

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S), Aylin Fazelian (S) och Camilla Hansén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:476 av Niklas Karlsson och Adrian Magnusson (båda S),

2022/23:479 av Gunilla Svantorp och Tomas Kronståhl (båda S) och

2022/23:1777 av Jytte Guteland m.fl. (S) samt

avslår motion

2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkandena 9 och 10.

Ställningstagande

Många universitet, högskolor och studentkårer nekar partipolitiska föreningar tillträde till högskolan och universitetet, trots att föreningarna följer de riktlinjer som framgår av högskoleförordningen. Enligt 1 kap. 13 § i högskoleförordningen har studentföreningar rätt att nyttja universitetets lokaler för sammankomster med syften som anges i paragrafen, såvida föreningarna bygger på en demokratisk värdegrund samt är skapade av och för studenter. I enlighet med den nämnda paragrafen ska studentföreningar enbart kunna nekas om de t.ex. utgör ett hot för andra studenter. När föreningar följer de riktlinjer som framgår av regleringen måste det därför ifrågasättas om lärosätet har rätt att neka politiska föreningar tillträde till dess lokaler. Vi menar att denna rätt för partipolitiska studentföreningar med demokratisk värdegrund att nyttja lärosätets lokaler behöver förtydligas i högskoleförordningen.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

37. Studentinflytande och studentföreningar, punkt 16 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkandena 9 och 10 samt avslår motionerna

2022/23:476 av Niklas Karlsson och Adrian Magnusson (båda S),

2022/23:479 av Gunilla Svantorp och Tomas Kronståhl (båda S) och

2022/23:1777 av Jytte Guteland m.fl. (S).

Ställningstagande

Regeringen bör utreda hur statsbidragen till studentkårerna kan utökas för att garantera alla studentkårers oberoende. I dag råder det inte någon likvärdighet

för studentinflytande mellan lärosätena. Alla studenter måste ha samma möjligheter att kunna påverka sin högskola och förbättra sin utbildning. Det måste därför finnas ett riktat statligt stöd för att finansiera detta, precis som det föreslogs i utredningen om kårobligatoriet. Studentkårernas ekonomiska situation behöver ses över, särskilt om de ska ha möjlighet till verksamhet på somrarna nu när det ges fler sommarkurser.

Ett perspektiv som ofta saknas när distansstudier diskuteras är hur studenters rätt till inflytande över sin utbildning ska kunna garanteras när man studerar på distans. För den som läser på campus finns ofta studentkårer, studentombud, studentråd och studenthälsa tillgängliga i lärosätets lokaler. Att distansstudenterna har möjlighet att komma till tals och ha inflytande över sin utbildning är också viktigt för utbildningens utveckling och kvalitet. Det bör även utredas hur distansstudenters rätt till inflytande över sin utbildning kan utvecklas och garanteras.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

38. Studenthälsa och stöd, punkt 17 (S, MP)

av Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S), Aylin Fazelian (S) och Camilla Hansén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 4 och avslår motionerna

2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkandena 7, 11 och 13, 2022/23:374 av Stina Larsson (C),

2022/23:856 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 10 och 11,

2022/23:882 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 10,

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 85 och 86 samt

2022/23:1214 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 13.

Ställningstagande

Studenthälsan behöver utvecklas eftersom studenters hälsa påverkar möjligheterna att genomföra studierna. Den socialdemokratiskt ledda regeringen har tidigare stärkt studenthälsan och gett Stockholms universitet, Linköpings universitet och Universitets- och högskolerådet (UHR) i uppdrag att utveckla en gemensam webbportal för studenthälsovården i syfte att öka den digitala samordningen och den likvärdiga tillgången till studenthälsovård.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

39. Studenthälsa och stöd, punkt 17 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkandena 7, 11 och 13 samt

2022/23:1214 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 13 och avslår motionerna

2022/23:374 av Stina Larsson (C),

2022/23:856 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 10 och 11,

2022/23:882 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 10,

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 85 och 86 samt

2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 4.

Ställningstagande

Ett lärosäte bör ges samordningsansvar för studenthälsomottagningarna i hela landet, som ett sätt att öka likvärdigheten i utbudet och tillgången till studenthälsa. Rätten till studenthälsa är reglerad i högskoleförordningen, men omfattningen av och tillgången till studenthälsa runt om i landet ser mycket olika ut.

För studenter som läser på campus finns ofta studenthälsan tillgänglig i lärosätets lokaler. Det bör utredas hur distansstudenter tillgång till studenthälsan kan utvecklas och garanteras.

Vidare bör det utredas hur kompetens kan säkerställas för att möta studenter med funktionsnedsättningar. Många studenter med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) eller psykisk ohälsa svarar i en undersökning genomförd av Universitets- och högskolerådet (UHR), i betydligt högre utsträckning än studenter utan funktionsnedsättning, att de ofta känner att de inte hör hemma på högskolan och att de ifrågasätter sitt val att studera. Det finns alltså uppenbara brister när det gäller bemötandet av dessa studenter. Våra lärosäten har kompetens att möta behoven av fysisk anpassning och behoven av hjälpmedel, men kompetensen om hur man undervisar och examinerar personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och psykisk ohälsa behöver öka. Ett stort ansvar vilar på lärosätena som arbetsgivare att personalen har den kompetens som krävs för att möta och undervisa alla studenter.

Regeringen bör också ge lärosätena i uppdrag att arbeta fram och anta en minoritetspolitisk strategi. UHR rekommenderade redan 2018 universitet och högskolor att anta en sådan. Bakgrunden var att det framkommit allvarliga brister när det gäller lärosätenas förmåga att såväl tillgodose behoven hos studenter från nationella minoriteter som att motverka diskriminering. Som förslag på vad som skulle kunna ingå i en minoritetspolitisk strategi nämner UHR t.ex. rutiner för att studenter från nationella minoriteter ska kunna kombinera studier och kultur, studieinformation och specifik information på nationella minoritetsspråk samt ett proaktivt ställningstagande mot diskriminering av nationella minoriteter.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

40. Studenthälsa och stöd, punkt 17 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:856 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkandena 10 och 11,

2022/23:882 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 10 och

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkandena 85 och 86 samt avslår motionerna

2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V) yrkandena 7, 11 och 13,

2022/23:374 av Stina Larsson (C),

2022/23:1214 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 13 och

2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 4.

Ställningstagande

Regleringen i högskoleförordningen om studenthälsan och dess uppdrag är svårtolkad. Den ger ingen tydlig inriktning för verksamheten utan öppnar i stället för lokala tolkningar, som i sin tur leder till ojämlikhet med stora skillnader mellan lärosäten i den förebyggande vård som erbjuds. Det blir också svårt för en studenthälsa att följa upp och utvärdera sin verksamhet. Ännu svårare blir det att få en bild av den nationella situationen, och det går inte att på ett enkelt sätt avgöra effekten av de resurser som satsas. Staten kan därför inte dra några slutsatser eller förbättra metoderna för att mer effektivt förbygga psykisk ohälsa. Det otydliga uppdraget innebär även att studenthälsorna har problem att prioritera i sin verksamhet. De har också svårt att avgöra när studenter ska hänvisas vidare till primär- eller specialistvården. Det behövs en särskild utredning om studenthälsans framtida roll och uppdrag.

Stödinsatserna för studenter med funktionsnedsättning och kronisk sjukdom behöver också stärkas, bl.a. genom att stärka studenthälsans kompetens och ansvar. Det är bra att allt fler studenter med funktionsnedsättning får stödinsatser för att klara studier på universitet och högskola. Men det är viktigt att studenthälsan på alla lärosäten även har den kompetens och det ansvar som behövs för att ge adekvat stöd till studenter med funktionsnedsättning eller kronisk sjukdom, så att fler kan slutföra sin utbildning.

Studenter har i större utsträckning än den generella befolkningen, framför allt de som förvärvsarbetar, egenrapporterad psykisk ohälsa. Samtidigt är det skyddsnet som omgärdar studenter mer underdimensionerat än för andra delar av befolkningen. Därför behöver studenthälsan få mer resurser och bättre verktyg så att den kan möta och hjälpa studenter som mår dåligt samt arbeta förebyggande på campus. Vidare bör en kartläggning genomföras av lärosätenas arbete för att skapa inkluderande lärmiljöer samt stärka forskning och rådgivning om byggnader och lärmiljöer.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

41. Fysisk tillgänglighet, punkt 18 (MP)

av Camilla Hansén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 33.

Ställningstagande

Högskolan ska aktivt motverka alla former av diskriminering. Det behövs därför en förbättrad fysisk tillgänglighet och bättre stöd till studenter, forskare och anställda med funktionsnedsättning.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

Särskilt yttrande

Resurstilldelningssystemet, punkt 8 (SD)

Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Jörgen Grubb (SD) och Anders Alftberg (SD) anför:

Vid utskottets behandling av högskolans resurstilldelningssystem har vi försökt få stöd för vår linje om förändringar av systemet som innebär att vi vill dels utreda hur lärosätenas finansieringssystem kan bli mer kvalitetsdrivande, dels ge de konstnärliga lärosätena ett samlat anslag i stället för dagens uppdelning på två.

Då vi inte har fått majoritet för vårt förslag i utskottet har vi därför i andra hand gett stöd för den linje som Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna förordar.

Om vårt förslag till ställningstagande (res. 15) avslås i den förberedande voteringen i kammaren avser vi därför att i huvudvoteringen stödja det alternativ som förordats av företrädarna för Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna, dvs. det som i betänkandet läggs fram som utskottets förslag till riksdagsbeslut punkt 8.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2022/23

2022/23:45 av Hans Wallmark (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om konvertering av utländska betyg och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:82 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram ett lagförslag baserat på Styr- och resursutredningens förslag avseende att avskaffa det prestationsbaserade resurstilldelningssystemet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning för att se över ersättningsbeloppen för högskolan och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör införa en jämställdhetsbonus i lärosätenas basanslag för att främja en jämnare könsfördelning inom forskningen och akademien och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett långsiktigt uppdrag bör ges till Jämställdhetsmyndigheten och lärosätena och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att för att öka likvärdigheten i utbud och tillgång till studenthälsa bör ett lärosäte ges samordningsansvar för studenthälsomottagningarna i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det för att minska trösklarna till utbildning för personer från resurssvaga familjer bör utredas om en sänkning av avgiften till högskoleprovet vid första provtillfället skulle bredda rekryteringen till högskolan och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur statsbidragen till studentkårerna kan utökas för att garantera alla studentkårers oberoende och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur distansstudenter rätt till inflytande över sin utbildning kan utvecklas och garanteras och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur distansstudenters tillgång till studenthälsan kan utvecklas och garanteras och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning för att säkerställa kompetens som krävs för att möta studenter med funktionsnedsättningar och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:133 av Louise Meijer (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att utvärdera och uppvärdera IB-poäng i omvandlingen till svenska meritpoäng och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:236 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till popup-utbildningar från universitet och högskola till samarbeten med lärosäten i regioner med bristyrken inom ett specifikt område för att säkra kompetensen inom bristyrken och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:267 av Peder Björk och Malin Larsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utveckla campusförlagda utbildningsplatser på Mittuniversitetet, Campus Sundsvall, och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:313 av Markus Wiechel (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda behovet av den geriatriska omfattningen inom allmänläkarutbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:374 av Stina Larsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att studenthälsan ska ha en större del i sjukskrivna studenters återgång i studier och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:476 av Niklas Karlsson och Adrian Magnusson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om översyn av högskoleförordningen (1993:100) och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:478 av Gunilla Svantorp och Tomas Kronståhl (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att involvera lärosäten och lärcentrum i de regionala kompetensförsörjningsplattformarna och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:479 av Gunilla Svantorp och Tomas Kronståhl (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rätten att nyttja lärosätens lokaler för partipolitiska studentföreningar med demokratisk värdegrund bör förtydligas i högskoleförordningen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:480 av Gunilla Svantorp och Tomas Kronståhl (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att ta fram nationella riktlinjer för den lärarledda undervisningstiden per vecka och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:537 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till att bättre redovisa chansen till olika arbetstillfällen vid olika utbildningar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten för fler universitet och högskolor att inrätta öppna utbildningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:551 av Markus Wiechel och Mats Nordberg (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att implementera kost-, nutritions- och näringskunskap som en obligatorisk del av undervisningen för samtliga medicinstudenter och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:552 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete bör beakta att ändra valideringen av utländska betyg i syfte att göra bedömningen rättvis gentemot elever som fått sina betyg i svensk skola, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:611 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att 4 kap. 10 § högskoleförordningen bör avskaffas i syfte att förbättra anställningsskyddet för lärare vid konstnärliga högskolor och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:678 av Carina Ödebrink m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av utbildning för fler tandläkare och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:700 av Carina Ödebrink m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta Jönköping Universitys betydelse för regionens ekonomiska tillväxt, utveckling och välfärd samt att överväga att lärosätet får universitetsstatus och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:848 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C):

35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behov av masterutbildningar inom cybersäkerhet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:856 av Anders W Jonsson m.fl. (C):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning om studenthälsans framtida roll och uppdrag och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur stödinsatserna för studenter med funktionsnedsättning och kronisk sjukdom kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:881 av Martina Johansson m.fl. (C):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska ske en samlad översyn av socionomutbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:882 av Christofer Bergenblock m.fl. (C):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka stödinsatserna för studenter med funktionsnedsättning och kronisk sjukdom och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:883 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) bör få långsiktiga förutsättningar och ett nytt utvecklat nationellt kunskapsuppdrag och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:884 av Muharrem Demirok m.fl. (C):

34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till fristående lärutbildning och tillkännager detta för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa långsiktiga förutsättningar för strukturerad samverkan mellan lärosäten så att högre utbildning kan komma hela landet till del och tillkännager detta för regeringen.
73. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den akademiska friheten, som är en nyckel i ett demokratiskt samhälle, och tillkännager detta för regeringen.
74. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att lärosätena ska bli mer autonoma, ska finnas i hela landet, ges ytterligare möjligheter att utforma sin verksamhet efter regionala förutsättningar och ges förutsättningar att stärka sin samverkan med det omgivande samhället inom forskningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
75. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för fler fristående lärosäten, likt stiftelser, och tillkännager detta för regeringen.
76. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att högskoleutbildningarnas konkurrenskraft stärks och deras samverkan med arbetsmarknaden förbättras, om att utveckla studentmedarbetarsystemet och en utökad praktik samt om en förstärkt roll för studievägledaren och tillkännager detta för regeringen.
77. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att resurstilldelningen ska skapa förutsättningar för livslångt lärande och om att uppmuntra kurser på halvfart, distanskurser och relevanta sommarkurser av fördjupningskaraktär samt premiera kvalitet, arbetslivsanknytning och regional samverkan och tillkännager detta för regeringen.
83. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undanröja de problem och hinder som begränsar internationella studenters och forskares möjligheter att studera och forska i Sverige samt möjlighet för internationella lärosäten att etablera sig i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
84. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör finnas ett transparent utvärderingssystem där utbildningens kvalitet och koppling till arbetsmarknaden och tidigare studenters åsikter tydliggörs så att blivande studenter kan göra välinformerade studieval, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
85. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas för att se hur studenters hälsa kan stärkas under offentligt finansierad eftergymnasial utbildning och tillkännager detta för regeringen.

86. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en kartläggning bör genomföras av lärosätens arbete för att skapa inkluderande lärmiljöer samt att forskning och rådgivning kring skolbyggnader och lärmiljöer bör stärkas och tillkännager detta för regeringen.
89. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka förutsättningar för lärcentrum och möjliggöra för mer distansutbildningar och tillkännager detta för regeringen.
90. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fördelningen av anslag mellan utbildningar bör jämnas ut ytterligare och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:894 av Christofer Bergenblock m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en samlad översyn av socionomutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över om specialisering och praktik inom specifika inriktningar bör vara en obligatorisk del av socionomutbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:901 av Christofer Bergenblock m.fl. (C):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att genomföra en nationell satsning på utbildning av fler specialistsjuksköterskor inte minst med inriktning på geriatrik och kompletterande fortbildning i geriatrik för annan personal inom primärvården och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:905 av Anders W Jonsson m.fl. (C):

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den grundläggande psykoterapiutbildningen skyndsamt bör standardiseras och kvalitetssäkras och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla universitet som bedriver läkarutbildning bör regionalisera större delar av utbildningstiden och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur regionernas kompetensbehov kan vara styrande för dimensioneringen av hälso- och sjukvårdsutbildningar vid universitet och högskolor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
65. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett genusmedicinskt vård- och kunskapsperspektiv ska införas i utbildningarna för legitimationsyrken i hälso- och sjukvården och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:912 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka undervisningsfriheten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av regleringsbrevet så att kvotering inte ska förekomma inom svensk högskola och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde beakta att likvärdighet mellan discipliner och ämnen ska råda inom högskoleväsendet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga att ge de konstnärliga lärosätena ett samlat anslag för forskning och undervisning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde beakta att kvaliteten i den högre utbildningen stärks och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde beakta att högskolans styrelse ska ha tonvikten inom akademien och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde beakta att studenternas anställningsbarhet efter examen ökar och säkerställa relevant forskning genom att lärosätena samverkar med det omgivande samhället, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga att utreda hur ett finansieringssystem för lärosätena ska bli mer kvalitetsdrivande och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga en omfattande översyn av högre lärosäten avseende antal studieplatser och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde beakta att lärosäten korrelerar antalet utbildningsplatser med tillgången på studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga en omfattande översyn av högre lärosäten avseende deras antal och universitetsstatus och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde beakta behovet av att inrätta fler kombinerade tjänster för både forskning och undervisning och tillkännager detta för regeringen.

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde beakta att samtliga lärosäten ska redovisa sina resultat offentligt och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga att utreda en extern slumpvis bedömning av kandidat- och magisterarbeten för säkerställd kvalitet och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde beakta att styrelserna på våra universitet och en del högskolor ska upprätthålla säkerhet mot kunskaps- och forskningsspionage och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna de högre lärosätena som högborg för yttrandefriheten och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:937 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkta möjligheter till utbildning i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:943 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera insatserna inom utbildningsväsendet i naturvetenskapliga ämnen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om riktade satsningar för fler ingenjörer och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:993 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell översyn och kvalitetssäkring av scenkonstutbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1023 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga certifiering i svenska språket för antagning till utbildningar för barnskötare, förskollärare och rektorer och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga en individanpassad förskolläraryt utbildning och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1072 av Alexandra Anstrell m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för ett ytterligare universitet i världsklass i Stockholmsregionen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1214 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lärosätena i uppdrag att arbeta fram och anta en minoritetspolitisk strategi och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1326 av Carita Boulwén (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att få fler utbildade teckenspråklärare och teckenspråkstolkare och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1353 av Kristoffer Lindberg m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ta regional, socioekonomisk hänsyn vid fördelning av högskoleprogram och platser till högskolorna med syfte att öka jämlikheten i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1406 av Josefin Malmqvist m.fl. (M):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa ett stipendium för utbildningar där det råder arbetskraftsbrist eller är samhällsekonomiskt motiverat med fler sökande och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1440 av Serkan Köse m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Södertörns högskola och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1471 av Amanda Lind m.fl. (MP):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka inslagen om kultur och musik på förskolläraryrket och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1547 av Patrik Björck och Marcus Andersson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Högskolan i Skövde och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1672 av Annie Lööf m.fl. (C):

44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmuntra distanskurser samt regional samverkan och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C):

57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) bör få långsiktiga förutsättningar och ett nytt utvecklat nationellt kunskapsuppdrag och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1735 av Gudrun Brunegård (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda vilken kompetens som är lämplig för dem som arbetar som skolkuratorer med möjlighet att inrätta en påbyggnadsutbildning som leder till en yrkestitel som legitimerad skolkurator och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1772 av Jytte Guteland m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur högskolan ska finansieras för en fortsatt utbyggnad med höga kvalitetskrav och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att studera förutsättningarna för en reformering av utbildningsfinansieringen i syfte att finansieringen per student ska öka, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:1777 av Jytte Guteland m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att rätten att nyttja universitetens lokaler för partipolitiska studentföreningar med demokratisk värdegrund förtydligas i högskoleförordningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:1841 av Maria Stockhaus (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunskap om ME/CFS behöver ingå i läkarutbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1882 av Malin Björk m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en spetsutbildning för offentligt ledarskap vid svenska universitet och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stötta lärosäten för högre utbildning som väljer att övergå till en stiftelseform, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska politikens makt över och inom universitets och högskolors styrelser och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka anställningstryggheten för lärare och forskare vid lärosäten för högre utbildning och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en praktisk interreligiös utbildning för religiösa ledare vid en eller flera svenska högskolor och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1968 av Johanna Rantsi (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till ökad studietakt på utbildningar inom bristyrken genom att studierna fortlöper under sommaren och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2026 av Mattias Vepsä m.fl. (S):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av förbättrade regler och rutiner för internationella talanger och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2028 av Mattias Vepsä m.fl. (S):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Södertörns högskola bör bli universitet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av förbättrade regler och rutiner för internationella talanger och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2079 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra möjligheten till kvalificerade samhällsbyggnadsutbildningar i Stockholms- och Mälardalsregionen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2082 av Louise Meijer m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över universitetsutbildningarnas kvalitetsutvärderingar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utbildningars kvalitet bör kunna jämföras mellan olika lärosäten och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att resurstilldelningssystemet i högre utsträckning bör utgå från kvalitet och inte kvantitet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det möjligt att öka styrningen av dimensionering av utbildningar med syftet att minska antagningen till utbildningar förknippade med hög arbetslöshet och samtidigt öka antagningen till utbildningar med koppling till yrken med låg arbetslöshet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den högre utbildningen bör samverka med näringslivet i högre utsträckning, för att möta behoven på arbetsmarknaden, och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra för fler lärosäten att ha en annan form för huvudmannaskap än en statlig myndighet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att universitet och högskolor i högre grad bör differentieras och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över universitetsutnämningarna och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lärosätena bör ta del i om- och vidareutbildning av vuxna som vill byta karriär, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:2087 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett koncept motsvarande rektorsutbildning för chefer i hälso- och sjukvården och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2128 av Åsa Westlund m.fl. (S):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka Teach for Swedens arbete för fler lärare och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2132 av Åsa Westlund m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att ha fortsatt god tillgång på platser i den högre utbildningen i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av högskolans resurstilldelningssystem för att säkra utbildning av hög kvalitet och en dimensionering som är anpassad till arbetsmarknadens behov och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka tillgången på VFU-platser genom att såväl offentliga som privata verksamheter ska åläggas att ta emot VFU-studenter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla studenthälsan och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en försöksverksamhet med ändrade terminstider och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över högskolors och universitets uppdrag och resurser för att utveckla och anordna kurser och utbildningar för att möta efterfrågan från yrkesverksamma som omställningsstudiestödet frigör och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av kurser motsvarande en eller två terminers heltidsstudier på avancerad nivå för att skapa nya vägar in i bristyrken eller tillföra spetskompetens och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa anpassade utbildningsvägar för personer som har en gymnasial utbildning inom vård eller teknik och som efter några år i arbetslivet vill studera vidare på högskolan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över om lärosätena ska ges öronmärkta resurser för validering, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att försöksverksamheten med ett nationellt prov som möter grundläggande behörighet till högskolestudier bör fullföljas och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättrad tillgång till decentraliserad utbildning och lärcenter för att säkra näringslivets och välfärdens kompetensförsörjning även på mindre orter och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga om arbetslivserfarenhet återigen ska ses som meriterande vid ansökan till högskolan och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bredda rekryteringen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2140 av Gunilla Svantorp m.fl. (S):

48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kompetensbristen inom bl.a. inom systemutveckling, artificiell

intelligens (AI), it-säkerhet och användbarhetsdesign bör åtgärdas och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2170 av Elin Söderberg m.fl. (MP):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsa på fler utbildningar som säkrar kompetensbehoven för klimatomställningen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2171 av Elin Söderberg m.fl. (MP):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka antalet utbildningsplatser inom vårddyren vid lärosätena och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2277 av Märta Stenevi m.fl. (MP):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bredda rekryteringen till högskola, vuxenutbildning och yrkesutbildning och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att högskolor och utbildningar i större utsträckning bör använda alternativa antagningsmetoder och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lärosätena ska främja jämställdhet och motverka könsstereotypa utbildningsval och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra kunskapen om hbtqi-frågor och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att studenter, forskare och anställda med funktionsnedsättning ska ges bättre fysisk tillgänglighet och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lärosätenas uppdrag med jämställdhetsintegrering bör följas upp och att uppdraget bör bli mer långsiktigt utformat och tillkännager detta för regeringen.